

Yekûtiya Sosyalîst

RIZGARÎ * DEMOKRASÎ * SOSYALÎZM

Tebax/Îlon 1990

Hejmar 25

KRÎZA KORFEZÊ LI ROJHILATA NAVÎN Û LI DINÊ DOM DIKE!

Rojhilata Navîn herêmeke gelek tevlihev e û ji bona cihanê jî gelek girîng e. Bûyereke piçûk caran dibe sedemê krîzeke mezin. Eger li vê herêmê welatek bê daqultandin, gelek vekirîyê, ku ew a bibe sedema krîzeke gelek mezin. Rastî jî di hesesiyeta dengên li Rojhilata Navîn, dema ku di 2'î yê Tebax'a 1990'î de, Dewleta Iraqê, êrişî welatê Kûweyt'ê kir û di çend saetan de xiste dest û lepên xwe yên bi xwîn, di wan saetan da, di Rojhilata Navîn de, bu bûyereka gelek girîng, derket qada jîyana civakên Rojhilata Navîn. Di eynî demê de bû sedema krîzeke mezin. Di demeka kurt de, bi îlheka Kuweyt'ê krîz kûr û firehtir bû.

Ev krîza di çerçewa Rojhilata Navîn de nema, ji bo cihanê jî, bû sedema krîzeke girîng û fireh bû. Piştî di-duyê Tebaxê, di radyo, telewîzyon û rojnamên hemû cihanê de, pîrsa Kûweyt'ê, di dereca yekemîn de, çiyê xwe dîyar kir. Hemû nûçeyên din yên dinê, di bin sîya nûçeya Kûweyt'ê de, ketin dereceka gelek nizm. Elbettekî ev bê sedem nebû. Pêwîste ku mirov li ser vê pîrsê biçek kûr raweste. Çimkî pîrsa Kûweytê, bi gelê Kurd û tevgera gelê Kurdistanê re jî, bi gelek nêzîki ve girêdayî ye.

Iraq'ê Çima Kûweyt Xiste Dest û Lepê Xwe?

Wek tê zanîn, Iraq û Kûweyt jî du welatên Ereban e. Bi taybetî jî, di şerê Îran û Iraq'ê de, dostên hev ên gelek nêzîk bûn jî. Kûweyt'ê, di şerê 8 salan de, ji aliyê maddî ve, ji Iraq'ê

re gelek alîkarî kiribû, ev alîkariya Kûweyt'ê bibû sedem ku Dewleta Îran'ê bi xurtî dijîminatiya Kûweyt'ê bike. Wek hemû cihan jî dizana, dewleta Îran'ê gelek caran, gelek vekirî û dervayî tixûbên diploma-siyê, Kûweyt tehdît kir.

Piştî rawestandina şerê Îran—Iraq'ê rastiye derkete holê ku Dewleta Iraq, ji dewletên cihanê re gelek dêyndare. Iraq jî Kûweytê jî gelek dêyndar bibû.

Ew du dostên nêzîk û di şerê Îran'ê de alîkariya hev bi xurtî kiribûn, çima piştî demê bûn dijîminên hev? Rastî, di vê dijîminiyatîyê de sedem çibûn? Eger di dijîminiyatîyê de, cûdabûna menşeya mîlet be, pêwîste ku du mîletên cûda û cûda bin. Wisa neye, çimkî her du dewlet jî, dewletê Ereban e. Wê demê, sedemên din yên bingehî derdikeve pêş mirov. Di rastiye de ji wisa ye.

Di tarîxê de, bi taybetî jî, di dewlet bûna Kûweyt'ê de, dewleta Iraqê, ji sêri de nerazîbûna xwe diyarkirîye û dewleta Kûweyt'ê nasnekirîye. Gotîne ku, "axa Kûweyt'ê axa Iraq'ê ye". Welatên rojava û bi taybetî jî Îngiliz, di pîrsê de tewambar kirine. Lê ew Îngilîzen tewambar kirine, bi destê wan dewleta Iraqê hatiye damezrandin, beşeka Kurdistanê jî teslîmî ew dewleta xulam û monarşîya xwînrej kiribû. Demeka ku karbidestên Ereban û ên Tirkî, di şertan de piçek guhêrandin çêbûye û karbidestan piçek firsend dîtîbin û muyên wan dirêj bûne, statûkoya Rojhilata Navîn hatiye bîra wan. Di wê demê de jî, karbidestan, ji mafên mîletan re hurmet kirin nanîne bîra xwe, her

demê xwastina ku ji ali ax, aborî û dewlenmendî ve, nûfuza xwe, li eleyha mîletên din fireh bikin.

Gelek vekirîye ku piştî demê jî bo ku karbidestên Iraqê, menfieta xwe di wê statûkoyê de dîtine, dev ji Kuweytê berdane û Kuweyt wek dewletekê bi fermî qebûl kirine. Ev qebûl kirina fermî ya Iraqê, tîrsa Kuweyt'ê jî holê ranekirîye. Her demê Kuweyt, ji Iraq'ê tîrsiye. Di şertên dawiyê de, Iraqê daxwaziya xwe ya kevn nanîbû zimên. Lê beriya krîze çend mehan, ji bo Iraq dêynên xwe yên Kuweyt'ê nede, di bihayiya niftê de, li hemberî Kuweyt'ê itîraz pêşve ajotin. Di vê pîrsê de, dewletên Ereban bûne navbeynçiyên wan. Dewletên Ereban yên xwediyê niftê civîn kirin, di encama civînê de, li ser bihayiya niftê li hev kirin. Lê ji bo Iraq'ê pîrs çareser nebû. Iraq'ê êrişî Kuweyt'ê kir, encama ku hemû cihan dizane, derket.

Çimkî Iraq gelek dêyndar bû, ji aliyê aborî de ketibû gelek tengasiyan. Piştî şer ew tengasiya, yê bibûya sedemên krîza civakî û siyasî, li hundir. Ji bo ku pêşîya vê bigre, çavsoî li dewleteka wek Kuweyt'ê, xwediyê nehêz kir. Bi vê xwast ku dewleman-diya niftê ya dinê, ji sedî 40'î bigre destê xwe. Wek tê zanîn ku ji sedî 20'ê nifta cihanê di destê Iraq'ê de bû, vê niftê edî Saddam Hûseyîn û civaka lejkerî, yek mîlyon lejker debar nedikir.

Iraq, bi piştîgiriya Yekûtiya Sovyet û welatên Ewropa û Emerîka, di şerê Îran—Iraq'ê de, ji xeteriya ruxandî-nê xelasbîbû û heta piçek jî, li hemberî Îranê xwediyê qezancekê bû.

Lê hesabê Saddam'ê xwînrêj ne ew bû. Dema ku dest bi şer kiribû, heviya wî gelek mezin bû. Dixwast him him ew tawîzên, di sala 1975'an de, bi Peymana Cezayîrê dabûn Îran'ê şun ve bistîne: Li wira jî nesekine, li ser Ereban ku li Îranê dijîn hukim bike. Lê, di encama şer de evqas bi serkevtî derneket. Lê ji şer jî tecrûbe girt, dema ku şer biqede, derbeka mezin li gelê Kurd û tevgera Kurdistanê xist. Li Kurdistanê çekên kimyayî bi kar anî û li bajarê Helepçê 5000 kes hate kuştin, bi hezaran kes birîndar bû û deh hezaran Kurd jî, mecbûr bûn ku koçî Tirkîyê û Îran'ê bikin. Bi hezaran gund û bi dehan bajar hatin vala kirin. Axa Kurdistanê hate çol kirin.

Dema ku derbeka mezin li Tevgera Kurdistanê xist, li hundurê Iraq'ê muxelefeteke xurt nema, ew jî dihat wê menayê ku li hemberî Seddam tu engel nema bû.

Piştî şer hemû dewlemendiya Iraq'ê, Saddam Hûseyîn da çek. Ji aliyê çekan ve gelek xurt bû û çekên nukleârî çêkirin. Ji van karên Iraq'ê, ecizbûyina Emerîka û welatên Rojava destpêkiribû.

Nêta Seddam Hûseyîn yên kolonyalist xurtbûn. Har bibû, dixwast bibe dewleteke mezin, axa xwe fireh bike, li wir jî nesekine bibe serokên Ereban. Wek baş tê zanîn, di seha Ereban de, her demê serekatî bûye pirsêka girîng. Demekê Ebdûl Nasir xwastibû bibe serekê Ereban. Demekê jî Kaddafî, Hafîz Esad xwastibû bibe serekê Ereban, niha jî gelek vekirî Seddam Hûseyîn dixwaze bibe serekê Ereban. Çimkî xwediyê yek mîlyon lejker e, di hundirê Iraq'ê de bi kuştin û êrişan muxelefet temirandîye û ji xwe gelek gelek bawer e...

Kê Iraq û Seddam Hûseyîn Xurt Kir?

Rejîma Baas'ê ji destpêkê ve, xwedî iddîa sosyalîzmê, demokrasî û yekîtiya Ereban e. Ji vê iddîayê jî gelek fêde dît. Di hundirê welêt de, komûnîst û sosyalîstan dem û dem gelek bi xurtî alikariya wan kir. Li derva jî, dewletên ku ji xwe re digotin em sosyalîst in, bi taybetî jî Yekîtiya Sovyet û Kûba'yê bi xurtî alikariya wan kir. Ji dervayî van jî, hêzên sosyalîst yên li cîhanê ku ji bo ku zehmetkêş

hukim bigrin dest xwe têkoşîn didan piştgiriya Iraq'ê kirin.

Lê dema ku sosyalîst û pêşverûyan, alîkarî û piştgiriya Iraq'ê dikirin, Iraq'ê gelek bi rehetî welatparêzên Kurd, pêşverû, komûnîst û sosyalîstên Ereban dikuşt. Heta dema ku Kurd dihatin kuştin, ew şablonîzm û dogmatîzma di nav tevgera çep de, bibû sedem ku qismek hêzên Kurdistan'ê jî piştgiriya Iraq'ê bikin; propaganda rejîma Baas'ê ya kolonyalist û nijadperest û faşîzan bikin.

Rastî jî ji bo tevgera sosyalîst, ne ku bes di dema Baas'ê de, beriya wê jî, pirsê rejîmê burjuwaziyê piçûk yê faşîzan, nijadperest bûye pirsêka gelek girîng û xeter. Encamên birûbarweriyên gelek şaş, sosyalîst, mecbur bûne ku piştgiriya xwînrêj, nijadperest û şowenîstan bikin. Ji bo vê jî, Kemalîzm, Nasirîzm û Baasîzm xelat hate fehm kirin û îro jî ew şaşiya dom dîke. Emê, li rezên pêş, li ser vê pirsê piçek rawestin.

Ji aliyê siyasî ve, tişteki vekirî heye, ku di bin pêşengiya Sovyet'ê de welatên sosyalîst, Iraq xurt kirin. Çin jî dewletêka ku Iraq siyasîyên xurt kirîye. Di şertên şerên Îran-Iraq'ê de, girêdayî gelek sedeman (ku yek sedem welatên Rojava û Emerîka jî Îran'ê ditirsîyan û Îran'ê vekirî jî jî Emerîka re dijîminî dikir) dewletên Ewropa û Emerîka'yê jî alikariya Iraq'ê kirin. Ji dewletên Ewropê bi taybetî jî Fransa'yê û Elmanya'yê çekên gelek xurt dan Iraq'ê. Wê wextê di alikariya xwe de dewletên Ewropa û Emerîka gelek kêfxweş bûn. Çimkî çekên xwe difrotin, pere qezenç dikirin û hevî dikirin ku di Rohilata Navîn de Iraq'a jî bona wan bibe jenderme. Lê hesap rast derneket. Piştî ku Iraq'ê Kuvveyt girt û îlhek kir, Seddam Hûseyîn ji aliyê wan de, bi megalomanî û bi dîktatorî hate bi nav kirin. Ku ji berê de jî rastî ev bû.

Gelo çima bi taybetî Emerîka û Dewletên Ewropa'yê reaksoyeneke Mezin Li Dijî Iraq'ê Diyarkirin?

Wek tê zanîn, piştî ku Iraq kete Kuvveyt'ê, ji her dewletê zêdetir Emerîka'yê reaksiyoneke mezin nişan da. Bi xebata Emerîka ev reaksiyona, li hemû dinê belav bû. Di despêkê de, qismek dewletên Ereban jî dijiyatî

dîyar kirin. Bi lezûbez Koma Miletan civiya, li hemberî Iraq'ê bîryarên gelek hişk girtin û bi tevayî bîrbara ambargoya aborî hate girtin. Piştî ku Iraq'ê Kuvveyt îlhek kir, Koma Miletan bîryarên xwe hişkîr kir. Bîrbara ablûkayê jî girt. Ji vê rojê vir ve jî, Krîza Korfezê kûr dibe..

Ew reaksiyona hişk û xurt ji bo çibû? Di axiftina Bush de, sedemê vê gelek vekirî tayê diyarkirin. Bush dibêje ku, "di herêma niftê de menfeata me û welatên Rojava heye. Menfeata me ya aborî girêdayî wê mintiqe ye. Ji bo vê jî em iznê nadin ku mirovekî nexweş û çavsor li wê herêma hukim bike û ji bo me bibe tehdîdeka rojan e."

Bi kurtî reaksiyona Emerîka û Welatên Ewropa'yê, ne ji bo mirov û miletê Kuvveyt'ê ye, ne jî ji bona mafên mirovî, ji bo aşîtiyê ye. Reaksiyona wan, ji bo menfeatên wan yê aborîyê ne. Ew dewletên ku Iraq û Seddam Hûseyîn têr û har kirin, bes nebûn sedem ku Seddamê har miletê Kurd qir bike, bûn sedem ku Seddamê dagirker, miletê Ereban jî qir bike û daqultîne. Êrişa Iraq'ê li ser Kuvveyt'ê, ya jî li ser welatêkî din yê Ereban, di dema dirêj de, xizmetî siyaseta emperyalîst dîke û di nav miletê Ereban de, dibe sedemê beş bûne. Wek tê zanîn, ku tu dema, miletê Ereban jî, girêdayî siyasatên emperyalîstan û karbidestên kevneperst yê Ereban, di nav xwe de nebûye yek. Lê beriya êriş û îlheka Kuvveyt'ê, di nav dewletên Ereban de gelek nermayî çêbûbû, dewletên Ereban hewil didan ku di nav xwe de yekîtiya xwe xurt bikin. Lê piştî dagirtin û îlheka Kuvveyt'ê, di nav Ereban de nekokî xurt bûn, di nav xwe de dîsa bûn beşên cûda û cûda. "Yekîtiya Ereban" di nav xwe de bi hev ket. Wisa xweyayê ku her ku wext derbas bibe, ew nekokiyên nav Ereban, kûr û zêde dibin. Ew kes û hêzên ku Wek Doğu Perinçek û Kovara Yûzyil, di vê demê de, Yekîtiya Ereban ji nijkavan diparêzin, gerek baş bizanin, ku bi piştgiriya êrişa dagirkariya Iraq'ê û bi birakûjiya Ereban, xizmetî yekîtiya miletê Ereban nakin û bes xizmetî kûr bûyina nekokiyên nav Ereban dikin.

Di vê xalê de, rewşa Tevgera Filîstîn gelek girîng e ku mirov li ser raweste. Tevgera Filîstîn, di îlheka Kuvveyt'ê de, piştgiriya Iraq'ê kir. Ew

tevgera ku ji bo heqiyê û ji bo mafên gelê xwe têkoşîn dide: Bi vê siyaseta xwe di sinifê de ma: Bi vê siyaseta xwe diyar kir, ku "kî xurt be, emê li cem wan bin." Ji bo vê siyaseta jî, bû sedema nekokiyên welatên Erebi. Ew welatên ku ji wan re bi xurtî alîkarî dikirin, xweyayê ku yên alîkariyên xwe peşva bixşînin. Ew dewletan reyên xwe di vî warî de jî gelek caran diyar kirin.

Tevgera Filîstîn difikirê ku dema ku Seddam xurt bibe, yê êrişê bibe ser Îsraîlê û Cûhûyan (Yahûdan) ji holê rake, dewletê Filîstînê pêk bê. Bila Tevgera Filîstîn baş tê bigêhe, ku tu hêz nikare Îsraîlê ji hole rake, şertên cihane û hessesiyata dangan jî îcazê nade vî tiştî. Eger ev xeyela bi serkeve jî, Seddam Hûseyîn iznê nade ku dewleta Filîstîn çêbibe. Çimkî ew bi dixwazê, ku bi zorê miletê Erebi, di yek dewletê de bicivîne û ew bi xwe jî bibe sorekê wê dewletê; û dema xwast jî, êrişê bibe ser dewletên cîran û cihanê. Ew jî derdixê hole ku xeyalê mirovê nexweş Seddam Hûseyîn hîn firehtire. Lê xweyayê ku bi êriş û îlheka Kuveytê wî jî dawiya xwe hezîr kir..

Di Krîzê de Tirkîyê, Îran û Suriyê..

Ev dewletan, dewletên ku Kurdistan di bin destê wan de ye. Di Rojhilata Navîn de jî, xwediyê hêzêka mezin û rolekê ne. Di krîza Korfezê de, ev dewletan dixwazin cûre û cûre rol bilîzin. Lê ji bo van her sê dewletan jî du tiştên girîng û mîsterek hene. Ew tiştên girîng û mîsterek ev e : Her sê dewlet jî, naxwazin ku dewleta Iraqê xurtîr bibe û nûfuza xwe ya siyasî, aborî xurt û fireh bike. Ya duyemîn, her sê dewlet jî, difikirin ku piştî çare serkirina krîza Korfezê, dûr nîne ku statûkoya Rojhilata Navîn bê guhêrandin. Dema ku statûkoya Rojhilata Navîn bê guhêrandin, nabe ku miletê Kurd bibe dewlet.

Dewleta Tirk vê daxwazê xwe gelek êşkere dibêje, lê dewletê din ev daxwaza xwe hîn vekirî diyar nekirine. Lê gotinek heye, "gundê xweyayî rehber naxwaze."

Dewleta Tirk ji bona vê jî, çî di çerçewa biryarên Koma Miletan de bi awayê aşîfî û çî jî di şertên şer de, dixwaze ku siyaseta aktîf û xurt bimeşîne. Ji destpêkê heta îro siya-

setên ku ji aliyên dewleta Tirk ve hatine meşandin jî, vî tiştî gelek vekirî diyar dike. Ji gel vê, bi Emerîka û bi welatên Ewropa'yê re, dema ku ji bo pîrsa Korfezê danûstandin dike, gelek vekirî siyaseta xwe di pîrsa Kurd û Kurdistanê de diyar dike. Encama vê siyaseta Dewleta Tirk, Emerîka û dewletên Ewropa her çiqas fêda wan, di danûstandina Kurdan de heye jî, vekirî vî tiştî nikarin xweya bikin û bi Kurdan re danûstandinê bikin. Heta dema ku Seroke Yekîtiya Niştîmanî Kurdistan çûbû Emerîka, berpîrsiyarên Emerîka yên xaricî diyar kirin, ku wan ew nevxawendine.

Di destpêkê Krîza Korfezê de, dewleta Îran qezancên konkrêt girtin. Iraqê jî bo ku dewleta Îran notr bike, ya jî bixşîne cem xwe, îlan kir, ku ew şertên peymanê bi navûdeng, Peymana Cezayîrê qebûl dike. Wek tê zanîn, ji bo vê peymanê di navbeyna Îran—Iraqê de 8 sal şer çêbibû. Di wî şerî de, gelên Iraq û Îranê gelek feleketê mezin dibûn û welatên Erebi, Ecem, Erebi, Ezerî û Belucîyan wîrane bibû.

Lê Seddam Hûseyînê har, ji bo armancên xwe yên qirêj, di gawekê de şertên Îranê qebûl kir. Feqet gelê Erebi jî, nikarî ku tu hesab bipirse, nikare bipirse jî. Çimkî tade, zilûm, kuştin û bi tevayî barbarîya rejîma Baas, iznê nade vî tiştî. Ya jî seriyê xelkê bi tiştên genî hatina dagirtin.

Rojnamevanên Tirkan û Dewletên din jî dema ku diçin Iraqê, ew tezahûrata ji bo Seddam dibînin, digên wê qenaatê ku gel, ji Seddam gelek hez dike. Elbet kesên ji seddam jî hez dikin hene. Lê ew hezkirina çawa derketiyê û sedemê wê çine gerek mirov li ser bisekine. Eger bi van pîvanan mirov li pîrsê binêrê, gelê Elman jî, ji Hîtler hez dikir!! Xweyayê ku ev hezkirina, hez kirineke din e! Hewceyî lêkolînê ye. Lê her dîktatorek, di demekê de, piştigirîya gel digre.. Gelo dîktatorên faşîst, ji bo Hîtler, Mussolini, Franko û heta dîktatorê "sosyalîst", ji bo Stalin jî wisa nebû?

Suriyê, demeka dûr û dirêjê, ku bi Iraqê re di nav nekokiyên de ye. Suriyê, bi xurtî piştigirîya biryarên Koma Miletan dike. Hêzên xwe yên lejkerî şandin herêma krîzê.

Siyaseta Tevgera Çep Ya Tirkîyê

Di siyaseta tevgera çep ya Tirkîyê de, ji bo pîrsa Korfezê çend bal dikata mirov dikşîne. Lê di hemû hêzên çep de, di pîrsêkê de bê mûneqeşe yekîtiyek heye. Pêwîste ku di destpêkê de em vê diyar bikin. Ew yekîti jî ev e: Tu hêzên çep yê Tirkîyê, naxwazin ku li Rojhilata Navîn şerek derkeve. Dibêjin ku "ev şera şerekî neqe û yê zirarê bide Gelê Bîndest û bi tevayî tevgera şoreşger, demokrat û sosyalîst."

Qismek hêz dibêjin, ku hêzên emperyalîst êrişî Rojhilata Navîn dikine, pêwîste ku em li dijî van rawestin. Ev hêzan, êrişa Iraqê û neheqîya Iraqê nabînine.

Qismek hêz jî dibêjin ku, em piştigirîya êrişa Iraqê jî nakin. Lê êrişa hêzên emperyalîst li ser Rojhilata Navîn xetertir e, ji bo vê jî pêwîste ku em li dijî hêzên emperyalîst rawestin.

Gor reya me, her du bal jî, êrişa Iraqê piçûk dibînin û bi şablonên diho li pîrsan dinêrine. Ew jî, ji bo gelê Tirkîyê û ji bo tevgera Çep ya Tirkîyê bê şansiyeke mezin e.

Kovara Yûzyil û Doğu Perîncek..

Di pîrsa krîza Korfezê de, nêrinê kovara Yûzyil û Doğu Perîncek gelek balkêş in û di nav xwe de xeteriyên gelek mezin diyar dike. Pêwîste ku mirov li ser van reyan raweste.

Kovara Yûzyil di destpêkê de, piştigirîya dewleta Iraqê kir. Û gelek vekirî got ku "em di vî şerî de teref in, him jî bi dewleta Tirk ve gerek em teref in!". Ji bo vê jî şîyara xwe diyar kir û got: "Di Krîza Korfezê de, ciyê Tirkîyê li cem Iraqê ye." Dema ku mirov hur li vê nêrinê binêrê, pîrsa Yûzyilê ne bi menfieta karker û gelên Rojhilata Navîn re ye. Pîrsa wan, pîrsa nav dewleta ye. Çimkî gora wan, dinê du beş e. Beşek Bakûr e û beşek jî Başûr e. Beşa Bakûr, ji dewletên dewlemend û emperyalîst teşkîl dibin. Beşa Başûr, dewletên paşve mayî, bîndest û feqîr in. Dina Bakûr êrişî, dina başûr dike, gerek ciyê me li cem "dina başûr" be. Bi kurtebehsî ev teoriya, ji bo sosyalîstên Kurd û Tirk; ji bo sosyalîstên cihanê jî ne biyanî ye. Em hemû dizanin, ev teoriya, "Teoriya Sê Cihanê" ye. Xweyayê ku di dinê de

gelek gûhêrandin çêbûne, lê di takima Yûzyil— Îkîbîn'ê de tu tişt nehatiye guhartin.

Gora Teoriya Yûzyil'ê rojeka bê, ku ji bo menfeatên millî yê li cem dewleta Tirk jî çî bigrin. Rastî jî herkes bi pîrse, ku gelo di rojên ne dûr de, ev takimê wisa nekiribû? Vekirî wisa kiribûn: Menfeata millî parastî bûn. NATO parastî bûn. Li hemberî "terorê" derketin, hêzên şoreşger îxbar kiribûn. Ev reyên xwe, di kovarên xwe de û li hemberî dadgehên rejîma 12'ê îlonê jî gelek vekirî parastîbûn.

Lê nêrina Yûzyil'ê li wira nesikîni. Bi reyên Doğu Perîncek, gelek dewlemendtir û kûrtir bû. Doğu Perîncek, di hejmara sisê ya sala 1990'î, Yûzyil'ê de, bi navê "Prusya Li Ku Re Ye?" nivîsandinek, lêkir. Pêwîste ku her şoreşger, demokrat û sosyalîst bixwîne. Ev nivîsandina, ji bo mafên mirovî û ji bo damokrasîyê û ji bo mafên miletan gelek pîvanên nexweş û enteresan diyar dike.

Doğu Perîncek, yekîtiya mîletê Ereba diparêze. Rastî wek prensîp tişteki baş e. Lê tiştê giring ew e, ku yekîtiya miletan û yekîtiya mîletê Ereba çawa pêk bê. Gora Doğu Perîncek, bi zorê jî dibê. Çimkî mîletê Îtalya û Elmania jî wisa pêk hatiye. Xweyayê ku barbariya û neheqiyên di tarîxê çêbûne, jî aliyê D. Perîncek ve tê parastin. Gora wî, neheqî, barbarî, îşgal û zor jî encamên baş dide. Eger wisa bê fikirandin, Li Elmania'yê faşîzmê û erîşên wê li ser Ewropa'yê di encamê de, demokrasî û sosyalîzm derxist. Gelo wê demê mirov dikare Faşîzmê biparêze?

Di şertên taybetî de, gora D. Perîncek, îlhek kirina Kuveyt'ê jî bo yekîtiya mîletê Ereba destpêkê û tişteki baş e. "Kuveyt ne mileteke û dewleteka bi destê emperyalîstan çêbûye." Eger ew reya rast be, Irak jî nemileteke e: Çimkî dewleta Iraq'ê jî bi alîkariya Îngilîzan û emperyalîstan çêbû.

Ji bo ku D. Perîncek, di êrişê Seddam de, destpêka yekîtiya mîletê Ereba dibîne, dibê ku pêwîste mirov piştgiriya Seddam Hûseyîn bike. Heta D. Perîncek li wira jî nasekîme, nêrinê xwe pêş ve dibê. Dibêje ku, "xwaziya Iraq bikariba Suriyê, Suudî Erebaştan, dewletên din yê Ereba jî, jî hole rake, mîletê Ereba bike

yek." Tabû jî bo pîr şerm nebe, dibêje ku "ew tişt bi destê Suriyê jî bibe baş dibê." Lê dema ku mirov nivîsandinê bi giştî dixwîni, baş didegehî, ku dilê D. Perîncek zêdetir bi seroke mezin Seddam re ye!! Çimkî ruhiyeta mêranî, Kemalîstî û îtîhat terakkîcîti zêdetir di wî de dibîne.

D. Perîncek dibêje ku zor jî bo miletekî dikare derbas bibe, lê miletekî din nikare li ser miletekî din zor bike û teva xwe bike. Lê tixûbê vî tiştî li ku re destpêdike û li ku biqede nayê diyar kirin. Lê tişteki vekirî heye, dewleta Tirk dikare bi heza xwe ya lejkerî Turkmenîstanê, heta Ezerbeycanê û cîyê ku Tirk lê dijîn bi zorê bigre û îlhek bike. D. Perîncek vî tiştî meşrû dibîne. Xweyayê ku D. Perîncek jî zora Tirkiyê ya li Qibrîsê jî gelek gelek memnun e! Çimkî, nêrinên D. Perîncek rasterast têtîkî jîyanê bûye û li Qibrîsê jî Tirk dijîne, Hukumeta Ecevît, jî bo ku wan Tirkan xelas bike û beşek erda Qibrîsê bigre, êrişî ser xelkê Qibrîs'ê kir. Ê nêrinên nû, D. Perîncek li hemberî Dewleta Tirk, jî bo nêrinên xwe yê diho, pêwîste ku xwe rexne bike.

Elbet dema wisa be, Kurd jî dikarin bi zorê be jî bibin yek miletekî. Lê hezar mixabin, Kurd bi deh salan e, ku bi dilsozî û bi dilxwazî yekîtiya xwe çêkin, D. Perîncek ne hîn li ser hukime jî, li dijî vî tiştî derdikeve. Dibêje ku pêwîste ku pîrsa Kurdan di çerçewa Misak—î Millî de bê hal kirin. Li dijî dewleta bûna Kurdan derdikevê. Xweyayê jî niha şun ve, D. Perîncek yekîtiya mîletê Kurd û dewletbûyina mîletê Kurd biparêze!! Em dengêkî dibîzin û dibêje, "gelo di wê pîrsê de, 'lê belê' heye û şertên taybetî hene"..

Gora reyên D. Perîncek, mirov li pîrsên din jî binêre, gelek tiştên enterasan derdikevin. Karker, di nav xwe de; sosyalîst jî dinav xwe de takimekê teşkil dike. Gelo ew demê jî bo yekîtiya wan jî, mirov dikare zorê bi kar bîne!! Rastî dema ku encamên vî mentalîta seqet rêz bikî, gelek tiştên xeter derdikevin qada jîyanê..

Nêrina me ew e, pratîk û tarîxa demokrasîyê jî diyarkiriye, ku bi zorê ne mîlet dibin yek û ne jî tişteki din. Yekîti di çî pîrsê de be jî, encax û encax bi daxwaziye dikare pêk bê. Krîza Korfezê jî ew tişt îspat kir.

Berîya krîza Korfezê, mîletê Ereba nezikîrî hev bû, di vî merhelê de, yekîti û peywendiyên Ereba kete krîzeke mezin, organîzasyona wan ya mîsterek, "Yekîtiya Ereb" li ber belav bûyîne. Tevgera Filîstîn li beremberî xeteriya, bê par bûyina piştgiriya dewlet û mîletê Ereba e..

Reyên D. Perîncek evqas nînin. D. Perîncek jî bo ku Iraq, li hemberî emperyalîstan serekiyê jî welatên feqîr û yê Başûr re dike, jî bo vî jî dibêje ku gerek bê destek kirin. Eger li tebloya cîhanê binêrin emê vekirî bibînin, ku ew reya ne rast e. Çimkî hemû dewletên Feqîr û paşva mayî jî, li dijî Iraq'ê û kirinên wê ye.

Sedemêkî din jî diyar dike. Ew sedem jî ew e: Bes Iraq dikare li hemberî dewleta sûper ya Emerîka raweste. Însan rastî baş tê nagîhe ku ew dewleta xulam ya girêdayî dewleta sûper ya Sovyetê bû, îro bi serbixwe û bi serfirazî li dijî wan dewletên sûper derdikeve? Çend sal berê jî, jî bo ku Yekîtiya Sovyet bi xurtî li dijî Emerîka derdiket, gora D. Perîncek xeter û dijminên serek di hate naskirin. "Gel ayikla bu pîrcîncî taşîni"...

Xweyayê ku bi gelek alîyan ve, takima YûZYIL'ê angajeyî Iraq'ê bûne, ku ji bona demokratîkbûna Seddam îspat bikin, çûn Iraq'ê, li hukmîzatiya Seddam ya daye Kurdan jî gerîyan û di kovara xwe de nivîsandin. "Xwedê dawîya vî karî bi xêr bîne!"

Pêwîste Ku Kurd Çi bikin?

Daxwaziya Gelê Kurd û Tevgera Rizgarîxwaz ne şer e. Gelê Kurd û Tevgera Kurd baş dizane, ku dema ku di Rojhilata Navîn de di van şertan de şerek bibe, Dewleta Tirk jî beşdarî vî şerî dibê. Wê demê jî, şer li ser axa Kurdistanê domdike û jî bo welatê me û gelê me dibê feleke-teka mezin.

Dîsa gelê me û Tevgera Rizgarîxwaz dixwaze ku rejîma Baas—Seddam bête felîşandin. Ev daxwaza gelê Kurd û Tevgera Kurdistanê, bi krîza korfezê re derneket rojev a mîletê Kurd. Mîletê Kurd bi deh salan e ku li dijî dewleta Iraq'ê şerê xwe yê heqî; yê mafên netewî û demokratîk domdike.

Îro di hundirê Iraq'ê de, jî bo paşve kişandina dewleta Iraq'ê jî Kuveyt'ê

û heta ruxandina Seddam, hêza bingehî û ya rêxistinî, heza Gelê Kurd e. Pêwîste ku hemû hêzên demokrat, pêşverû û hêzên dixwazin rejima seddam biruxînin, piştgiriya Gelê Kurd bikin.

Kurd jî pêwîste ku siyaseteke gelek fireh, akildane gerek bimeşîne; lîm bi xurtî bikeve nav heziriya rêxistinî, leşkerî. Dîsa pêwîste ku Kurdên hemû beşên Kurdistanê nêzikî hev bin, jî bo ku siyaseteke mişterek bimeşînin, organîzeke taybetî û peywendîyeke xas ava bikin.

Iraq'a kolonyalist dixwaze ku şerê xwe yê neheq bike şerê Mislîmanan û Xiristîyanan. Ev lîstîkeke gelek mezin e. Pêwîste ku gelê me li hemberî vê lîstîkê gelek şîyar be. Nekeve nav lîstîkên Seddam'ê xwînrêj.

"DIYARBAKIR – HAPİSHANE RAPORU" İLE NE YAPILMAK İSTENİYOR?

İBRAHİM GüçLü

"Diyarbakır – Hapishane Raporu" nun birinci cildi yayınlandığı zaman, kendi sorumluluğumun sınırlarını iyi tayin ederek, kısa bir cevap yazı yazmak zorunda kaldım. Yazımda, yurtsever insan, çevre ve örgütlerle ilgili bir yığın çarpıtma, yalan ve iftiraların olduğuna açıkça işaret ettim. İlgili yurtsever insanların; çevre ve örgütlerimizin de bu konuda duyarlı davranarak, tutum takınmalarının gerekliliğinin bir görev olduğunu da dile getirmiştım. Ne yazık ki, "Rapor" un ikinci cildinin yayınlanmasının üzerinden de uzun bir zaman geçmiş olmasına rağmen, bu konuda atılmış herhangi bir adım görülmedi. Rapor' un ikinci cildini de okuduktan sonra, bu duyarsızlığın, rapor sahibi unsurları ve siyasi çevreyi çok cesaretlendirmiş olduğunu gördüm.

Bu konuda, "duyarlı olunması gerekir" doğrultusundaki çağırımı yeniliyorum. Yoksa gelecek dönemlerde, Rapor'daki bir yığın çarpıtma ve iftiralar doğru kabul edilecek; bununla da, tarih denilen olay, bir cephesinden yara alacaktır.

Yekitiya Sosyalist Dergisinin 15. sayısında yazmış olduğum yazının son paragrafında şunları yazmıştım: " 'Rapor' u incelediğim zaman, karamsal ve karmaşık bir tablo ile karşılaştım. Rapora, eski geleneksel, çarpık, bilimsel ve demokratik olmayan; dürüstlükten yakından uzaktan ilişkisi olmayan değer yargılarının egemen olduğunu tespit

ettim. İşin bu kadarla sınırlı olmadığını, eski tanıdığım kafa karışıklığına sahip arkadaşların, kafalarını daha karma – karışık hale getirdiklerini gördüm. Bu gelişmenin iç açıcı bir gelişme olmadığını biliyorum: Gelecek kuşaklara, olumlu bir şeyi aktarma gücü ve yeteneğinde de olmadığını çok iyi biliyorum. Dilerim ki, arkadaşlar kendilerine dönüp değerlendirebilirler, kendilerini değiştirmeye çalışsınlar." (S.25 – 26).

Rapor' un ikinci cildini okuduğum zaman, rapor sahibi unsurların sorunları daha da karma – karışık hale getirdiğini rahatlıkla tespit ettim. Ayrıca, benim yazımda ve siyasi yurtsever çevrelerden sözlü bir biçimde yapılan uyarıların hiç bir etki yapmadığını da, yazılanlardan rahatlıkla çıkarabildim.

Bu noktadan sonra da, rapor sahiplerine, "allah yolunuzu açık etsin" demeye yine de gönlüm elvermiyorum. Sorunla, biraz daha uğraşmanın gerekli olduğu inancımı tazeledim. Üstelik Rapor' un ikinci cildini, kesin olarak üçüncü ve rapor sahiplerinin ifadesiyle "belki" de dördüncü cilt takip edeceğine göre, söylenecek iki cümlecğin bile yararlı olabileceğini düşünüyorum!!

Rapor' un birinci cildine ilişkin genel tespitlerimin, ikinci cilde ilişkin de geçerli olduğunu belirtiyorum. Bunun için de, birinci cilde ilişkin genel yaklaşım planında söylediklerimi burada tekrarlamaya gerek görmüyorum. Bu yazımda, raporun

"önsöz"ünde söylenenlere ve raporun yine beni ilgilendiren, açığa çıkarılması gereken önemli ve hassas konuları da içeren "M. Elma ile görüşme ve İ. Kaypakkaya' nın 71. dönemi durumu üzerine değerlendirme" bölümüne ilişkin olarak düşüncelerimi açıklamaya çalışacağım.

Önsöz'de Ne Deniliyor, Kimler Hedefleniyor?

Rapor sahiplerinin kafalarının karma – karışık olduklarına şüphe yok. Ayrıca, sorun sadece kafa karışıklığı ile sınırlı değil. Raporun sahipleri, aynı zamanda, kendi içlerinden güvensizlik ve endişe taşıdıklarından, açık davranma cesaretini gösteremiyorlar. Tabii ki, yer yer açık davranmış görünüyorlar. Bu düzeylerde bile, iyi bir analiz yapılırsa, açıklığın olmadığı görülür. Zaten rapor sahiplerini güden psikolojinin ve ruh halinin bundan başka bir sonuç doğurması da olanaksız.

Rapor sahiplerinin cesaretsizliği ve açık olmamaları, ikinci cilde yazdıkları önsözde de kendisini rahatlıkla açığa vuruyor. Önsöz'de, bir yığın beylik lafların ve rapor sahiplerinin kendilerinde "ne anlama geldiklerini" bilmedikleri kelimelerin arka arkaya sıralanmasından sonra, belirsiz hedefe atışlar yapıyorlar ve şöyle diyorlar: " 'Devrimcileri sömürgeci burjuvazi karşısında' kim deşifre ediyor? Bunlar ucuz eleştirilerdir.. Binlerce Kürdistanlı kadroyu burju-

vazi önünde ahtapot gibi yere serip, her yanı ile ele vererek, yalnız ve çaresiz bırakıp kaçan siyaset liderleri'nin, bütün acıları ile yaşanmış bir süreci elbette gizlemek istemeleri doğaldır...Bu siyaset cambazlarının, cezaevi yaşamını yorumlamaya bile hakları yoktur. Deşifre edilen kimdir? Yoksa, sömürgeci burjuvazinin karşısında yapılmış pisliklerin gösterilmesi mi istenmiyor? Sömürgeci burjuvazi tarafından bilinmeyen mi var? Türk ve komşusu bazı devletlerin İstihbarat Servisleri'nin arşivleri ağzına kadar dolu değil mi? Gelecek nesiller için mücadelenin yeni dönemi için, bunlar kullanılmayacak mı? Deve kuşu gibi kafanıza kuma gömmeyin baylar.. "

Yine devamla, önsöz'ün bir yerinde "buyrun bunları tartışalım" gibi beylik bir laf daha ekliyorlar. Ama Önsöz'de söylenenleri kimler için, hangi "baylar" ya da "bay" için ileri sürdüklerini de açıklamayı doğru görmüyorlar.

Benim bilebildiğim, Rapor'a karşı olarak yazılanlar çok fazla değil. Yazılı eleştiri denilebilecek yazı, benim, Yekütya Sosyalist'in 15. sayısında yazdığım yazıdır. Bunun dışında, PKK yayınlarında, rapor sahiplerinin mantıklarını da yüz kat geride bırakan, yığınla söylenmiş küfür, itham, tehdit var: Elbetteki aynı yazılarda, en ters yazılarda bile görülebilen bir kısım doğrular da var. Buna ek olarak, yurtsever unsur ve kesimlerin sözlü dile getirdikleri görüşler ya da eleştiriler var.

Rapor sahipleri, açık davranıp, kimlerle ilgili belirlemelerde bulduklarını yazabilirlerdi. Fakat bu "birileri"nin işine gelmiyor. Çünkü raporun mücitlerinden "birkaçı", arşivler eşelendiği zaman, karlı çıkmayacağını biliyorlar. Tarih ve arşivlerin eşelenmesi demek, mahkeme tutanaklarının, polis ifadelerinin v.b.'nin açıklanması demektir. O zaman da, "takke düşer, kel görünür." Elbette, "kel" in de gösterilmemesi için, olmadık madrabazlıklara başvurmak zorunda kalınır.

İkincisi, bu "görevi" yerine getirirken, telaşlanmalarına gerek yoktu. Elbette ortada olan sorunları tartışmak, sebepleri ile birlikte sorumlularını da açığa çıkarmak gerekir. Ama rapor sahiplerinin telaşlılığı,

bilimsel davranış içinde olmamaları ve kendilerini güden suçluluk psikolojisinden kurtulamamaları, böyle rahat ve sonuç alıcı bir tartışmayı götürmelerini de engellemektedir.

M. Elma İle Görüşmede Neler Söylenmiş?

Raporun bu bölümünde yazılmış olan sorunlara ilişkin tartışmaların iyi anlaşılabilmesi için, öncelikle bir noktaya işaret etmeyi gerekli görüyorum. Bu bölüm, raporun ikinci cildinin, 503 ile 513. üncü sayfaları arasında yer alıyor. Bu bölüm incelendiği zaman, bütün isimlerin, örneğin, M. Elma, M. Kılıç, M. Kiper, M. Uzun, devrimci diye tanımlanan Ali Yüzbaşı v.b. gibi isimlerin açık yazıldığı görülür. İki isim açık yazılmaz. Bu isimler, isimlerin baş harfleri ile: (M) ve (I) diye verilir. Ama bölüm iyi incelendiği zaman, bu iki ismin, 12 Mart 1971 döneminde hapisanede yaşayan iki isim olduğu rahatlıkla anlaşılır.

Ayrıca, bütün isimler açık yazılmasına rağmen, iki ismin kapalı yazılmasına da hiç anlam veremedim. Eğer sorunda, deşifre olma kaygusu ve tehlikeyi savuşturmak düşüncesi varsa, bu iki isim daha fazla deşifre olan isimlerdir, diye düşünüyorum. Onlar için bir tehlike varsa, diğerleri için haydi haydi olması gerekir. Böyle düşünüyorsanız, niçin diğer isimler açık yazılmak durumunda kalmış? Doğrusu anlamak zor.

Bunun için, iki ismin baş harfleriyle yazılmasını, bir "akılzade"nin işgüzarlığı kabul ederek, sorunun anlaşılması için açık yazıyorum. M: Mümtaz Kotan'dır. İ: İbrahim Güçlü'dür.

Bundan dolayı da, olayda bir taraf olarak, açıklamalarda bulunmayı, doğruların açığa çıkmasında kendimi sorumlu kabul ediyorum.

Bu bölümde, M. Kotan, bir yığın sorunlarla ilgili açıklamalarda bulunmuş: Yerli yersiz, gerekli ve gereksiz olan bir yığın şey ileri sürmüş, bu O'nun sorunu. Ayrıca, kendileri ile ilgili açıklamalar yapılan (açıklamalarda haksızlığın olduğunu saptadığım) devrimciler, hayatta olduklarına göre, gerekli görürlerse açıklamalarda bulunurlar.

Ama, M. Kotan'ın, İbrahim Kaypak-kaya'nın kişiliği hakkında söylediklerine katılmak olanaksız. Olaylar, gelişmeler ve tarihsel boyuttaki çok yönlü gel - gitler, İbrahim Kaypak-kaya'nın yiğit ve fedekar bir devrimci olduğunu; becerikliliğini açığa çıkarmıştır. Rapor'un 506. sayfasında, M. Kotan'ın, "İbo'nun Kürt sorunu hakkında bilgisi yoktu. Olan bilgileri de çok ilkel. Kendisi kamımızca bu sorunu hiç önemsemiyordu ve iyi bir alevi güveniydi" türündeki görüşlerini de, kesinlikle haksız bir değerlendirme olarak ele alıyorum. O günün koşullarında, İ. Kaypak-kaya'nın, Türk Solu içindeki unsurlardan, Kürt sorununu en iyi bilenlerden biri olduğunu teslim etmek gerekir. Hatta çoğu Kürt aydınından da, daha fazla bilgiye sahip olduğunu saptayabiliyorum. Üstelik yaptıkları ve yazdıkları ile, şovenizden hızla sıyrılmak isteyen bir devrimci olduğunu görmenin, "yiğidin hakkını yememek" sözüne deng düşüneceği de ortada.

"Türkiye'de Millî Mesele" isimli broşüründeki Kürt Sorunu konusundaki görüşleriyle, o dönemde çok ciddi bir tabu ve dokunulmaz olan Kemalizme ilişkin yaklaşımları birlikte değerlendirildiği zaman, görüşlerinin daha büyük bir anlam taşıyacağını da tespit edebiliyorum. Ama yığınla sorunda, perspektiflerimizin ayrı olması da, dün olduğu gibi, bugün de bir olgu.

Onun görüşlerine katılıp katılmamızın, bu haklı saptamamızı değiştirme gücünde olmadığını belirtmek istiyorum. M. Kotan'ın, Kaypak-kaya'nın kişiliğine ilişkin değerlendirmelerini, objektif bulduğum gibi, eski çelişkilerin yarattığı karmaşık duygu yapısının; Kaypak-kaya'nın hak etmiş olduğu ünlülüğün yarattığı kıskançlık psikolojisinin bir dışı vurumu gibi değerlendiriyorum.

Bu genel belirlemelerden sonra, önemli olan pratik - tarihsel değere sahip iki olaya, "rapor"da yazılanlarca girebilirim.

Raporun 506. ıncı sayfasında aktarıldığına göre, M. Kotan şöyle bir değerlendirme yapıyor:

İbo'yu hücreye getirmişlerdi. Cezaevinde bizim arkadaşımız M. Kılıç sorumluydu. Yüzbaşı Ali'ye

İbo'yu görmek istediğini ve ihtiyaçlarını götüreceğini söylüyor, Ali Yüzbaşı da kabul ediyor. Ben, İ ve M. Kılıç hücreye gittik.... Bazı eşyalar ile yiyecek götürdük... Ayağının biri şişmişti ve mosmordu. Soğuktan olduğunu söyledi (karda uzun süre yürüdüğü için olmuştu).. Bir kolundan bulunduğu ranzaya kelepçelenmişti... Kendisi ile görüştük. Bizden Kürt sorunu'nu öğrenmek istediğini bildirdi ve bu konuda bir yazı istedi.. (Bir süre sonra, Ben ve İ., o günkü bilgi ve belgelere dayalı olarak bir metin hazırladık. 17 sahife tutarındaki pelur kağıda yazılı bu metni, zulahtarak daha sonra İbo'ya iletmiştik)... Arkadaşlarına gönderiyor (ayarladığımız bir gardiyan bu işleri yapıyordu). Daha sonra 32 sahifelik bir metin haline dönüşen bu yazı, parti yayını olarak yayınlandı..."

12 Mart Döneminin koşullarına dönüp baktığımızda, Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi(TİİKP)'nden koparak, kısa adıyla TKP – ML / TİKKO olarak ortaya çıkan yapılanmanın eylem anlayışı ve bu anlayışın sonucu olarak, aktif eylemlilikleri, devlet güçlerini uğraştıran ve koşturan önemli bir olay oldu. Çünkü ismi geçen örgüt, iktidara karşı silahlı mücadele stratejisini benimsiyordu.

Kısa bir dönem sonra, bu gurubunun liderinin İ. Kaypakkaya olduğu açığa çıkmıştı.

İ. Kaypakkaya ve gurubun diğer yönetici kadrolarının ele geçirilmesi için, devlet güçlerinin, o günkü koşullarda özgün bir çaba gösterdikleri bilinmekte. Devlet güçlerinin bu yoğun çaba ve saldırıları sonucunda, ismi geçen siyasi – askeri örgüt yapılanmasının, bir yığın kadrosu yakalandı, birçok kadrosu da ölü olarak ele geçirildi.

Yakalananlardan, İbrahim Kaypakkaya ve arkadaşlarının yerinin tespit edilmesi için, yoğun işkencelerin yapıldığı da bilinmekte. O dönemde diğer örgütlerin yöneticilerinin de yakalanması için yapılanlar, askeri – siyasi örgüt yapılanması olarak, Onlara fazlasıyla yapıyordu. Tıpkı 12 Eylül rejiminde olduğu gibi...

Devlet güçlerinin yığınla çabasıdan sonra, İbrahim Kaypakkaya'nın, şehit edilen Ali Heaydar isimli arka-

daşının yanında hemen olmazsa da, bir dönem sonra yaralı ve sağ ele geçmesi, devlet güçleri için büyük bir anlam ifade ediyordu: İ. Kaypakkaya, 29 Ocak 1973 yılında, yaralı halde, bir öğretmenin ihbarı üzerine yakalandı.

Onun başkalarına gösterilmemesi için de büyük çaba sarfedildiği olayın muhtevasinca da açtı.

Yakalanmasından bir süre sonra, bir gurup Kürt yurtseveri ifade için 7. Kolordu Komutanlığına gittiklerinde, orada, fısıltı biçiminden yayılan haberdan, İ. Kaypakkaya'nın, tutuklu bulunduğumuz hapishanenin yanında olan hücrelere getirildiği öğrenildi.

Bunun üzerine, tutuklular olarak, cezaevi yönetimine başvurduk, İ. Kaypakkaya'nın durumuyla ilgili bilgilenmek istediğimizi, ve onun da tutukevine getirilmesinin yasal hakkı olduğunu dile getirdik. Tutukevi yönetimi, bu dilekçemizden sonra, İ. Kaypakkaya'nın hücre de oluşunun, tutuklular tarafından bilinmekte olduğunu öğrenmiş oldu.

Sonraki gelişmelerin gösterdiği gibi, hemen tedbirler aldılar. Bizim dilekçemize cevap verilmeden, İ. Kaypakkaya'nın işkence ile, 18 Mayıs 1973'de katledildiği haberini aldık.

Bu yazdıklarımın ortaya çıkan sonuç şu: M. Kotan'ın iddia ettiği gibi, O, ben ve M. Kılıç, hiçbir zaman İ. Kaypakkaya ile görüşme imkanını elde edemedik. Bizim dışımızda da, İ. Kaypakkaya ile karşı karşıya görüşen kimse olmadı. Sadece hücre de kalanların anlattıklarından, uzaktan gördüklerinden, O'nun durumuna ilişkin, sığ bir düzeyde bilgilenmemiz sözkonusu.

Yazdıklarımın çıkacak ikinci sonuç şu: İbrahim Kaypakkaya ile görüşemediğimize göre, ismi geçen arkadaş, bizden, Kürt sorununa ilişkin görüşlerimizi istemiş olamaz. Biz de, böyle bir metin hazırlayıp O'na vermiş olamayız. O'da bu metni dışarı gönderme fırsatını elde etmiş olamaz.

Bundan daha önemlisi ve M. Kotan arkadaşın söylediklerini çürüten bir gerçek var: İ. Kaypakkaya yakalanmasından önce, hem de TKP – ML / TİKKO olarak faaliyetlerinin tam bir örgütsel şekillik kazanmadığı

dönemde, Kürt sorununa ilişkin görüşlerini, "Türkiye'de Milli Mesele" broşüründe kaleme aldığı ile ilgili güçlü veriler var.

İ. Kaypakkaya, TİİKP'den ayrıldıktan önce, "Şafak Revizyonizmi Tezlerinin Eleştirisi" için, Türkiye'de Milli Mesele", "Türkiye'de Kemalist Hareket, Kemalist İktidar Dönemi, II. Dünya Savaşı Yılları ve 27 Mayıs Hareketi", "Başkan Mao'nun Kızıl Siyasi İktidar Öğretisini Doğru Kavrayalım" broşürleri ile, temel sorunlarda görüşlerini yazılı hale getiriyor. 1974'ten sonra, yayınlanan "İbrahim Kaypakkaya'nın Toplu Yazıları", broşürleri ve bu broşürlere ilişkin yorumlar, gerçeği daha iyi açığa çıkarıyor.

Tabi M. Kotan, "bizim yazdığımız yazının" sahife ve kağıt kalitesini bile vermesinin, sorunda kendisini daha inandırıcı kılacağını zanetmiş. Ama asıl olarak tarihi gerçeklerin ve olayların daha üstün gelebileceğini kestirememiş.

Yine raporun 509. sayfasında M. Kotan'ın aktarılan görüşlerinin gerçekle ilgisinin olmaması da, yazdıklarımı doğrulamaktadır.

M. Kotan'ın 509. sayfada aktarılan görüşlerine göz atarsak, şöyle diyor: "İbo, hücreden bir mektup yazıyor ve bu mektupta Siverek'ten 17 kişinin adını veriyor. Bunlarla ilişki kurulmasını istiyor. Mektubu, Ramazan'a (gardiyan teslim ediyor ve postalamasını istiyor. Ramazan elinde mektup ile dışarı çıkınca, orada dolaşmakta olan Binbaşı'yı aniden görüp panik gösteriyor. Binbaşı, durumundan kuşkulandığı ve hücreden de çıktığı için üzerini arıyor. Mektup bulunuyor... Bunun üzerine operasyonlar oldu ve isimleri yazılı olanlar getirildiler.. O günkü olayın gerçek yanı budur... Bunlar arasında M. Uzun ve M. Kiper'de vardı.."

Doğrusu bu görüşlerin, unutkanlığın bir sonucu, iyi niyetle, bilinmezlikle ileri sürülmüş görüşler olduğunu kabul etmek zor. Ama, "Mümtaz Kotan'ın olayları bu kadar ters yüz etmesinde ne yarar olabilir?" diye kendime sorduğumda, kesin bir sonuca da varamıyorum. Okuyucu beni bağışlasın, kendisi bir sonuca varsın.

Çarpitilmaya imkan olmayan tarihler var. Nedir O tarihler?

M. Kiper ve M. Uzun'un içinde bulunduğu Siverek gurubu, 1972 yılının başlarında yakalandılar. 1972 yılının ikinci yarısında, Mamak Cezaevine gönderildiler. İ. Kaypak-kaya, yukarıda da belirttiğim gibi, 29 Ocak 1973'de yakalandı. Yani İbrahim Kaypak-kaya yakalandığı zaman, ismi geçen arkadaşlar tutuklu ve Mamak Cezaevine gönderilmişler. O zaman, "nasıl olurda, Kaypak-kaya'nın yazdığı mektuptan dolayı, ismi geçen gurup ve insanlar, operasyon sonucu yakalanabilirler?"

Ayrıca o günlük gazetelerin, yakalanılanların ve daha sonra tanzim edilmiş olan iddianamelerin gösterdiği gibi, Siverek'te çalışmalar yürüten, Ali lakabıyla M. Oruçoğlu'ymuş. Üstelik Ali ismi, şakalara konu olmaya başlamıştı.

Bilindiği gibi, o zaman, o yörede, siyasi ve örgütsel planda, devlete karşı tehlikeli çalışmalar yürüten Ali'nin yakalanması için, yöredeki "okumuş" Ali'lerin çoğu gözaltına alınıp, sorgulama yapıldı. Bunun üzerine, yığınla hikayeler üretilmişti..

Yakın tarihlerde hazırlanan, Sosyalizm ve Toplumsal Mücadeleler Ansiklopedisi'nin, 2193—2196 sayfaları arasında; "TİİKP'de Bulunmeler ve Yeni Guruplaşmalar" bölümünün, "İkinci Tasfiyeciler'den TKP — ML/ TİKKO'ya" alt başlığında yazılanlar iyi incelendiği zaman, söylediklerimin doğru olduğu görülecektir. Ayrıca, Ramazan isimli gardiyanın, İ. Kaypak-kaya'nın mektubunu dışarı çıkarıp, postalayacak kadar cesur olmayan, zavallı, bilinçsizliğinden dolayı, başımıza yığınla iş getiren bir Kürt olduğu o dönemin tüm tutu-

kluları tarafından iyi hatırlanır. Ne hikmetse, M. Kotan bu zavallıya büyük roller biçiyor. Üstelik aktardığımız birinci bölümde, bu adamın tarafımızdan da ayarlanmış yani örgütlendirilmiş biri olduğunu söylüyor. Tabii orada ismini vermiyor. Bu güzel. Fakat ikinci bölümde, gardiyanın ismini vermiş olmasının anlamı ne? Böylece, farkına vararak ya da varmayarak, birileri töhmet altına sokulmuyor mu? Tabii ki bir yığın yanlış, çarpık bilgilerin içinde, bu konuda çarpıklıklara saplanılmış olunmasının fazla bir önemi olmazsa gerek... Bir gün deveye sormuşlar: "Neren eğridir?". Deve cevap vermiş, "nerem doğru ki?". Ben de, bir yığın çarpık — çurpuk görüş içinde, doğruyu arıyorum...

Bu yazdıklarımın da, "Diyarbakır — Hapishane Raporu ile Ne Yapılmak İsteniyor?" sorusunun gündem- de inmediği görülmektedir.

JINA KURD YA HEJA EFFET XANIM BI DESTÊ IRANÊ HATE KUŞTIN!

Di 6'ê îlon'a 1990'î de, Li Swêdê li bajarê Westêrosê, jina Kurd ya Heja Effet Xanim, bi bombê, bi destê dijminên gelê me hate kuştin. Di 22'yê îlon'a 1990'î de, dişa li eynî bajarî, bi xweşxaneke xurt, hate gorkirin. Wek rojnâmên Swêdê ji tespît kiribû, xweşxandina ji bo Effet Xanimê avabûbû, li hemerî terora dijminê gelê Kurd û bi taybetî ji li dijî dewleta Iranê yê metîngêhkar bû xweşxandineke mezin.

Dijminên gelê Kurd wisa difikirin ku bi kuştina welatparêzên Kurd, wê çav tirsîyê bidin welatparêzên Kurd. Lê her bûyerê, li pişt xwe netirsîya welatparêzên Kurdistanê û xurtbûna nefret û kîna welatparêzan diyar dîke. Ji niha şûn ve ji bila baş bê zanin, ku dema ku welatparêzên Kurd bîn kuştin, welatparêz bi tevayî gihêştin wê imkanan ku bi hevra dijminên gelê me tewambar bikin.

Di vê du salên dawiyê de, kuştina Effet Xanimê, ne buyîra yekemîn e. Di van du salên dawiyê de, bi destê dewleta Iran ya terorîst gelek welatparêzên bijartî û heja hatin kuştin. Sala Par di 13'ê Tirmeh'a 1989'an de, li Wiyana'yê kuştina sekreterê

gîştî yê Partiya Demokrata Kurdistan Dr. Qasimlo û du hevalên wî li Qibria'ê kuştina qedroyekî Komela Zehmetkêş, li welêt li navendiya Komelê bi destê ajanekî kuştina endamê Komîta Merkezî Ya Komelê û ew kesên din, bûyerên bi dû hev de hatine û êrişkerî û terorîstiya Iranê demeka dirêje ku derî holê xistiye.

Lê hezar mixabin dewletên Ewropa'yê, dişa jî, di vê pîrsê de, êrken xwe nanîne çih. Wek tê zanin ku Li Awusturya'yê li bajarê Wiyana kê Dr. Qasimlo, Fazil û Ebdullah Qadîrî kuştibû, ji aliyê dewleta Awusturya'yê ve di hate zanin. Lê dewleta Awusturya ji bo menfiatên xwe û peywendiyên xwe yê Iranê, bi objektîfî neçû ser pîrsê û ew kesên qetîl hatin azad kirin.

Dijminên gelê me hemû li bi taybetî ji Iran, bi kar anîna metoda terorê dixwazê welatparêzên Kurdistanê çavtirsîyayî bikin û tevgera gelê Kurd belav bikin. Dema ku mirov şertên ku Effet Xanim hatiye kuştin dinêre, wê demê dibîne ku dijminên gelê me çî qas xwînêjî û qirêj in. Kuştina Effet Xanimê, di şertên krîza Korfezê de, ku dinê di mûneqêşa şer derkeve ya jî dernekeve de bû..

Kuştina Effet Xanimê diyar dîke, ku dijmin dixwastîyê mêrê wê Emîr Qazî bikuşe. Wek tê zanin, Emîr

Qazî jî yek serokê PDK—Iran yê kevn bû. Niha jî karûbarên xwe yê welatparêzî di Partiya Serbixwa Ya Kurdistanê de dom dîke. Kuştina Dr. Qasimlo û ew jî derdixê holê ku dijminên me dixwazî qedroyên pêşeng û xweyayî bikuşin. Pêwîste ku tevgera welatparêzî jî di vê pîrsê de hayîdar be.

Effet Qazî keça serokê Komara Mehabadê ye. Dema ku Komara Mehabadê hatiya damezrandin û bavê wê hatiye kuştin, 3 ya jî neh salî bûye. Di zaroktiya xwe de gelek êş û tade dîtiye. Di nav bûyeran de ferî gelek tîştan bûye. Wexta ku mezin bûye, xwe di nav karûbarên welatparêz de dîtiye. Bi dilsozî û fedekari, jî xebatê mêrê xwe re bûye alîkar.

Effet Qazîyê koçî cem şehîdên nemir û mezin Qadî Mihemmed kir. Kete nav kerwana şehîdên Kurdistanê. Qadî Mihemmed dişa gelek kêyfxweş bû, ku keça wî di rîya welatparêzî de şehît ket û koçî cem wî kir.

Pêwîste ku em şehîdên xwe birnekî û ji wan re bi her awayî xwedî derkevin.

Şehîdên Kurdistanê rehberên tevgera Kurdistanê û hevîya gelê me ne.

DEH SALÊN REJÎMA 12'Ê ÎLONÊ TIJÎ BÛ!

Ji bo ku sedsala bîstan xelas bibe gelek kêr wext maye. Piştî deh salan, mirovatî, gav davêje, sedsala bîsteykan. Lê tişteki gelek vekirî heye ku dema ku sedsala bîstan xelas bibe jî, tade, zilûm û kedwariya li ser gelan, naye kedandin û bi cûre û cûre yê dombike. Taybetî jî, wisa xweyayê ku di rewşa gelê Kurdistan de û di rewşa welatê wan yê beşkirî de, guhartineke bingehî pêk naye. Ji bo vê jî, di sed salan bîsteykan de, pirsra Kurdistanê, wek pirseke girîng û bingehî, yê di rojê mirovetî û cihanê de cîyê xwe bisitirîne. Girêdayî pirsra Kurdistanê, pirsra dewleta Tirk, Ereb û Ecem jî her demê dê bê şirovekirin û bi taybetî jî ji bo gelê Kurdistanê, ji bo welatparêz û rewşenbîrên Gelê Kurd, dibê pirseka bingehî û nêzik.

Encama van şertên ne girêdayî daxwazên me, dema ku em pirsra gelê xwe û welatê xwe şirove dikin, aliyekî wan şirovenan bi xurtî rewşa otorîtên merkezi, dewletên ku Kurdistan di nav xwe de beşkirine, dikeve nav perspektîva me. Ji bo vê jî, di deh salên dawiyê de, li her 12'ê Îlonê, li ser rejîma wê demê rawestandî, ji bo me girîng û pêwîst dibê.

Dema ku em çav bavêjin, tarîxa Tirkan yê deh salên dawiyê, rastîyeke gelek vekirî derî pêş mirov dikeve. Ev rastî jî, di sîh salên dawiyê de, Li Tirkiyê sê darbên lejkerî çêbûne. Yanî di her deh salan de derbeke lejkerî çêbûye. Derba yekemîn, di 27'ê Gulana 1960'î de, derba duyemîn di 12 Adar'a 1971'î de, derba sêyemîn di 12'ê Îlona 1980'î de, kete jîyana gelên Tirkiyê.

Darba yekemîn, ji her du yên din ferq dike. Ev ferqa jî, di jîyanê de xwe diyarkirîye. Ew ferq, bê sedem jî nîne. Derba yekemîn, ya ku di 27'ê Gulana 1960'î de çêbûyî, encama tesîra muxelefeta pêşverû û demokrat bû. Ji bo vê jî, efrandinên wê derbê jî, bi şiklekî nisbî demokratîk bûn. Zagona Esasî, pîvanên demokratîk yê burjuwaziyê diyar kir. Girêdayî van pîvanên demokratîk, dezgehên demokratîk û zagonên, ku biçek be

jî, mafên mirovan û xelkê diparêzin, hatin tespît kirin.

Lê her dû derbên din, li hemberî tevgera şoreşger—demokrat û sosyalîst ya Gelê Tirk û li hemberî tevgera netewî demokrat ya Gelê Kurd çêbû. Ev her du derbe jî, wek hemû şoreşger li ser li hev dikin, du derbên faşîst û kolonyalîst bûn. Van her du derban jîyana civakî yan Gelê Kurd û Tirk, xiste qalibekî nû.

Îro jî li ser van derbên lejkerî mûneqeşe domdikin. Bi taybetî jî, li ser darbe 12'ê Îlonê muneqeşe domdike. Ji bo ku li ser civakên me, tesîra derba 12'ê Îlonê dom dike, ji vê zêdetir rejîma 12'ê Îlonê hukmî jîyana Tirkiyê dike: Her kesê ku biçek dinê nasdike, objektîv hereket dike û demokrat e, qebûl dike, ku rejîma îro, ku li Tirkiyê domdike, rejîmeka lejkerî ya ser girtî û veşartiyê.

Wek tê zanîn, ku ev roj — mehên dawiyê, pirsra Korfezê ji bo cihanê û ji bo Tirkiyê jî pirseke gelek girîng e. Bala hemû mirovên Kurd û Tirk, li pirsra Korfezê ye. Her kes gelek bi dikkat e, ku gelo li Korfezê şerekê derkeve ya na? Lê dîsa jî, mirovên Kurd û Tirk, di nav van şertên gelek dijwar de, di ser derba 12'ê Îlonê re derbas ne bûn, derba 12'ê Îlonê şirovekirin û tewambar kirin. Çimkî ji bo mirovên Kurd û Tirk, bi taybetî jî ji bo şoreşger, welatparêz, demokrat û sosyalîstên wan gelan, 12'ê Îlonê hessesiyeteke taybetî çêkirîye.

Deh Salan Careke Li Welatekî Derba Lejkerî Çêbibe, Ev Tê Çi Mane ye?

Wek li rêzên pêşîn jî hate nivîsandin, di sîh salên dawiyê tarîxa Tirkiyê de sê derbe çêbûn. Beriya van derban jî, dewra ku "Partiya Demokrat ya Tirkiyê" li ser hukumetê bû xarîç, bûrokratên lejkerî û siwîl li ser îdara siyasî ya Tirkiyê xwediyê giraniyeke gelek mezin bûn. Bi kurtî mirov dikare bibêje, ku piştî damezrandina Komara Tirkiyê, dewlet bi destê bûrokratên siwîl û lejker hatiye îdare kirin. Heta piştî damezrandina Komara Tirkiyê, ew za-

gonên aborî, siyasî û yê civakî mirov binêre, baş xweya dike, ku burjuwazî jî bi destê bûrokratên siwîl û lejker,

hatiye xurt kirin. Ev jî diyar dike, ku bûrokratên siwîl û bi taybetî jî yê lejkerî bi serê xwe li Tirkiyê kategorîyeka taybetî û xwediyê hêzeka standard e. Heta îro jî, ev rastîya nehatiye guhartin. Lê tu caran jî, ji aliyên şoreşger, demokrat û sosyalîstên Tirk ve ji nehate qebûl kirin.

Heta demên, ku Li Tirkiyê xetimana siyasî, civakî û aborî çêbûye, şoreşger, demokrat û sosyalîstên Tirkan, ji bûrokratên siwîl û lejker alikarî xastine, ji bo ku bûrokratên siwîl û lejker pirsan çareserbikin hawar kirine. Di 12'ê Adarê de, gelek hêzan vekirî piştigiriya derba lejkerî kir. Lê di 12'ê Îlonê de, ev edeta xirab bû. Şoreşger, demokrat û sosyalîstên Tirkan dijminên xwe baş naskirin, ji bo vê jî li hemberî derba 12'ê Îlonê, ji aliyê fikrî ve, nêrinên baş efrandin, li hemberî 12'ê Îlonê ketin têkoşîneke gelek dijwar û zehmet.

Ji bo welatparêzên Kurdistanê tişteki gelek xweyayî hebû, ku lejkerê mezin M. Kemal bû. Gelê Kurd û welatparêzên Kurdistanê jî, baş nasdikirin ku M. Kemal û rejîma wî, li hemberî gelê Kurd û welatê me çî xirabî kiriye. Di destpêkê de baş dizanîn, ku M. Kemal wek zabitekî gelek fêlbaz, pragmatîst û makyavelîst e. Ji bona vê jî, di destpêka şerê Tirkan yê "netewî" de, ji bo ku piştigiriya gelê Kurd, hêzên axan û eşîran bigre: Hebûna gelê Kurd, qebûl kirîye û bi Kurdan re li hev kiriye. Di dawiya serkevîna şerê "netewî" de, civakeka mişterek damezrinîn û hemû millet xwediyê mafên xwe yê netewî û demokratîk bibin. Lê piştî ku şerê wan yê "netewî" bi ser dikeve û piştigiriya welatên emperyalîst digrin, M. Kemal û takîma wî, gelê Kurd înkâr dikin. Bes li wir jî rana-westin, li ser gelê Kurd teda kolonyalîst xurt dikin, careke din di beşkirina Kurdistanê de, Li Lozanê rolekî gelek qirêj û xirab dilîzin. Piştî wê jî, Tarîxa dewleta Tirk, bûye

tarîxa tade û zilûmê, li ser gelê Kurd. Heta ew derba ku encama bayê peşverû bû, di 27'ê Gulana 1960'î de, Kurd dîsa ji azadiyên rojanî bê par mane, ew welatparêzên Kurd di girtîxanên lejkerî de jiyana xwe domandine; axa, beg û şexên Kurdan yê bîna welatparêzî jê dihatin ya jî jê nedihatîn, hatin surgûn kirin.

Ev ceribandinan elbettekî mirova ferî gelek tîştan dike. Ji bo vê jî, welatparêzên Kurd xwediyê ceribandinan bûn. Encama vê jî her demê bi xurtî li hemberî bûrokratên siwîl û lejkerî û li hemberî derbên lejkerî rawestiyane û şer kirine.

Îro jî bûrokratên siwîl û lejker hêzeka mezin û xeter e. Pêwîste ku tevgera şoreşger û welatparêz çî li Kurdistanê û çî jî Li Tirkiyê, li hemberî vê hêza xeter hayîdar bin, di vê pîrsê de, gelên xwe şiyar bikin. Bûrokratên siwîl û leşker, ji bo demokrasîyê û ji bo mafên mirovî, engeleka gelek mezin teşkîl dikin. Ev takîma, jiyeneka teng û ji dînê re girtî diparêze.

Rejîma 12'ê Îlonê Li Kurdistanê û Li Tirkiyê Xast Çi Avabike?

Dema ku mirov, li şertên beriya 12'ê Îlonê binêre, dikare armanc û daxwazên rejîma 12'ê Îlonê, bi şikleki giştî, derxe ser zanyariya mirovan. Ji bo vê, em dixwazin, şertên beriya 12'ê Îlonê, ji bo analîza vê pîrsê, bîkin bîngêh.

Şertên 12'ê Îlonê, girêdayî şertên derba 12'ê Îlonê û Ef'a Giştî ji xwe re rengê û şikleki girt. Di 12'ê Adarê de, karbidestên leşkerî, ji bo ku tevgera şoreşger Li Tirkiyê, tevgera welatparêz li Kurdistanê bi temirînin gelek gavên mezin avêtibûn. Lê bi tevayî nikaribûn tevgera şoreşger û welatparêz û muxelefeta giştî ya civakî, ji qada jîyanê rake. Her çiqas daxwaziya rejîma leşkerî û karbidestên sermayedar ev bû jî, ne mûmkûn bû ku wî tîştî binin çîh. Çimkî tu kuwet û tu hêz, nikarin bi tevayî pêşketina tarîxî, jiyana civakî û sinifî rawestîne.

Ji bona vê jî, piştî Ef a Giştî ya sala 1974, girtîxanên Tirkiyê, ji şoreşger û welatparêzan vala bûn. Bi hejmar gelek hindik

şoreşger di girtîxanan de man. Ev bûyera, di pêşveçûna tevgera şoreş-

ger û waletpêrêz de, li Kurdistan û Tirkiyê rolekî mezin list. Lê beriya wê jî, şoreşger û welatparêzên Kurdistan û Tirkiyê, bi dizî, ne bi şikleki firehî be jî, kar û barên xwe yê siyasî û rêxistinî didomandin.

Di mabeyna sala 1974 û 1980'î de, ji gelek aliyên ve, Tirkiyê rengê din qazanç kir. Li Tirkiyê, tevgera çep, sosyalîst ji aliyê siyasî û rêxistinî ve pulûralîzmek çêkir. Qismek rexistinên çep, giranî dan şerê çekdarî, qismekî jî, giranî dan xebata rêxistinî û siyasî. Qismek rêxistinên jî, him karê çekdarî û him jî karên siyasî û rêxistinî bi hev re dimeşandin. Li Kurdistanê, cûre û cûre rêxistin avabûn. Di van rêxistinên de, gelek îdeolojiyên bi reng dihatin parastin. Em dikarin bibêjin, ku tevgera netewî û demokratîk, li Kurdistanê him bi destê walatparêz yê rast û him jî bi destê rêxistinên welatparêz yê çep dihatê meşandin.

Bi giştî, him li Kurdistanê û him jî li Tirkiyê, tevgera şoreşger û welatparêz pêşket û qismî jî xwe gîhande gel.

Tevgera faşîst ya siwîl jî, di parlamentoyê de xwediyê hêz bûn, di hembêza hêzên dewletê de xurt bûn, li gelek bajar, qeza û gundan, li ser gel teror diajotin. Dem dem jî bûn hukûmet, ji van îmkanan gelek îstîfade kirin û hêzên xwe bi çek xemilandin.

Tevgera olî jî, xwediyê partiyeka siyasî bû, di parlamentoyê de xwediyê hêzekê bû, dem dem bû hukûmet jî û ji dervayî van, rêxistinên wan yê veşartî jî hebûn.

Di wan şertan de, dema ku mirov li Tirkiyê dinêre, teblayeka gelek tevlihevî dibîne û tişteki vekirî heye, ku ji dervayî karbidestîya resmî (fermî), karbidestiyên neresmî jî, reng bi û reng avabûn. Vê jî di karbidestiyê de, him pulûralîzmek çêkiribû û him jî, ecizî ya karbidestên sermayedar derî di qada jîyanê de diyar kiribû. Ji bo karbidestên Tirkiyê Pêwîst bû, ku ew tevlihevî ji holê rabe û otorîteke merkezi û monolîtîk pêkbê.

Li vê xalê, armanca derba 12'ê Îlonê vekirî xweya dike.

Derba 12'ê Îlonê xast, ku civaka Tirk û Kurd, ji aliyê siyasî, civakî ve bixe qalibên hesin û rejîmeka monolîtîk yanî faşîst pêkbîne. Di rojên

pêşîn de jî, karbidestên leşkerî, gora vê armancê plan û programên xwe, bi alikariya sermayedarên netewî û navnetewî avakirin û meşandin.

Rejîma 12'ê Îlonê Çi Kir?

Leşkeran piştî ku di şevê de hukim girtin destê xwe, di belavokan xwe ya yekemîn de, armancên derbeyê diyarkirin. Belovaka wan ya yekemîn mirov dikare bibêje, ku wek programê bû. Di vê programê de, di destpêkê de gelek vekirî diyar dikirin ku tevgera şoreşger demokratîk him Li Kurdistanê û him jî li Tirkiyê bi temirînin. Grêdayî vê armancê dest pêkirin, roj bi roj vê programê xwe bi cî û cî bikin.

Encama vê armancê: Bi hezaran şoreşger, demokrat, welatparêz û rewşenbîr; karker û gundî hatin zindankirin û li ser wan tade û îşkenceke gelek xurt hate domandin. Kovarên şoreşger, sosyalîst hatin kedexekirin, berpirsiyarên wan hatin zindankirin. Komelên civakî yê mamostan, memuran, xwendevanan, gundiyan, karkeran, niviskaran hatin girtin û berpirsiyarên wan hatin zindankirin. Sendîqa karkeran ya demokratîk û şoreşger (DÎSK) hate girtin, berpirsiyarên wan hatin zindankirin.

Zagona Bingehî ya sala 1960'î ji holê hate rakirin. Girêdayî vê, bi sedan zagonên faşîst hatin derxistin.

Parlamento hate fesih kirin. Piştî demekê partiyê siyasî yê burjuwaziyê (yên faşîst, liberal, sosyal-demokrat) hatin girtin. Lewra di destpêkê de, partiyên Çep (TÎP, TEP, TÎKP) hatibûn qedexe kirin û berpirsiyarên wan, endamên wan hatinbû girtin.

Bi kurtîbehs hesabê 12'ê Îlonê wisa bû:

Ji 200 hezarî zêdetir dewe hatin vekirin. Ji nîvmîlyon kesan zêdetir şoreşger, demokrat û ji gel mirov hate girtin bin çav. Serbixweya heqîman û dadgehan ji hole rabûn. Ji bîst hezarî zêdetir komelê civakî û demokratîk hatine girtin. Teroreka gelek xurt û fireh bi destê dewletê hate ajotin. Keyfî mirov xelikanandin, dar-daxistin. Li Üniversîte sazmana ne demokratîk damezrandin, mirov dikare bibêje derba 1402'î yan çêkirin. Ji panzdeh hezarî zêdetir kesan, ji hemwelatî derxistin. Di tade û îş-

kence de, bi dehan şoreşger û demokrat hatin kuştin...

Rejima 12'ê Îlonê, bi civakî û bi siyasî, sazûmaneke faşîst, monolîtîk û-ne demokratîk pêk anî. Kingecele teng, kişanda ser civaka Kurd û Tirk. Lê ev kincê teng demeka dirêj tehemmûl nekir, roj bi roj çiriya. Ew çirandina îro jî domdike. Ew çirandina kincê teng, paşve ketina sazûmana faşîst, dîktator û kolonyalîst, encama tevgera şoreşger û welatparêz Li Kurdistanê û Li Tirkîyê û encama muxlefeta giştî ya civakî ye.

Îro jî, rejima 12'ê Îlonê, bi rengêkî siwîl domdike. Li ser gelê Kurd,

Tirk û liser hemû miletên din yê li Tirkîyê dijîn, tade, zilum û kedxwarî domdike. Mixelefeta civakî jî pêş dikeve, lê hezar mixabin ne bi rêxistinê xurt e, gelek tevlihev, belavbelavî û pirs û pirsîgîrêkên wê jî gelek zêde ne.

Rejima 12'ê Îlonê ya îro bi rengê siwîl domdike, di van roj — mehên dawiyê de, dixwaze gelê Kurd û gelên din, bixe nav şerê Korfezê. Ev jî tê wê menayê, ku ev şerê li ser axa Kurdistanê dombike. Ev, ji bo Kurdistanê felekateke mezin e. Dîsa, zaroyên feqîran û yê gelê Kurd yê beşdarî şer bin. Karbidestên ser-

meyadar, hêzên dinê xwedî hukim jî, li ser piştê wan kêf bikin. Pêwîste ku em li dijî şer derkevin...

Hêzên şoreşger, demokrat û mirovên xêrxwaz daxwazdikin, ku

generalên derba 12'ê Îlonê çekirînî bîn mehkeme kirin. Rastî, ev daxwaziya gelek di ci de ye. Lê kî wan mehkemê bike? Demak hêzên burjuwazî nikaribin mehkeme bikin, ya jî aligirê vê reyê nebin, tê wê menayê, ku hêzên gel wan mehkeme bikin. Lê tehekkuka vî tiştî jî, ji bo demeka dîr û dirêj xuya nake. Ji bo vê, pêşve ajotina vê daxwazê, encax bi ehlaqî tiştekî îfade dike.

YAZILI TARİHİN ÖNEMİ VE KORKAKLIĞIN TEORİSİ KOMPLOCULUK

FELEMEZ SERBEST

Halkımızın 4 küsur binyılı aşkın geçişinin hangi evresine bakarsak bakalım, karşımıza kan, acı ve gözyaşı çıkıyor. Köleliğin sona erişile birlikte, Bedevi Araplarımızın halkımız üzerine çullandığını görüyoruz. halkımız kılıç zoruyla müslümanlaştırıldığı 10. yüzyıldan itibaren Tatar, Moğol, Türk, Pers gaddarlıklarından nasibini alıyor. İskender'in kılıcı da az kan akıtmıyor Kürdistan'da.. İskender, "Büyük Makedonya"yı yaratma düşüne bağlı olarak onbinlerce kitabın bulunduğu Hasankeyf Kütüphanesi'nin de uygarlığın "beşiği" Atina'da olması gerektiğinde karar kılıp, halkımızın yarattığı ve sahip olduğu neyi var neyi yok hepsini yağmalyor. Tatar saldırıları sırasında insanlarımız Diyarbakir'de haraç mezat köle tarcilerine satılıyor.

Bu yazının amacı halkımızın tarım edilmemiş namusunun tarihini yazmak değil. Ama halkımızın çektiği, çekiyor olduğu acılara sahip çıkılmasına katkıda bulunmak istiyorum. Her yazının bir mesajı vardır. Bu yazınında var. Şunu demek istiyorum: Yeter artık birbirimize yaptığımız kötülükler. Ki, bu kötülükler bırakın "öncüsü" daha

mücadele perspektifinin çok gerisinde kaldığımız halkımıza yapılmaktadır. 12 Eylül faşizminden on yıl sonra bile ölümlerimizin üstünde zar atmanın, nortoculuğa soyunmanın alemi nedir?

Bir süre önce Zeki Adsız'ı sonsuza uğurladık. Kimileri belki de sevinmiştir. Yanlışları yok muydu Zeki Adsız'ın? Hangimizin yok ki Onun da olmasında. Zeki Adsız ve başkaları TKSP'den ayrıldıktan sonra söylenenleri düşünelim. Ne yazık ki, Zeki Atsız kendisi hakkında söylenenlerden ders çıkarmamışçasına, kendisiyle birlikte olupta ayrı düşenlere söyledikleri de, işin tam da trajedi—komik karakterini ortaya çıkarıyor.

Düşünmeyi KUK, KIP, PPKK, Rızgari, Ala Rızgari, KAWA ve PKK'deki ayrımlar üzerinde sürdürüelim. Ala Rızgarideki bölünme hariç, diğer bölünme ve kopmalarda bin bir komplo teorisi görmek mümkün. Ki, ben geçmişte Ala Rızgari'yi şeklede olsa temsil eden arkadaşlarımıza eleştiri yöneltirken tüm haklılığımıza karşın, çok sert bir üslup kullandığımızı inanıyorum. Eleştirilerde üslup olarak yer yer bilimsellikten uzak bir duygusallığa kapıldığımızı görüyorum. Şunu da

sevinçle görüyorum ama: Biz kimseyi ajan ilan etmemişiz. Ellimize devrimci yurtsever kanı bulaşmamış. Mürsel DELEN gibi yiğit bir yoldaşımız provakatorce öldürüldüğünde bile, politik olgunluğundan bırakmamışız.

Komploculuk Kürdistanlı yurtsever devrimci saflarda uzun bir süredir kanayan bir yara. Dünya devrimci hareketine gözattığımızda bu hastalığın, sadece bizimle sınırlı olmadığını görebiliyoruz. Ancak komploculuğun özellikle Ortadoğu gibi çok kaygan bir zeminde yaşam bulması, ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketi için büyük bir tehdit oluşturması tesadüfî değildir. Emperyalizm ve sömürgecilikten kan alan bu hastalık, ülkemizdeki düşünce sistematiğine egemen olan feodalite yönünden daha uzun bir süre sol saflarda tahribat yaratacaktır. "Komplocu" anlayışların gelişmesinin tek nedeni doğallıkla emperyalizm, sömürgecilik ve feodalizm değildir. Sosyalizmi algılama ve yaşama geçirmedeki dogmatiklik, daha doğrusu "sosyalistleşmeme" de "komploculuk"un yaşam bulmasında büyük bir etkidir.

Yurtsever devrimci saflarda ortalama bir sosyalistleşme sağlanabilse,

ya da geçmişten devraldığımız çağdaş normlar olsaydı durum herhalde daha farklı bir boyutta olurdu. Komplocu mantıkları düşünürken, içine düşürüldüğümüz bu acıklı duruma üzülmemek elde değil.

Çünkü bu yanlışları yapanlarda bizim insanımız. Kültürel gerilik, ülkeye insanının içinde bulunduğu cinsel kuşatılmışlık, tabular, halkımızın en küçük parçasına dek bölünmüşlüğü, "komplocu" anlayışlara kaynaklık eden diğer etkenler.

Toplumsal bir sorun olduğu içindir ki, bilimsel bir yöntemle toplumsal yapının açığa çıkarılması, dinamiklerini iyi tahlili gereklidir, Kürdistan'da..

Bir an yapılan tahribatlara bakıp umutsuzluğa kapılmak mümkün. Ancak günün koşullarını ve toplumsal çıkarları öne alan, bireylerin haklarına ket vurmeyen bir sosyalistleşme; eleştiriden korkmayan ve ideolojik-politik bir olgunluğa dayanan bir yapılanma, bu yarayı kurutmada hızla yol almamızı sağlayacağı gibi; halkımız da, devrimcilerle olan inancın yer etmesini, karşılıklı bir güveni de inşa edecektir.

Yazılı Tarihin Önemi

Kürt halkı için yaşamsal sorunlardan birisi, İbrahim Güçlü yoldaşın dediği gibi, "yazılı bir tarihe sahip olmaktır." Tarihi sınıflar ve insanlar yaptığına göre, tarihi de yapanlar yazacaktır. Bizim talihsizliklerimizden birisi böylesi bir yazılı tarihe sahip olmamız, tarihimizi hep başkalarından öğrenmek zorunda kalmamızdır. Tarihin bize yüklediği acıları çekmişiz. Ancak tarihimizi başkaları yönlendirmiş.

Yazılı tarihin önemi burada ortaya çıkıyor. Krupskaya, Gorki, E. H. Car'ın Lenin'le ilgili anılarını yazmadığını düşünelim. Ya da Dostoyevski'nin günlükleri olmasa, Lenin'i, Dostoyevski'yi ne kadar tanıyacaktık? Krupskaya amlarında yazmasa Lenin'in hasta yatağında, Martov'un da ölmek üzere olmasına ne kadar üzüldüğünü belki de öğrenmeyecektik. İlya Ehrenburg'un anıları olmasa Lenin'in Paris'te hangi Cafe'de bira içtiğini de belki bilmeyecektik.

Bu örnekleri daha da uzatmak mümkün. Şimdi kendimize dönelim. Kadı Muhammed, Seyh Sait, Seyit Rıza, Berzenci, Bedirhan Bey ve Barzani'nin yaşamlarının günlüğünü tuttuğunu düşünelim. Bu başlı başına bir tarihsel birikim olurdu. Ama maalesef bu olanaktan yoksunuz. Kadri Cemil paşa (Zınar Silopi)'nin "Doza Kurdistan", İbrahim Ahmed'in anıları, Cemil paşa'nın "Muhtasar Hayatım", Nuri Dersimli'nin yapıtları, Kürt tarihine birçok katkıda bulunmuştur. İşte bu noktada bugün yaşamda olan kadrolara, gerek kendilerini gerekse içinde oldukları hareketlerin gelişim çizgisini ortaya koyacak yazılı tarihe katkıda bulunma görevi düşüyor.

Eli kalem tutan herkes yazmalıdır.

Şivan Olayı

Yukarıda yazılı bir tarihe sahip olmanın önemi üzerinde durmaya çalıştım. Belirtmeye gerek yoktur ki yazılı tarihe katkıda bulunurken, katkıyı yapan kişinin alabildiğine objektif olması ve kendi subjektif öngörülerinin, ortaya koyduğu yapıta egemen olmasına engel olmalıdır. Bunun yazımızın konusuyla da direkt bir ilişkisi vardır.

Bilindiği gibi "İki Sait"ın öldürülmeleri Kuzey Kürdistan'da uzun yıllar bir "bilinmez!" olarak kaldı. Herkeste oluşan kaniye göre Sait Kırmızıtoprak (Dr. Şivan) Sait Elçi'yi öldürmüş veya öldürtmüştü. Barzani'de Dr. Şivan, Çeko ve Brusk'u öldürtmüştü. Adı geçenler T-KDP'nin en ileri unsurlarıydı. Kaldı ki Dr. Şivan ve Sait Elçi'nin 1959'larda yapılan "49'lar Tevkifatı"na dek uzanan eski bir arkadaşlıkları vardı. Yıllarca bu sorun (öldürülmeler) anlatılmadı. I-KDP, arşivindeki belgeleri açıklamadı. Bu sorunun önemli boyutlarından biri budur. Diğer bir boyut ise "iki Sait"ın öldürülmeleriyle Kuzey Kürdistan'da "İki Sait"ın taraftarları arasında baş gösteren çatışmalardır. Yine bilmeceği gibi Dr. Şivan taraftarları tamamen olmasa da KIP saflarını tercih ettiler. Sait Elçi taraftarları ise KDP saflarında kaldı. KDP bir süre sonra KUK adını alıp sosyalizme yöneliş içine girdi. Ne var ki rekabet, safların ayrılmasına karşın sürdü ve kimi yerlerde KUK-ŞIVANCILAR çatışmasına döndü.

Hiç kuşkusuz Dr. Şivan ve Sait Elçi olayında kitleleri aydınlatma sorumluluğuyla karşı karşıya olanlardan biri de KIP'ti. Bildiğimiz kadar KIP bu sorumluluğu yerine getirmedi. KIP'in bölünmesinden sonra, MK'de çoğunluğa sahip çevrenin örgütlediği PPKK Genel Sekreteri Serhad Dicle aracılığıyla bu "sesizliği" bozacak hamleyi yaptığında ise takvimler 1989 gibi çok geç sayılabilecek bir dönemi gösteriyordu. Serhad Dicle'nin PPKK Merkez Yayın organında ve Medya Güneş'inde söylediklerine dönmekte yarar vardır. Şöyle diyordu Dicle: "...Yalnız bildiğimiz bir şey var. Olayın en ayrıntılı ve somut belgeleri Irak KDP'nin elindedir. Çünkü o dönemde mahkemeyi I-KDP yaptı. Bilebildiğim kadarıyla Dr. Şivan, Çeko ve Brusk'un ifadeleri, tutanaklar onların eli altında, arşivlerindedir. İşin ayrıntılarına girmeden vardığım sonuç şudur: Dr. Şivan ve Sait Elçi arasında bir ilişki vardı..."(....)

"... Netice itibarıyla şu ya da bu nedenle S. Elçi'nin öldürülmesi olayında Dr. Şivan'ın kendisinde var olduğu kanısındayım. Yalnız bunu partili arkadaşlarıyla mı yaptı, yoksa Irak Kürdistan'ında bir takım çevrelerin ortak girişimiyle mi yaptı belli değil."

Yeterli olmazsa da (bilgilenme açısından) Serhad Dicle'nin getirdiği yaklaşım, koyduğu politik tavır doğrudur. "İki Sait" olayı komploculuğun kurtuluş hareketimizde olduğu en uç noktalardan biridir. Hem bu yönüyle, hem de komplocu anlayışların hızlandığı günümüzde yaratıldığı tahribatlardan ötürü üzerinde durulması gerektiği için yazımızın ilgi alanı içindedir. Gönül dilerdi ki olayın meydana geldiği yıllarda T-KDP ve Şivan çevresi her iki öldürülmeyi de mahkum edip, yeni tahribatların önüne geçeselerdi. Ne yazık ki bu yapılmadı.

Bazı Komploculuk Örnekleri

Genelde Ortadoğu halklarının, özelde halkımızın tarihinde binlerce komploculuk örneği vardır. Şimdilerde kimi işi "komplo teorisyenliği" noktasında ele alıp, bu ahlaksızlık alanında uzmanlaşmaktadırlar. Aslında Ortadoğu'daki statükonun temelini komploculuk oluşturuyor desek, yeridir.

Peşinen söyliyeim..Komploculuk defterini açınca "piyango"nun kime vuracağı, ibrenin nereyi göstereceği belli olmuyor.

Şöyle tarihi 45 yıl öncesine yani Mehabad Kürt Cumhuriyeti'nin kurulduğu güne çevirelim. Ne diyordu Zero Bey, o muhteşem günde Şeyh Abdullah için: "Hain"..

Konuyu derinliğine ele aldığımızda Yezdanlı Şer'in Bedirhan Bey'e yaptıklarına, Mürsel Delen'in öldürülmesine, Mehmet Oruç'un kendi arkadaşlarınınca katledilmesine, KYB, I—KDP çatışmalarına, uyduruk hapishane raporlarına hep bu komplocu mantığın yön verdiği görülecektir. Çünkü komploculuk birilerini "hain" ilan edip sonra da Onları ortadan kaldırmak için kitle sel zemin yaratmakla sınırlı kalmamıştır hiçbir zaman.

Yeni Rızgari Komploculuğu

Rızgari tarafından yayımlanan "Diyarbakır Hapishane Raporu" hem komploculuğun, hem de tarihi kendileriyle başlatmanın örnekleriyle doludur.

Eski yol arkadaşlarımıza göre, İbrahim Kaypakkaya ulusal sorunu kendilerinden öğrenmiştir!!! İbrahim Kaypakkaya işkencede ölmediği (!) halde Nihat Behram O'nu kahramanlaştırmıştır.

Bu yazıların gerçeklerle ilgisi yoktur. Bu satırların yazarı da Kaypakkaya'nın öldürüldüğü hapishane yattı. 1973'te içerde yatan arkadaşlarımızın anlattıklarının yanısıra, 1976'da dinlediklerimizden İbrahim Kaypakkaya'nın değil Rızgari dostlarımızla görüşmesi, hiç kimseyle görüştüğü olmamıştı. Çünkü hapishaneye getirildiğinde yaralı yaralı hücreye konmuştu.

Kaldı ki İbrahim Kaypakkaya ulusal sorunla ilgili düşüncelerini hapishaneye girmeden yaklaşık bir yıl önce "Şafak Revizyonistleri" için yazdığı broşürde dile getirmişti.

Eski yol arkadaşlarımızın, hele hele Orhan Kotan gibi yiğit bir arkadaşın düştüğü bu duruma baktığımda içimi hüznün kaplıyor. "Şiir Atı"na binen bir devrimcinin "kendisini herşeyin merkezi" görme ve Stalin'in yaptığı gibi "tarihi kendisiyle başlatma" hastalığına nasıl tutulduğunu anlayamıyorum.

Bu arkadaşlara bakılırsa, herşey, bu "mümtaz" devrimcilerin çevresinde olup bittikten sonra şekillenmiştir.

Bu yazdıklarından sonra "yer çekimini" de bu arkadaşlarımızın bulunduğu kanısına kapılmamak elde değil.

Aslında Rızgari bu anlayışla özellikle tarih konusunda PKK'nin yaklaşımlarıyla çakışan bir tutum sergilemektedir. PKK verdiği silahlı mücadeleye yaslanarak, kendilerinden önce gerçekleşen direnmeye sırt çevirmektedir. Bugün bir direnme varsa, bunda PKK'nin silahlı direnişinin de yeri vardır. Ama Kürtlerin direnişini bu silahlı mücadeleye indirgemek yanlıştır. Rızgari'de de herşeyin kendisiyle başladığı görüşü egemendir.

Bu arkadaşlarımızın yazdığına göre, "Ocak Komünü"nü merkezinde de Onlar vardır! Gerçi komün dokuz kişiliktir. Ama bu küçük bir ayrıntı olduğu için, Komünde olan diğer kişileri anmaya gerek görmüyorlar.

Necmettin Büyükkaya'ya torpil (!) yapılmıştır, bu hapishane raporuna göre. Necmettin Büyükkaya'da, Kaypakkaya gibi ölümü göze alma yiğitliğini göstermesine karşın; Ankara'daki evinde—bürosunda enselemeyi bekleyen bu arkadaşlarımız gibi "direnme" mertebesine ulaşmamıştır!

Bu çarpıtmaları yapanlar, Necmettin Büyükkaya'yı tanımıyorlar mı? Onun Deniz Gezmiş'le arkadaşlığını, T—KDP'nin kadrolarından olduğunu bilmiyorlar mı? Biliyorlar ama doğruları yazmakla kendilerinin tarihçiliğinin elden gideceğinden korkuyorlar.

Fevzi Açıkgöz Olayı

Komploculuk alanında en fazla yol alan hareketlerden biri, hatta en başta gelenlerden biri PKK'dir. Bu O'nun en önemli özelliklerinden biridir. Ülkede verdiği yüzlerce şehidin ölümsüz mirasına sahip olma ve bunu kitlelerle bağ kurmaya dönüştürme gibi bir şansa sahipken, kendi "lideri"nin durumunu sağlama almak için binbir komplo teorisi üretmektedir. Dergimizin geçen sayısında yazıldığı üzere Fevzi AÇIKGÖZ de bu komploculuğun kurbanlarından biridir. Fevzi Açıkgöz kamuoyuna "Olof Palme'nin ka-

tili" olarak takdim edildi. Serxwebun ve 2000'e Doğru dergilerinde resmiyle birlikte "PKK'ye sızan ajanlar" listesinde adı yer aldı. Fevzi Açıkgöz şimdi serbest ve Stockholm'de.

PKK'den ses seda yok..Diğer komplo kurbanlarından da..

Xorto'nun Yazdıkları

İbrahim Güçlü yoldaşın yazdıklarından öğrendiğimize göre, Ala Rızgari sürecinden gelen bir çok arkadaşımızın yakından tanıdığı; hatta hapisteyken (Siverek'te) arkadaşlarımızın özgürleştirmek istedikleri Xorto arkadaşımızda, komploculuğa "küçük" katkılarda bulunmuş.

Herhalde O da, çorbada tuzunun olmasını istemiştir. Bu onun en doğal hakkı! Belli ki yazdıklarında objektif ölçüyü yakalayamamış. Özellikle de Ala Rızgari'leri "töhmət" altında bırakan, belgelere dayanmayan suçlamalarıyla.

Biz arkadaşlarımıza güveniyor ve inanıyoruz. Hele hele İbrahim Güçlü'nün Necmettin Büyükkaya hakkında neler düşündüğünü çok iyi biliyoruz. Necmettin Büyükkaya hareketimizle giriştiği "birlik" çalışmalarının sonuca ulaşmamasının yarattığı öfkeyle geçmişte sert bir üslup takınma yolunu seçmiş olabilir. Ancak bizim için ne derse desin, biz O'nun yiğitliğini, kurtuluş mücadelesine yaptığı katkıları inkar edemeyiz.

Ama Xorto'nun çarpıtmaları olmasa İbrahim Güçlü'nün ağzından özellikle Şivan Olayı ve T—KDP belgeleri hakkında, Büyükkaya ile Ala Rızgari arasındaki ilişkilerin gelişmişlik boyutlarını, ilişkilerin bozulmasını öğrenemiyecdik. İbrahim Güçlü yazdıklarıyla birçok konuda geçmişin karanlıkta kalmış noktalarını aydınlatmıştır. Necmettin Büyükkaya etrafında bir tartışma başlamışken, O'nun KİP'ten ayrılış nedenleri de açığa kavuşturulmalıdır.

Necmettin Büyükkaya'nın elindeki belgeler kurtuluş hareketimiz için yaşamsal bir nitelik taşımaktadır. Bu yüzden bu belgelerin akabeti de merak konusudur. Yazılı tarihin olınması kişileri ya da grupları tarihi ve

olayları istedikleri gibi çarpıtmaları-na zemin hazırlamış.

Xorto, Siverek anılarını yazmakla iyi etmiş. Bu konuda anılarından yararlanılması gereken kişinin olduğuna inanıyorum. Ancak bu şekilde Siverek olayları yerli yerine oturtulabilir. Siverek deneyiminden çıkarılması gereken dersler vardır. Dolayısıyla o direnmeye katılmış Ala Rızgari'ci arkadaşlarımızın, PKK'lilerin değerlendirmeleri de geleceğe ışık tutacaktır. Siverek deneyiminde devrimciler Mihemed'e Zele gibi mahkûmlarla karşı karşıya geldi. Mihemed'e Zele devrimcilerden etkilendiği gibi, onları da etkiledi. Bu yönüyle bile Siverek'teki deneyimin ayrı bir orijinalitesi vardır.

Siverek'teki olayın özünde, Paydaşlarla Bucaklar arasındaki çatışma yatıyordu. Bir yönüyle de CHP ile AP'yi ilgilendiriyordu. Çünkü Celal Paydaş CHP, Celal Bucak AP milletvekiliydi. Orda devrimcilerin takınacağı tek tutum vardı: İki aşiretin çatışmasına taraf olmamak ve halkı bu iki aşirete karşı korumak. Aksi bir tutum kendi iç dinamiklerimizi kendi elimizle parçalamak demektir. PKK, anti-feodal mücadele altında Paydaşların yanında yer aldı. Bu yanlıştı. Xorto'nun içinde bulunduğu bağımsız bir çevre ile Ala Rızgari'nin halkı korumak amacıyla insiyatif koymaları doğrudur. Ancak

izlenen taktik yanlışlar sonucu hem Xorto'nun kitabına konu ettiği üç arkadaş öldü, hem de yazarın kendisi yakalandı.

Korkunun Teorisi

Kürdistan'da yaşanan birçok şey arasında organik ilişki, karşılıklı etkilenme vardır. Komploculuğun yaşamımızdaki yerini irdelerken ister istemez bazı şeylere de değinmek zorunda kaldık.

Komploculuğun bizim gibi uluslaşma sürecinin sancılarını çeken toplumlarda yaşandığı temellerden biri de korkudur. "Namus" gibi "korku" da önemli bir olgudur. Aslında toplumsal bir ruh hali olan korkudan korkmamak gerekiyor. Çünkü kendimize olan güvensizlik ve dışımızdaki maddi çevre duyduğumuz korkulara neden olmaktadır.

Fakat komploculuğun üzerinde yükseldiği korkunun bambaşka bir niteliği vardır, bence.

Köylülüğün nicel olarak daha ağır bastığı bizim toplumumuzda komplocularda "köylü" bir niteliğe sahiptir. Kendilerini "putlaştırmaya" namzet olarak görenler, durumlarını sağlama almak, toplumdaki statülerine dokunulmazlık kazandırmak için binbir entrikaya başvururlar. Tabii, bunlar, "Kürdistan devrimi için yapılmaktadır.." Onun için, MİT'in, polis, asker, peşinde koştuğu in-

sanları "Mit, ajan, hırsız, çapulcu" ilan etmekte bir kötülük yoktur!!!

Herhangi bir harekette bir bölünme mi oldu.. Gidin Doğu Perinçek'e, "filan filan Sovyetlere satıldı" deyin olsun bitsin... Ne var canım bunda, maksat peygamberlerimiz ve genç "put" adayları gol yemesin olduktan sonra..

"Yazmak" gibi bir okyanusa daldıktan, konu da komploculuk gibi çetrefilli bir hastalık olunca, kalem bir türlü yorulmak bilmiyor.

Yazar, sanki bizim bize ettiğimize bakmış da şunları söylemiş:

"... Bir toplum için en çok korkunç şey, çapsizliğini ukala şişkinlik arkasında saklamaya çalışanların, kendilerine benzemeyenleri ortak bir dayanışmayla durmadan tırpanlamaya kalkmalarıdır.."

Başta da söylemişim...Komploculuğun panzehiri sosyalistleşmek ve sosyalizmi geniş kitleler için bir seçenek haline getirmektir.

Unutulmaması gereken bir görev de yaşadıklarımızı kağıda, kasete kaydetmektir.

Tarihin çarpıtılmaması, güdükleştirilmemesi için, geleceğimizi sağlam temellere oturtmak için geçmişin zengin birikimine sahip olmak gerekmektedir.

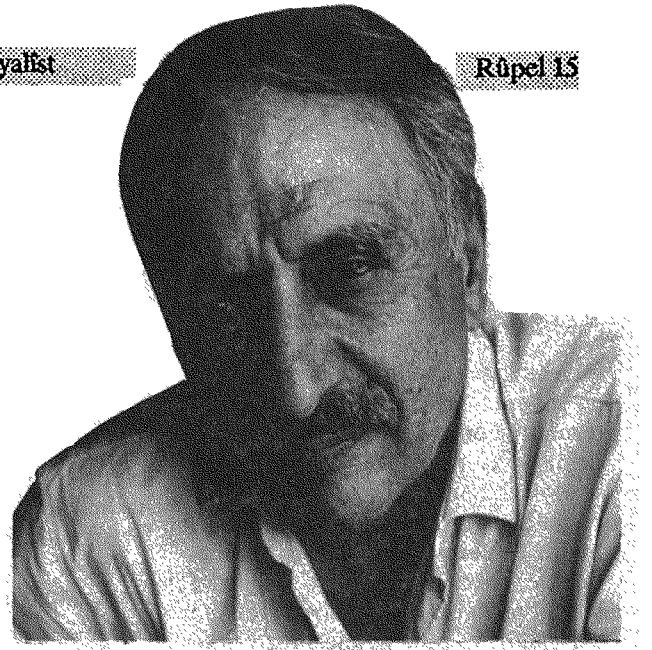
Hevalên Hêja,

Lî Gurcistanê rêxistina Kurdî ya ku navê "Ronahî" ye, hatîye damezirandin. Ev rêxistina politîka civakî û çandîya gelî ye, anga a civaka Kurdên Gurcistanê ye. Yek ji armanca rêxistinê, firehkirin û tevgirêdana navbera rêxistinên Kurdên dervayî welatê. Ji bona vê yekê jî, em dixwazin ku di navbera me da danûstandin û peywendiyên biratî û Kurdperwerî çêbe, li dereceyên cûda cûda.

Hevalên delal, rêxistina me "Ronahî" dixwaze ku her tim alîçeyên me di navbera me de hebe. Edî em hewce dibînin ku ev kar û barên me yê biratî zêde bibin, em zû — zû bîn ba hev biçin, em wê birayê xwe yê Kurd teklîfa Sovyetê û Gurcistanê bikin. Ji bona hatina we û gurûba we, em hemî xercên aborî didine ser xwe. Bese ku di navbera me de ev danûstandin çêbin.

Bî slavên biratî û Kurdperwerî.

Serokê Rêxistina Ronahî Î. NEBÎEV

Dr. KASIMLO VE ARKADAŞLARININ ŞEHİT OLUŞLARININ BİRİNCİ YILINDA KASIMLO'YU TANIMA ÇABASI

13 Temmuz 1989'da, bundan bir yıl iki ay önce, Dr. Abdurrahman KASIMLO, Abdullah KADİRİ ve Dr. Fazıl RESUL: özgürlük, demokrasi ve insanlık düşmanı güçler tarafından katledildiler.

Dr. Kasimlo, İran KDP'nin genel sekreteriydi. Abdullah Kadiri, İran KDP'nin Merkez Komitesi üyesi ve Avrupa Temsilcisi idi. Dr. Fazıl, Viyana Üniversitesinde öğretim üyesi, yurtsever bir Kürttü.

Dr. Kasimlo, Sosyalist Enternasyonal'in Stockholm'deki toplantısına katılmak üzere Avrupa'ya çıkmıştı. Ülkede bulunduğu zaman İran merkezi otoritesi ile başlattığı "barış görüşmelerini", Viyana'daki toplantılarla devam ettirmek istediği zaman, halkımızın can düşmanı komplocu İran devleti tarafından katledildi.

Dr. Kasimlo Avrupa'da bulunduğu bu sıralarda, birçok Kürt dergisi ve gazetesi ile söyleşiler yaptığı gibi; birçok yabancı gazeteci ve diğer yayın organlarıyla görüşerek, söyleşiler yaparak düşüncelerini açıkladı. Aynı zamanda Türk basını ile de söyleşiler yaptı. Söyleşi yaptığı Türk gazetelerinden biri de Cumhuriyet gazetesi oldu.

Dr. Kasimlo'nun bu söyleşileri ve dile getirdiği görüşler incelendiği zaman, onun ideolojik, siyasal ve sosyal yapısı ile ilgili önemli sonuçlara varılabilir.

Biz de YSK olarak, Dr. Kasimlo ve arkadaşlarının şehit edililerinin birinci yılında, bu sayımızda, okuyucumuzu Kasimlo'nun çok eski tarihlerdeki görüşlerine bağlamayı yararlı gördük.

Yayınladığımız söyleşi, **Rızgariya Kurdistan'ın Çile-Sebat 1980 Tarihli 5/6. sayısında** yayınlanmış bir söyleşidir. Denilebilir ki, bu söyleşi, Kasimlo'nun, Kürt basınındaki ilk söyleşilerinden biridir. Bu söyleşi, 1979'ın Haziran ayı sonlarında ya da Temmuz ayının başlarında yapılmış bir söyleşidir. Şah Monarşisinin yıkılması ve İslam yönetiminin kuruluşunun akabindeki günlere rastlamaktadır.

O dönemler, Doğu Kürdistan'da ciddi bir iktidar boşluğu söz konusu idi. Kürdistan özgür bir ülke durumundaydı. Aynı zamanda, İran halklarının tümü ve Kürt halkı, Şah monarşisinin yıkılması için gösterdiği fedakarlığın karşılığında, ulusal demokratik hak ve özgürlüklerine kavuşması bekleyişi içindeydi. Özce-

si, bu söyleşi İran ve Doğu Kürdistan'ın en hassas dönemlerinden birinde yapılmıştı.

Rızgariya Kurdistan bu söyleşiyi yayınladığı zaman şöyle bir ön açıklama yapıyor: "Kürdistan'ın İran parçasında çok şeyler oluyor. Bu önemli gelişmelere rağmen, kamuoyunun ve konuya ilgi duyanların bilgileri oldukça sınırlı. Bilinenler genellikle oldukça dar bir sınıra çerçevesini aşmıyor. Ne ki hal böyleyken bir yandan da herşey çok yakından biliniyormuş gibi beylik ve ajitatif belirlemelerden geri durulmuyor. Günlük ajitasyonun ötesinde hiçbir yararı olmayan bu tür tutumlara da rastlanabiliyor. Bunun örnekleri çok. Sözgelimi, İran KDP'nin yayın organı "KURDISTAN" ile ilgili bir yayın organının söyledikleri bu türden bir ajitasyon. Söz konusu 'KURDISTAN' için, kitlelerin eğitilmesinde, onların örgütlenmesinde büyük katkıları olmuş bir yayın organı diye sözediliyor. KDP ve yayın organı 'KURDISTAN'ı yakından bilmeyenler için inanılabilir bir belirleme bu. Oysa doğruyla ilgisi yoktur bu belirlemenin.

"Şah ve sisteminin çökmesine kadar, 'KURDISTAN' ancak 3-4 ayda bir yayın yapan (4 sayfa küçük boy) bir

yayındı. Yazdıklarının önemli bölümü de sadece haberlerdi. 'KURDISTAN' ancak şu sıralar düzenli ve okunabilir bir yayın organı haline gelebiliyor.

Olayları, gelişmeleri ve olguları her ne sebeple olursa olsun değişik göstermek herşeyden önce dürüstçe değildir. Herhangi bir gücün yandaş olmak, onu desteklemek ve propagandasını yapmak doğaldır. Sınıflı toplumların iç işleyişi, mücadelede birbirlerine yakın olan sınıf ve tabakaların birbirlerine yardım etmesini, yanyana gelmesini zorunlu kılıyor. Bu nedenle, dayanışma ve yardımlaşma doğaldır. Ancak özellikle unutmamız gereken bir gerçek var: Olayları ve gelişmeleri aktarırken doğru dürüst olabilmek. Olay ve gelişmelerin yorumu sınıfsal bakış açısının gerektiği gibi olur. Bu anlamda değişik sonuçlara varmak normal. Ama bir gerçeği, olguyu değişik göstermek pek normal değil. Bundan sakınmak gerekli. Belki böylelikle varolan kısırlık ve rahat kalıplık belli oranda kırılabilir.

....

"Röportaj ve belgeleri ukuyucuya aktarmak konusundaki hassasiyetimizin önemli bir nedeni de bu. Röportajların muhatapları Kürdistan'daki mücadelenin liderleridir. Belgeler de esas kaynaklardan, hareketi yöneten güçlerin bizzat kalemlerinden çıkmış olanlardan seçiliyor. Böylelikle, ilk elde okuyucu sağlam değerlendirmeye yapabilmek ve gelişmeleri derinlemesine kavrayabilmek için —sınırlı da olsa— bir ürüne kavuşmuş oluyor.. "

O günlere dönüp baktığımızda, detay sorunlarda yanlış değerlendirmelerin yapılmasından öteye, İran KDP'nin ideolojik, sınıfsal yapısına ilişkin olarak çok ilginç ve abartmalı değerlendirmeler yapılabildi. İran KDP'nin bilimsel sosyalist bir parti ve liderinin de gerçek anlamda bir sosyalist olduğunu ileri sürenler oldu. Bütün bunlar, hem Kürdistan ile ilgili bilgi yetersizliklerini, hem Kürdistanlı siyasal güçlerin ilişkilerinin zayıflığını ve hem de sosyalizm hakkındaki düşünce sığlığını gösteriyor-du.

Rızgariya Kürdistan'daki söyleşide Dr. Kasımlı'nun dile getirdiği görüşlerle, şehit edildiği günlerdeki

söyleşilerde dile getirdiği görüşler karşılaştırıldığı zaman, Dr. Kasımlı'nun kendi içinde ciddi bir tutarlılığa sahip olduğu hemen görülür. Dr. Kasımlı'nun silahlı mücadelenin başladığı günlerdeki düşüncelerinde, son zamanlarda ciddi değişikliklerin olmadığı rahatlıkla saptanabilir. Bu da, Dr. Kasımlı'nun oluşturduğu düşüncelerin, hasbelkader oluşturulmuş düşünceler olmadığını gösteriyor. Bu anlamıyla, Dr. Kasımlı dikkate değer bir iç yapılanmaya sahip. Konjoktürel davranmanın ötesinde, her yerde her zaman savunabileceği düşünceleri oluşturmaya gayret gösterdiği ortaya çıkıyor. Bunun olumlu ve üzerinde değer bir özellik olduğunu belirtmeden geçemeyeceğiz.

Yekitya Sosyalist

İran KDP Genel Sekreteri Dr. Kasımlı İle Röportaj

R.K. — Son günlerdeki olaylardan başlayabiliriz. Merivan ve çevresinde şiddetli çatışmalar oldu. Neydi bunlar?

Kasımlı— Merivan'daki olayların sebebi, hükümetin devlet güvenliğini ileri sürerek Tahran'dan asker göndermesidir. Bu, Kürdistan'daki halk tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Çünkü, bu hükümet tarafından gönderilenler bazen olaylar çıkartıyorlar. Ayrıca bundan birkaç hafta öncesinden beri eski büyük toprak ağalarını köylülere karşı kıskırtma yönelimi de mevcuttu. Bundan dolayı, köylüler Tahran'dan gönderilenlerin desteğindeki toprak ağalarına karşı direnmişlerdi.

Maalesef bu olaylar yirmi kişinin ölümüyle sonuçlanmıştır. Resmi radyo, bizim partiyi —yani Kürdistan Demokratik Partisini— bu olayları yaratmakla suçlamıştır. Bu işe karışmadığımız herkesçe biliniyor.

Pek tabii büyük toprak ağalarının kaybetmiş oldukları önceki eski imtiyazlarını geri alma girişimlerine karşı çiftçilerin ve köylülerin mücadelelerini her zaman desteklemişizdir.

Merivan'daki yürüyüş, hiçbir partiye mensup olmayan Köylü Derneği

(Cemiyeti) tarafından düzenlenmiştir.

Tahran'dan gönderilen ve kendilerine "Devrim Muhafızı" denilenler bu yürüyüşe hücum edip yürüyüş kitlelerinin içine doğru ateş açtılar. Pek tabii yürüyüşçüler bu kıskırtmalara cevap verdiler ve bu, anlaşmazlığın doğuşuna sebebiyet verdi.

R.K. — KDP'nin güçleri ne oranda kuvvetlidir? Mehabad'de güçlü gibi görünüyorsunuz?

Kasımlı— Abartmasız bugün İran Kürdistan'ında KDP, en büyük örgütlü siyasi güçtür. Ayrıca KDP, bir de tek siyasi (politik) partidir. Diğer örgütler dağınık ve bölünükler. Fakat bazı bölgelerde yeterince güçlü, bazı yerlerde henüz yeterince güçlü değildir. Bütün İran Kürdistanını gözönüne alındığında, kuzeydeki Sovyet sınırından güneyindeki Elam vilayetine kadar, partinin gerçekten halkın içinde derin kökleri mevcuttur.

Bazı yerlerde ahalinin yüzde doksanının fazlası partimize sempati duymaktadır.

R.K.— Hükümete gönderilen sekiz madde, sizin partiniz tarafından mı formüle edildi? Partinin talepleri miydi; bu sekiz maddeyi kim formüle etti?

Kasımlı— Sizin bahsettiğiniz sekiz madde, İran Kürdistan'ındaki tüm siyasi grupların temsil edildiği bir komite tarafından hazırlandı. Devrimin hemen ardından formüle edildi.

Pek tabii Mehabad'a gönderilen hükümet delegesiyle yapılan görüşmelere partimiz katıldı.

Görüşmelerden önce, Mehabad'da halkın tüm sosyal gruplarının temsil edildiği bir toplantıda bu sekiz maddeyi hazırladık.

Bu maddelerin ilk altısına gelince, bunlar partimizin üyeleri tarafından ileri sürüldü. Yedinci ve sekizinci maddeler, diğerleri tarafından ileri sürüldü.

Sekizinci maddeye gelince, bunun uygun olmadığı kanısındayız. Çünkü, bu madde, İrana sığınanları kapsamaktadır. Fakat çoğunluk bu maddenin bulunmasını istediğinden, talep listesinde mevcuttur.

Fakat ilk altı madde, Kürt halkının hükümete dayadığı ulusal talepleri içermektedir.

Fakat, bugüne kadar bizim sekiz madde talebimizi cevaplandıracağına söz veren İran hükümeti, henüz bunları cevaplandırmamıştır. Henüz esasında bu taleplerin hiç biri kabul edilmemiştir.

R.K. — Yedinci madde esas olarak neyi içermektedir?

Kasımlu— Yedinci madde, Kürt halkının haklarıyla ilgili yapılacak görüşmelerde, Tahran'a gönderilen delegasyonun başkanlık görevini Şeyh İzzeddin Hüseyini'ye verildiği kararını içeriyordu. Bu, o zaman doğru bir tutumdu kanısındayım. Fakat bundan sonra durum değişmiştir. Mesela yarın Mehabad'ın problemlerini ve Kürt halkının haklarını görüşecek bir delegasyon, bir başka din adamının önderliğinde (Rahim Abbasi, kendisi Mehabad'da Devrimci Şura başkanıdır), Mehabad'dan Tahran'a hareket ediyor.

R.K.— Sizin (kendinizin), Mehabad'daki pozisyonunuz nedir?

Kasımlu— Partinin hangi rolünün olduğunu mu demek istiyorsunuz?

Bizim partimizin İran Kürdistan'ı politik yaşantısında yeri çok önemlidir. Çünkü parti, devrimden sonraki şu beş ay esnasında bizim bile tahayyül edeceğimizin ötesinde büyük başarılar kazanmıştır.

Gerçekçi olmak istersek, yapılan aktiviteler, ahalinin partimize duyduğu sempati ve diğer taraftan bize gelenlerin organize edilmesinde partinin yeteneksizliği arasında bir ilişki mevcuttur.

Fakat yalnız yeteneksizlik değil. Biz partimize gelenleri ne kabul eder ne de kendimize doğru çekmeyi isteriz, aksi takdirde birkaç ay içinde onbinlerce üyesi olan bir parti olurduk. Böyle bir partiyi eğitme ve yönetme biraz güç olacaktır.

Bundan dolayı, alışılmış ve söylenen haliyle, adım adım gelişmek istiyoruz.

Ve ilk etapta tüm İran Kürdistan'ında Sovyet sınırından ta Güney bölgelerine kadar uzanan yerlerde

parti komitelerimiz vardır. Bizim partiye sempatisi olanları ve destekleyenleri eğitmek için çok iş mevcuttur.

R.K.— Kimler partiyi destekliyor?

Kasımlu— Bizi özellikle destekleyenler, çiftçiler ve köylülerdir. Bunlardan yüzde doksanının bizi desteklediğini söylersem abartmış olmuyorum. Bunların ardından partiye ... yardım etmek için gelen şehirlerdeki işçiler ve devrimci aydınlardır. Mehabad'da ahalinin orta sınıfını oluşturan pazarlardaki halk da bize yardım etmektedir.

Bundan dolayı, hemen hemen ahalinin tümü devrimden önce Şah rejimiyle işbirliği yapan bazı gurupların dışında bizi destekliyor diyebilirim.

R.K.— TUDEH Partisiyle, İran Komünist Partisiyle ilişkileriniz var mı, ilişki kurdunuz mu ?

Kasımlu— Şimdiye dek TUDEH'le herhangi bir ilişkimiz olmadı. Ayrıca bu partinin İran Kürdistanında herhangi bir etkinliği de yoktur. İlerici bir güç olarak saydığımız TUDEH'le ilişki kurmayı memnuniyetle isterdik. Aramızda ilişkilerin olmayışı bizim hatamız değildir ve biz halen de partilerimiz arasında dostça ilişkiler umud ediyoruz.

R.K.— KDP ne biçim bir partidir?

Kasımlu— KDP, ilerici, demokratik bir partidir. Amacımız Kürdistan'da sosyalizmi inşa etmektir. Fakat unutmamak gerekir ki, sosyalizme ulaşmak için de yarı feodal, yarı kapitalist ya da ağırlıklı feodal olan bir toplumu aşmak lazım ve bu da belli bir zaman ister.

Bu yüzden sosyalizme ulaşmadan önce belli bir süreç, belki de oldukça uzun bir geçiş dönemi zorunlu olacaktır.

Bununla sosyalizmin hemen yarın Kürdistan'da olamayacağını ifade etmek istiyorum.

Şu anda biz ulusal kurtuluş evresinde bulunuyoruz. Bu demek oluyor ki, Kürdistan'da ulusal sorun hala çözülmüş değildir.

Bizim önümüzde bir etap var, ondan sonra gelecek olan ikinci etap sosyal sorun, yani sosyalizmin inşası, en önemli sorun olacaktır. Şu anda

milli kurtuluş gerçekten Kürt halkının çoğunluğu için en önemli sorunudur.

R.K.— Ve bu otonomi mi demektir?

Kasımlu— Bu demokratik bir rejimin çerçevesindeki bir otonomidir. Biz İran için demokrasi, Kürdistan için otonomi dediğimizde özellikle ki siz de saptayabilirsiniz her zaman önce demokrasiyi, sonra otonomiyi vurguluyoruz.

Ve bu demokrasiyi iki sebepten dolayı istiyoruz. İlk, demokratik ve demokrasiye ve demokratik bir rejime, demokratik hak ve özgürlüklere inandığımız içindir.

İkincisi de, otonomimizi korumak için bu demokrasiyi istiyoruz. Kürdistan'daki otonominin yanbaşında despotik bir rejimin İran'ın diğer yanlarında olabileceğiyle kendimizi avutmuyoruz.

Bizim otonomimizin tek güvencesi, demokratik bir rejim ve tüm İran'da demokratik hak ve özgürlüklerin mevcut olmasıdır. Bu yüzden biz İrana demokrasi ve İran Kürdistanına otonomi dediğimizde çok ciddiyiz, samimiyiz. Aynı zamanda Kürt halkının dileklerini dile getiriyoruz.

R.K.— Ve şayet hükümet size otonomi vermek istemiyorsa, o zaman ne yaparsınız?

Kasımlu— Biz genç bir parti değiliz. Biz otonomi için 34 yıl mücadele vermişiz; gerekirse 34 yıl daha mücadele veririz. Fakat biz oldukça derinden gelme bir devrim sonucu doğan bir hükümetin, bizim ulusal haklarımızı vermemesi için hiç bir gerekçe görmüyoruz.

Bu yüzden biz, tam olarak taleplerimizi desteklemek için İran'daki tüm demokratik örgütlerin ve bütün İran halkının bu konuda dikkatini çekmek istiyoruz.

Biz kendi amacımıza ulaşmak için mücadele etmiş ve her çeşit demokratik yolları kullanmışız. Bu muhakkaktır ve bu bir de bizim hakkımızdır. Şayet bize kendi talebimizi, yani otonomiye gerçekleştirme mücadelesinde demokratik haklar verilmezse, Kürt halkının haklarını

korumak için gerekirse her türlü yolu (imkanı) kullanacağız.

R.K— Silah mı demek oluyor?

Kasımlu— ... Silahda demek oluyor, fakat bu bizim çok silahımız var intibasını vermek anlamını taşıyor.

R.K— Şah'ın ordusundan çok silaha el koydunuz mu?

Kasımlu— Şüphesiz siz de bilirsiniz, her devrimden sonra halk silahlıdır. Fakat Kürt halkının ne kadar silahının olduğunu bilmiyorum. Herşeye rağmen, halkımızın bu silahları İran'da kullanmaya zorlanmamasını umut ederiz.

Yine şüphesiz biliyorsunuz, İran'daki silahlı mücadelede ihtiyaç hissedilecek olan şey silah olmayacaktır.

R.K— Otonomiden daha az şeylerle yetinirmisiniz?

Kasımlu— Hükümet yetkilileri ile yaptığımız görüşmelerde otonomi talebinde bulunuyoruz.

Taleplerimizi İmam Humeyni'ye bildirmişiz. Taleplerimizden bir kısmını kabul etseler, onları alır gerisi için mücadele ederiz.

Bu demek oluyor ki biz silaha sarılmak isteyenlerin en sonucusuyuz. Siz de bilirsiniz, ezilmiş halklar her zaman silahlı mücadeleye zorlandırılmışlardır. Onlar bunu kendi gönül arzularıyla istememişlerdir.

R.K— Demek oluyor ki, siz hala hükümetin İran'da yaşayan çeşitli halklara ulusal haklarını vermemesinde nelerin olacağını henüz bilmiyorsunuz. Bildiğiniz gibi Kürtlerden ayrı olarak çokça ulusal halklar var...

Kasımlu— Evet, bildiğiniz gibi İran'daki ahalinin yüzde ellisinden fazlası Fars değildir. Bu demek oluyor ki, otonomi isteği yalnız Kürtleri değil, aynı zamanda Azerbeycanlıları, Belucileri, Arapları da ilgilendiriyor. Ve az önce size söylediğim gibi şayet hükümet bizim ulusal haklarımızı vermezse Kürt halkı bunun için yıllarca mücadele vermiş, mücadelemize devam edeceğiz.

Biz Kürt halkına ne istediğini soracağız ve Kürt halkının mücadeleye

devam etmek için yeterince kararlı olduğuna inanıyoruz. Siyasi bir parti olarak bu istek programımızda mevcuttur. Bunun hesabını yapıyoruz ve şayet ulusal haklarımızı almazsak, ihtiyaç duyuluncaya dek (uzun vadeli bir mücadele olursa dahi) mücadelemize devam edeceğiz. Ve şayet bizi silahlı bir mücadeleye zorlarsa kendimizi koruyacağımız fikrindeyiz. Fakat biz isteğimize kavuşmak için barışçıl yolu tercih ediyoruz, çünkü bizim hem İran Kürdistan'ında ve hem de Kürdistanın diğer parçalarında tecrübelerimiz var; her zaman en iyi neticeyi veren silahlı mücadele değildir.

R.K— Evet, Barzanlı'nın mücadelesinden, tecrübeler mevcuttur.

Kasımlu— Evet, mesela. Fakat diğer tecrübelerde var. Yani silahlı mücadele değil, herşeyden önce halk arasında örgütlenerek açık siyasi bir programın verilebilmesi ve bunun halkın ulusal haklarını ve geleceğini serbest ve özgür bir şekilde seçme imkanlarının tüm gerçekliğiyle halka söylenmeli ki uzun vadeli kazanımlar olsun ve bu yöntem her zaman seçilmelidir.

Şayet birileri engellemeye kalkışır ve saldırırsa — ve doğal olarak bize engel olmaya çalışan yurt dışından desteklenen güçler vardır İran'da — o zaman Kürt halkının kendisini korumaya hakkı vardır. Kendisini koruyacağına da eminim.

R.K— Irak hükümetiyle ilgili görüşleriniz ne?

Kasımlu— Benim Irak hükümetiyle ilgili özel görüşlerim yok. Bizim iç işlerimize karışma hakkı olmayan komşu ülkede bir hükümettir. Şayet Irak'taki Kürtler kendi ulusal hakları ve Irak için demokrasi mücadelesi verir ve yardımımıza ihtiyaç duyarlarsa, biz İran'daki Kürt kardeşleri olarak onlara yardım etmek için elimizden geleni yaparız.

Biz Kürdüz ve onlarda Kürttürler. Biz Irak, İran ve Türkiye şartlarının ayrı olduğunu biliyoruz. Şimdiki şartlar altında her parçadaki Kürtler, içinde yaşadıkları ülke çerçevesinde

mücadele vermek zorundadırlar. Biz İran'da yaşayan

Kürtler, Irak'taki gelişmelere müdahale etmek istemiyoruz. Ve biz Iraklıların ister Kürtler olsun, ister Araplar olsun içişlerimize müdahale etmesine razı değiliz.

Fakat pek açıktır ki, ulusal Kürt dayanışması çok eskiden beri mevcuttur ve hep mevcut olacaktır.

R.K— Irak'ta mücadele veren KYB (Kürdistan Yurtsever Birliği) ile ilgili görüşleriniz nelerdir?

Kasımlu— Biz Irak'ta bir örgütü diğer bir örgütün karşısına almak istemiyoruz. Bu Irak'taki Kürt halkının kendi örgütünü seçmede bileceği bir şeydir.

Biz yalnız Irak'taki Kürt demokratik ve ulusal hareketlerle dost olmak istiyoruz ve bu tipteki örgütler dostumuz olurlar.

R.K.— Ya Irak KDP Geçici Komitesi?

Kasımlu— Bu istisnasız tüm hareketler için geçerlidir. Biz örgütleri adlarından değil, eylemlerinden dolayı haklarında yargı ileri sürüyoruz. Ve malumdur ki, yargılarımızda oldukça ciddiyiz. Fakat eğer bir Kürt örgütü Irak'ta demokratik bir gelişim ve Kürt halkının demokratik hakları için mücadele ederse, bu örgüt bizim tam desteğimizi alır.

R.K.— Şüphesiz CIA gibi Kürdistan'da problem yaratmak isteyen güçler vardır.

Kasımlu— Burada, İran Kürdistan'ında, hem komşu ülkelerin istihbarat ajanları ve hem de CIA gibi yıkıcı düşman güçlerin daha evvelden faaliyetlerini gösteren delillerimiz vardır. Biz biliyoruz ki bunlar herşeye başvurarak İran devrimini ve şüphesiz de Kürt hareketini de ezmek istiyorlar. Benim az evvel dediğim gibi, önemli olan somut eylemlerdir. Bunlara karşı tedbirler alıyoruz.

ZORLU BİR KESİTİN İÇİNDEN GEÇERKEN

Temel Demirer

"İnsanlar kendilerine yeni bir dünyayı, bayağı, batıl inançların sandığı gibi, yeryüzünün yemişlerinden kurmazlar; şimdiki gerilemekte olan uygarlıklarının tarihi boyunca ulaştığı başarılarla dayanarak kurarlar. Gelişmeleri sırasında, kendileri yeni bir toplumun maddi koşullarını üretmeye başlamak zorundadırlar ve hiç bir zihin ve irade çabası onları bu balın yazısından kurtarmaz." (K. Marx)

"Siyasetin ilkesi, iradedir. Siyasal düşünüş daha çok taraf tutar ve mükemmel oldukça. İradenin tümerkliğine (herşeyi yapabilirliğine) daha çok inandıkça, iradenin doğa ve zihince sınırlarını görebilme olanağını ve toplumsal kötülüklerin kaynağını bulma yeteneğine de (ters orantılı olarak) o kadar azalır." (K. Marx)

Hatalarımızı düşmanlardan gizlemeliyiz. Bundan korkan kimse devrimci değildir." (V. İ. Lenin)

Marx ve Lenin'e ulaşmadan, onları ("eski" tip !) "aşan"ların ya da "rüş"lerini (böylece!) isbata kalkışanların bir hayli çoğaldığı verili kesitte yazacaklarım; onlara ulaşabilme çabaları ile gelişebileceğimizden kuşkusuz olduğum, Marx ve Lenin'e "müracaat" ederek başladım...

Böyle bir başlangıçla, hemen eklemem gerek: İdeolojik – politik bir teşhis, elbette matematiksel bir teşhisle aynı kesin duyarlılıkta olamaz. Yazmaya gayret edeceklerim, "matematiksel" bir kesinlik aranmaması gereken, ideolojik – politik teşhislerdir. Ve de en genel hatlarıyla gelişmenin yönüne ilişkindir. Bu temel çizgilerin, olayların akışı içinde sağa ya da sola kayabilmesi ise, hem mümkün ve hemde muhtemeldir. Bunun altını öncelikle çizmem gerekiyor.

Bir diğer vurgumda şu olacak: Varılan noktada, "özür" aramak boşa çabadır. Tarihin, "tashi" edilerek, olması gerekene yönelebileceğini, olanaksız görüyorum. Bunun içinde, geçmişimizden gündemimize uzanan ve geleceğimizi direkt olarak il-

gilendiren devasa sorunların karşısında, "ayın türü şov"ların ya da "kolaycı şarlatanlıklar"ın hiç bir derdimize 'derman' olmayacağını düşünüyorum. Bunların yerine, köktenci bir teorik rönesansın kurucu nitelikli tarihsel – eleştirel çözümlenilebilirliğine olan gereksinimimiz yaşamsal öneme haiz olduğunu düşünüyorum.

Demem odur ki, "hatalarımızı (artık ört – bas edebilmeleri de mümkün olmasa da !) düşmanlarımızdan saklamak" aklı başında bir tavır olmayacaktır. Sosyalizmi kurmak kolay bir iş değildir. Sosyalizmin kuruluşu, içinde gerilemeleri ve restorasyonları da içeren, çok uzun bir tarihi dönemi kapsar. Kaldı ki sosyalizm, sadece kolektif mülkiyet sisteminde kurulması değildir ve onu buna özdeşleştirmekte doğru değildir. Sosyalizm açısından temel sorun, onun enternasyonal bir dava olduğunu bir an dahi unutmadan, kolektif mülkiyet sistemi ile temeldeki üretim ilişkileri arasındaki uyumu, aktif yığın demokrasisi ve yeni insanın yaratılarak; geleneksel 'yöneten – yönetilen' ikileminin sınıfsız topluma yönelik olarak, aşılması bazında yakalayabilmektir.

Bunun, Lenin sonrasındaki bürokratik – ekonomist uygulamalar kişiliğinde teorik açıdan öngörülenle, tarihsel olarak gerçekleşenler arasında farklardan ötürü!) sosyalizmin geri çekilen birinci dalgasıyla gerçekleştirilememesi; dünyamızda karmaşık ve belirsizliklerle dolu bir kararsız dengenin, geçiş sürecini devreye sokmuştur.

Görünen odur ki, karmaşalarla dolu olan bu kararsız dengenin geçiş süreci, uzun bir süreyi kucaklayarak, kapsıyacaktır. Ve de daha bir alay kayıpla da karşı karşıya kalınacaktır.

"Ödemek" zorunda kalınan, geçmişten bugüne uzanan hataların bir bedelidir. Bu bedeller ödenmeden, ilerlenemeyeceği gibi, bedellerin ödenmesinden kaçınmak ise, içinde de belendiğimiz 'zorlu kesitteki yolumuzu uzatacak' ve de bundan ötürü de çekilen 'teslimiyet' bayra-

klarının çoğalmasına yol açabilecektir.

Birinci dalganın geri çekildiği, ikinci dalganın örülmesi fikrinin tabanının ise, radikal sosyalist bağlamı ile çok dar olduğu verili koşullarda, yapılması gereken öncelikle "kendimizi bilebilerek" yaralarımızı tuz ile bilimli bir inatla dağılabilmektir.

Yazım boyunca, aşağıdaki 19 notta ben kısaca ve ideolojik – politik bir teşhisin genel hatlarıyla, Marksist – Leninist teorik rönesansın kurucu bir tarihi – eleştirelliliğe olan gereksinimimizin inancıyla, bunları tartışmaya gayret ettim.

(BİR)

Hep birlikte 'Zorlu Bir Kesitin İçinden Geçerken', kimse zorlanmadığını, yaşananla birlikte ciddi bir biçimde sarılıp – sarsılmadığını iddia edemez.

Yalnız anımsamıyorsam, Oya Baydar'ın, içinden geçilen kesiti nitelerken, Bocholt'taki Avrupa'da BTDK toplantılarında kullandığı bir deyişi var: "Bindik bir alamete, gidiyoruz kıyamete". Oya Baydar'ın deyişi, ilk bakışta insana çok karamsar gibi gelse de; uluslararası ve de ulusal zeminlerimiz de olup biteni, anlamlı bir biçimde vurguluyor.

Adını açıkça koymamız gerekiyor: Korkunç sarsıntular içinde, ciddi bir yetmezliği yaşıyoruz !.. Acı ve acıklıdır ki; tarihin istihza dolu tecellisi, (bizim beceremediğimiz) önemli bir işi (geçmişin değerlendirilmesini ve öz – eleştirisini), pratik görüngülerinin 'trajedisini' ile gerçekleştirebilirken, önümüze de 'alın bakalım işte' dercesine bir sorunsallar yumağını dikti...

Onaylıyalım ya da onaylamayalım, büyük değişimler (geçmişte hayal bile edemeyeceğimiz bir hızla!) 1989'dan bugüne kadar ki kesite sığverdi. Bir çok şey 'sınırsızca' sorgulanmaya, mükemmel sayılan bir çok şeyin üzerinde ise de yeniden düşünölmeye başlandı. Reel sosyalizm, varoluşunda hiç tanık olmadığı kadar, ciddi sorgulamalara taraf oldu. Şablonculuk ve 'fıkıh'cı bir na-

klilik şemalarıyla birlikte, onları devreye sokan bir tarihsel arka plana, kendi tarihsel pratiği ile örülmüş bütünselliğe çeşitli projeksiyonlar çevrildi ve de sonuç itibarıyla uzatmalı bir statüko dönemi sona ererken, yeni oluşumlara gebe olan bir 'kararsız denge' dönemine girildi..

En 'kaba' deyişle bunlardan ötürüdür ki, şimdi yeniden ve geri çekilen birinci büyük dalganın ardından, ikinci büyük dalganın yeniden ve daha güçlü temellerde örülmesi için, yeni bir kararsız denge dönemi ile tekrar başlarken; radikal sosyalistler açısından yapılması gereken iş: Birinci büyük dalganın tarihsel eylemliliği içindeki pirincinin taşlarını ayıklamaktır...

(İKİ)

Martin Luther vari "düşüncelerimi savunuyorum, başka türlü yapmam!..." (M. Luther) partizanlıkla, 'pirincin taşlarını ayıklamak!... yanlış olmak... Ya da bir diğer deyişle, 'pirinçten vazgeçilmemeli' diyebil-mek...

Radikal sosyalistlere öncelikle, böylesi bir partizanlık gerekiyor !... Çünkü bu 'yeni' durumun 'bulanık ortam'ında (taş ayıklamak 'adına' !) pirinçten vazgeçenler de var. Herşeyin birbirine geçtiği bu kesitte, onlarla (yeni 'yenilemeci reformist'lerle!) aramızda bırakınız, birlikçi bir diyalogu ya da arayışı, (biz derlenip toparlanmadan!) alışverişi bile uygun bulmuyorum. Bunun içinde kolaycı yanıtların ucuzluğundan kaçınarak, bizi Komün ve Ekim'in doğrultusunda geleceğe ulaştıracak, onun yolunu açacak yanıtı radikal sosyalistlerin birliğinden ve işçi sınıfı hareketinin eylemliliğinden çekip - çıkartmayız, diye düşünüyorum.

Altını çiziyim: Yanıtı aradığım, bir vazgeçişin ya da kaçışın teorisini oluşturmak kaygılarının bir kılıfı değildir. Asla bundan kaynaklanmıyor. (Bu işi TB'K'P'lilere, 'SBP'lilerine ya da hertürlü Gorbi'cilik ve türevlerine bıraktık!). Aradığım yanıt ile altını çizdiğim gereklilik; bereketli topraklarımızın (ve dünyamızın) devasa üretkenliği zemininde, radikal sosyalistlere dayatılan 'sahte' yazgının nasıl aşılabilineceğindedir...

(ÜÇ)

SBKP'nın "İnsancıl, Demokratik Sosyalizme Doğru" adlı 28.inci Kongre raporunun (Yeni Açılım, No:25, S. 55-73) sosyal demokratlaşan bir reel politikerliğin pragmatizminde somutlanması, SBKP'de Gorbi'nin pirus 'zafer'i ile 'taç'landırılınca, kimi 'beklentileri'de (tartışılmaz bir biçimde!) yerle bir etmiştir. Görünen odur ki, Gorbi'nin "M-L'izmin yenilenmesi adına ki kazanılmaz zaferi"; ulusal ve uluslararası plandaki sancularımızla, ağırlaşarak devam edeceğe benziyor.

Dünyada olup bitenler ve boyutu, hangi biçimlenişle olursa olsun; "bir yanıyla" 1917'i ya da 1848'i 'anımsatmak'tadır. kimi şeyler negatifinden çalışsa da; yığın insiyatifleri, bunların kaçınılmaz etkileri ve köklü alt - üst oluşlar açısından önemli sonuçlara yol açmaktadır...

(DÖRT)

Bu köklü alt - üst oluş içinde, radikal sosyalistleri sadece, uluslararası planın bir iç uzantısı olan "ulusal" planda değil; uluslararası planda da ağır ve girift sorunlarla karşılaşıyorlar.

Burada yeri gelmişken konuya bağlantılı olarak, bir şeyin altını özenle çizmem gerekiyor: "Eğer sosyalizm, birinci büyük tarihsel dalganın birikim ve gelenekleriyle kurmaya çalışmış olanlardan öğreneceklerimiz, enternasyonal planda kapitalizme dönmekte olanların liberallikleriyle çitişmiş restorasyon faaliyetlerinin vereceği (sözüm ona ki!) 'demokrasi' derslerinden mutlaka fazladır."

Doğu Avrupa'da olanları sözüm ona "devrim" gözüyle yorumlamaya kalkışan lafazanlıkları pek kaale almamak gerekiyor. Orta yerde bir restorasyon vardır. Bu restorasyonlar ise, etkin ve geniş yığınsallıkları yanında, sarsıcı görüngülerine rağmen bir "devrim" olarak nitelenebilme kapasitelerinden çok uzaktadırlar.

Burjuva demokrasilerine olmadıkları misyonları yükleyerek; bürokratik deformasyonlara (ağırlıklı haklı tepkimeler ekseninde devreye giren bu olaylar dizinine bakıpta, sosyalizm sözcüğünü dahi bir "günah kaçışı'ne döndürülmesine yol açan, bürokratik deformasyonel yapılarda devreye

giren bu olayları, bir "devrim" olarak nitelenebilme, eğer bilinçli bir çarpıtma değilse, siyasal miyopluktur.

Bir "devrim" olarak nitelenebilmesi olası olmayan bu olayların gelişiminin ve etkilerinin nefes kesici hızı ve domino teorisine benzeyen zincirleme patlaması, dünya tarihinde uzun dönemli bir alt - üst oluşunda başlangıcı ve yep - yeni bir ilandır.

(BEŞ)

Bu yep - yeni ilan kesitinde dünya proletaryasının ya da onun "ulusal" müfrezelerinin "kendisi içinde devrimci bilinci" ile siyaset sahnesinde olmadığı ve de gelişmelere öznellik edebilecek düzeyde olmadığı çok açıktır.

Açıktır ki Dünya devrimine bağlanmamız ekonomist - bürokratik bir inşaa faaliyetinin, sosyalist demokratik işlerliğinin ciddi intikalara uğradığı ve de sosyalizmin birinci büyük dalgasının geri çekildiği koşullarda, proleter enternasyonalist görevlerini gerçekleştirmedi. Sosyalist inşaa faaliyetini dünya devrimi potasına çekerek, enternasyonal ölçekli ulusal ve toplumsal mücadelelerle birleştiremedi. Böylelikle de, sosyalizmin birinci büyük dalgası Paris Komün'ünün ve Lenin'li Ekim'in yolundan sapmanın, statükocu cezasını (ya da kefaretilini) ödedi...

(ALTI)

"Kefaretin ödendiği" içinden geçilen bu alt - üst oluş kesitinde, dünya işçi sınıfının içinde bulunduğu, heterojen ve şaşkın bilinç (ya da bilinçsizlik!) düzeyinin son derece eşitsiz, karmaşık ve de "spontan" olduğunu yadsımak, işçi sınıfının tarihsel devrimci potansiyelini, bu "geçiş" sürecinin öne çıkmış negatifliklerinden bağımsız düşünmemizi ya da "sapla samanı birbirine karıştırmamızı" devreye sokabilecek-tir...

Bu bağlamı içinde, proleteryanın tarihsel devrimcilik misyonunu unutmamadan, ama onun varoluşu ve kendiliğindenliğinden de bugünden yarına bir şeyler ummamalıyız. Unutulmamalıdır ki, dünya proletaryasının yıllardır içinde boğulduğu atalet ve statükonun eylemlilik ve devrimci bilinç düzeyindeki tahribatları ol-

dukça büyüktür. İşte tüm bunlardan ötürüdür ki, sosyalizmin birinci büyük dalgasından köklü dersler çıkartabilen devrimci teorik bir ronesansa gereksinimimiz olduğu gibi bir an dahi gözardı edilmemelidir.

(YEDİ)

Tartışıldı, tartışılıyor, daha da tartışılacaktır: Sosyalizmin birinci büyük dalgasının büyük sorunları ve sorumlulukları vardır. Ve de kanım odur ki, sosyalizmin ikinci büyük dalgasının örülmesinden yanaki devrimci bir faaliyet içinde, birinci büyük dalganın basma kalıp düşüncelerinden ve yanılmalardan kolayca arınılmayacaktır. Ya da bu türdeki gerekli bir "arınma" faaliyeti, sosyalizmin sosyal – demokratça liberalleştirilmesine değin saçmalatılabilecektir.

Bu tür savrulmalardan özellikle kaçınmak gerekiyor. Unutmayalım: Basma kalıp düşüncelerin ya da savrulmuş saçmalıkların kolaycı ataleti, tarihin her döneminde çok ciddi ve tehlikeli bir güçtür. Şabloncu bir basmakalıpçı alışılmışlığın gücü ya da kolaycı bir vazgeçişin cazibesi, ortalama kitle psikolojisi ve gündelik kitle bilinci açısından kendisine kolaylıkla taban bulabilecek bir "etkinlik"tir.

Sözünü etmeye çalıştığım türdeki bir etkinliğin, geçtiğimiz kesitte negatif konumlu bir işlevselliği olduğu, ne yazık ki, kimsenin yadsıyamıyacağı bir görüngüdür.

(SEKİZ)

Sosyalizmin birinci büyük dalgasının trajik görüngüleri ve ağır hasarlarıyla geri çekildiği ve de uzatmalı statükolarının sonunun Sovyetler'den Almanya ya da Romanya'ya değin ki olaylar zinciri ile ilan edildiği bu kesit açısından, elbette herşey Gorbi "miladi" ile başlamadı. Bunun bir evveliyatı var. Gorbi bir evveliyatın ürünü. Bu evveliyat kavranmadan, Gorbi'yi yerli yerine oturtabilmek olası değil.

1917 Ekim'i öncesindeki Çarlık Rusya'sındaki toplumun az gelişmiş maddi mirası üzerinde gerçekleştirilen 1917 Sosyalist Devrimi geri dönülmez bir zafer değildi. Zaten hiçbir koşulda Lenin 1917'yi böyle nitelendirmedi. 1917'yi Jakobenlerin

1789 – 1793'deki ilk büyük devrimlerinden 'kimi berzerliklerine' rağmen ayıran temelli farklılık; 1917'nin bir işçi denetiminin Sovyetik sosyalist demokrasisi ve proletarya diktatörlüğü koşullarında toplumsal mülkiyet – siyasi demokrasi – öz yönetim üçgeninin dengesini, dünya devrimine proleter enternasyonalist bir fiiliyatla (sözle değil) yakalayabilen bir 'aşağıdan devrim' olmasındaydı...

Bu hassa dengenin yitirildiği koşullarda, üretici güçler sosyalist inşaa tarihinin motoru (ilan edilse de!) olamıyordu!... Üretim ilişkileri, bürokratik defarmasyonun cendelerinde boğuluveriyordu! Sosyalizmin militan materyalist savunusu ile (G. Plekhanov, Militan Kateryalizm, Ekim Yayınları, 1990) hiçbir ilgi ve alakası olmayan bürokratik düzenlemeciliğin yığın insiyatifinden kopmuş ikameciliği kendisini monolitik savunuculuğun içi boş şematizmi ile kutsayarak, 'kelle kuran kör basan' taktikleriyle tam istim işletebiliyordu!... Böylesine bir işlerlik ise, farklı eğilim ve seslerin ortadan kaldırıldığı "ölülerin sesizliğine" yol açıyordu!...

Sonuçta ise ekonomist – bürokratik kuruntuculuğun, 'ulusal planda' sosyalist demokrasiyi ve 'uluslararası planda' ise dünya devrimini askıya alması devreye girebiliyordu!... Tüm bunlar ise, ilerlemiyen bir devrimin içinde yavaş yavaş boğulduğunu bir statüko ağı içinde çürüyerek gerilemesinin istihza dolu mantığını ürettiyordu...

(DOKUZ)

Sekizinci notumuzda edindiğimiz sorunlar, ister istemez genelde Lenin sonrası ve özelde ise, Stalin dönemini irdelememizi devreye sokar..

Evet sosyalizmin geri çekilen birinci dalgasının sorunları Stalin'siz kavranamaz. Ama saltçı bir sunu ve değerlendirmeye de Stalin'e ciro edilemez. Benim de, İsaac Deutscher'in değerlendirmesiyle "paralellikler taşıyan kanım açısından da odur ki: "Stalin, sadece değersiz ve gelip geçici bir işler yapmış olan zorba yöneticilerin arasına ve Hitlerin yanına konulamaz. Hitler kısır bir karşı ihtilalin lideriydi. Stalin ise, trajik ve çelişkili, ama

yaratıcı bir İtilalin hem lideri, ve hem de bundan yararlanan bir kimseydi. Cromwell, Robespierre ve Napolyon gibi, Stalin de, ayaklanmış bir milletin hizmetkârı olarak işe başlamış ve onun efendisi haline getirmişti kendisini. Birinci dönemde oynadığı rol daha az göze batmasına rağmen, tıpkı Cromwell gibi Stalin'de ihtilalin geçirdiği bütün değişiklikleri ve dönemleri tüm sürekliliği içinde kişiliğinde yaşamış ve yaşatmış bir kimsedir. Stalin, tıpkı Robespierre gibi, kendi Partisini güçsüz hale sokmuştu. Ve tıpkı Napolyon gibi, yarı muhafazakar ve yarı ihtilalcı imparatorluğunu kurmuş ve ihtilali, ülkesinin dışındaki yerlere götürmüştü." (İ. Deutscher, Stalin, C.2, S.397, abç-y.n)

(ON)

Lenin sonrası sorunları şahsında sosyalizmin birinci büyük dalgasının geri çekilişiyle olup bitenler, sarsıcı ve alt – üst edici çok yönlü etkileriyle birlikte, kesinlikle uluslararası işçi sınıfı hareketini kucaklaması olası olmayan yeni oluşumlara ve kaygan bir zemin üzerinde yükselen kararsız dengelerin 'statüko'larına yol açmaktadır...

Varolan sosyalist sektörel ülkeler topluluğunda devreye giren restorasyonlar süreci ile "kapitalizme ani geçişin bedelinin işsizlik, enflasyon ve yaşam standartlarında hızla düşüş olacağı" (Prof. Galbraith, Hürriyet, 17.07.1990) bugün burjuva bilim adamlarınca bile yadsınmamaktadır. Bozulan statükoları kişiliğinde çehresi değişen gezegenimiz çok merkezli ve kutuplu özellikler kazanacaktır. Artık asli ayrımının 'batı/doğu' yerine, ezen/ezilen' ülkeler tarihsel çevrenindeki 'kuzey/Güney' olarak nitelenebilecektir. Ve de bu yeni ve 'sıcak' dünya da emperyalistler arası çelişkiler, her adım başında ve gün be gün artacaktır. Böyle bir dünya da haksız ve gayri – adil varoluşuyla dünya kapitalizmi tabanı uluslararası arenada daha da genişlemiş sorun ve sorumluluklarla karşı karşıya kalırken, kendi kendini yenileyebilmekte bir hayli zorlanacaktır.

"Zorlanma" vurgum, dünya kapitalizmin gidişatına ilişkin ki, teorik bir öngörüdür. Bu teorik öngörünün pratikleşmesi ise, devrimci sınıf mü-

cadelesinin yükseltilmesi ve de kapitalizmin krizinin derinleşmesi boyutunda zamana muhtaçtır... Varılan aşamada yıkıcılığının artmasına rağmen, dünya kapitalizminin nisbi olarak daha "güçlü" bir duruma geldiği öne çıkmış bir görüngüdür. Lakin, bu öne çıkmış görüngüye rağmen, kapitalizmin çelişkilerinin keskinleştiği ve giderekte derinleştiği, öne çıkmış görüngünün gerisindeki atlanmaması gereken bir gerçektir. Kaldı ki, direksiyonun 'kapitalist uygulığın yabancılaştırıcı' barbarlığına doğru kırıldığı verili kesitte, kapitalist barbarlığın alternatifi yine sınıfsız sosyalist alternatiftir.

(ONBİR)

Bu alternatifin gerçekleşmesi amacıyla, sosyalizmin ikinci büyük dalgası yolundaki ilk başkaldırı çıkışlarının yine yarı-periferi de boy vermesi çok yakın bir olasılık olarak görülmektedir. Bağrında halkçı ve ulusal motifleri de taşıyacak olan bu anti-kapitalist başkaldırıları, açık sosyalist nitelikleriyle, dünya devrimine bağlanabildiği oranda, dünya kapitalist ekonomisinden bağıni kopartabilme şansına sahip olabilecektir. Kaldı ki bu çabalar alternatif bir sosyalist demokrasi ile taçlandırılabilirse, demokrasye 'eşit'lenen piyasa, 'doğal' bir gereklilik olmaktan çıkabilir. Böylelikle de, dünya devrimiyle uyum içerisinde, politik ve toplumsal içerikli bir sosyalist inşaa girişimi ile, sosyalist demokrasinin çok ötedeki bir şey olduğu kanıtlanarak, dünya devriminin zaferi yolunda (cazibe merkezleri yaratılarak) ileri adımlar atılabilir...Bu olasıdır! Çünkü sosyalizmin birinci büyük dalgasının seri çekilmesine somutlanan modellerde bugüne değin görülen en büyük aksaklıklar, i) kitle insiyatifini felçli kılan bürokratik deformasyonlar ve de ii) bu deformasyonlarla sosyalizmin proleter enternasyonalist bir dava olduğunun unutulması, dünya devriminden kopulmasının ürünü olan "milli"ci ekonomist - bürokratik versiyonlarında 'somut'lanmış olmasındır.

(ONİKİ)

Özetle, içinden geçilen kapitalist restorasyon ve emperyalist saldırganlık kesitinde, dünya solunda (ürünlerini ileriki dönemde verecek

olan!) bir yeniden yapılanmanın saflaşması kaçınılmazdır. Bu yeni saflaşma aynı zamanda, yeniden kümelenme ve kutuplaşmasında uluslararası işçi sınıfı hareketi tarihindeki bir dönüm noktasıdır.

(ONÜÇ)

"Pek iyi ne yapmalı"?... Evet bunca değinimizin ardından karşımıza bu soru dikiliveriyor.

Öncelikle ve açıkça vurgulayalım: Sosyalist devrimin yolu, 1968'li yıllardan uzanıp gelen gençliğimizdeki yaygın nitelemesi ile, "kapitalizm gebermektedir" ya da "emperyalizm kağıttan kaplandır" yollu "çözümlemelerin global kolaylığıyla" sandığımızdan da uzun, engebeli, sarp ve dolambaçlıdır. Sosyalizmin birinci büyük dalgasının ağır trajedileri ile geri çekilerek çizdiği büyük kayış, sorunlarımızı daha da ağırlaştırarak acılaştırmıştır.

Kolaylığa kaçmadan ve M-L'inin eleştirel ve devrimci özünü asla dogmatikleştirmeden, gelecek için yaşananın teori ve pratiğinin eleştirel ve (öz - eleştirel) bir analizini yapmanın zamanı gelmiştir. Bu ertelenemez görevimiz ile; tarihin hayli ironik öğreticiliğine sırt dönmemeliyiz. Bu bağlamıyla; toplumsal düzene müdahalede bulunup, pratik açıdan onu sınıfsız bir toplum yolunda değiştirme iradesi taşıyan M-L toplumbilimin gerekli bir rönesansı için ise, devrimci praksisin, devrimci teorisinin kıstası olduğunu unutmamak gerekiyor. Buna bağıntılı olarakta hemencecik denilebilir ki, devrimci teori ile, ona mündemec praksisin (M-L tarzındaki) birliği dünyayı değiştirebilmenin temelli ve biricik kaldıraçtır.

Böylesi bir eleştirelilikle, "reformlar hak ettiklerinden daha çok haklı değildirlere ve ayrıca da reformlar, onlara 'köle' olmasına abartılmamalıdır!"... diyebilerek M-L'ist kaldıraç layığına kullanılmasından yana olmak, "reformlara hayır! demeden ve reformları devrimci sınıf mücadelesinin bir yan ürünü olarak ele almak temelinde, reformizmden temelli bir kopuşu da, gerekli kılar.

'Reformizm'den kopabilmiş öncelikli, makropolitik işlevsellik gerçek bir hareket haline gelebilmek için, gündelik mücadelelerden soyutlan-

mamış, onların nabzını elinde tutabilen ve de M-L gelenek üzerindeki bir rönesans anlayışıyla kaynağa dönebilen bir devrimci teorik faaliyet gerekmektedir...

"Reformizmden kopmak": Bu konuda 'ne daha fazlası ne daha da azı, aşırılıklara "hayır" diyebilen bir hassaslıkla, dogmatik şablonlardan uzak durmak gerekiyor. Bu hassaslığın diğer bir artışı ise 'silahların düzenleyici erdemine biat ile' (devrimci de olsa!) 'şiddeti mutlaklaştırarak', (asla burjuva hukuksal meşruiyeti değil, ama) sosyalist demokratik ve toplumsal meşruiyeti arka plana iten bakış açılarından, özenle arınması ve kurtulması gerekliliği oluşturuyor.

Bu tür bir hassaslıkla ve başlangıç itibariyle 'biz buyuz' diyerek küçük rakamları (onları asmak için!) yadırgamamalı, küçümsememeli ve (hatta asla kabullenmiyerek!) 'alışmalıyız'!...Ancak böylelikle ki kısa erimli 'zafer' düşlerinden ve beklentilerinden kurtulabiliriz.

Unutulmamalıdır ki, bu zorlu kesitin aşılabilmesi tek yönlü ve doğrusal gelişim şematizmiyle kavranmayacak kadar karmaşıktır. Bu bağlamı içinde de konzervatif ve içe dönük bir propagandist mücadele anlayışının 'kast' özellikleri taşıyan marjinal kısırlığından da mutlaka özenle kaçınılmalıdır!.. Altını çizmemesine iri harflerle yazıyorum: Kitlelerin kendi dışında ve onlara yukarıdan emreden projelerin önüne 'sosyalist' sıfatı eklense de, bu tip 'model'lerin emrivakiciliğine sahip çıkarak, itibar etmediğini gördük ve yaşadık.. Aynı gerçeklik devrimci teorik rönesans zorunluluğu açısından da geçer akçadır.

Gerekli devrimci teorik rönesansın, yığınların gündelik mücadelesinin nabzını elinde tutabilen devrimci praksisinin oluşturulması açısından; devrimci teorik rönesansın, sınıf mücadelesinin önünü açan bir ürünü olduğu kulağımıza küpe ederek, varolan bütün gücümüzle, proleter ve ezilenlerin tarihsel blokunun (popüler kamusal düşünce ve davranışın kolektive edilerek!) kazanılacağı etkinlik alanlarına yüklenmeliyiz.. Radikal anlamıyla M-L'ist olabilmenin koşulu, somut durumun her türlü subjektivizmden soyutlanmış somut -

sınıfsal çözümlenmesini yapmak ve kendiliğindenlikleriyle öz talepleri doğrultusunda hareketlenen yığınları, kendi istem ve özlemleri ekseninde örgütleyerek, onların gündelik hayatı devrimcileştiren mücadelelerini sosyalist iktidar savaşımına bağlayabilmektir.

(ONDÖRT)

Buraya kadar ifade ettiklerim, hiçte kolay olmayacaktır. Aşılması gereken öncelikle ve tüm aciliyetiyle, gerçeğin subjektivist ve 'zaferci' ideolojik yorumunun acelecilliği olarak dikilmektedir!

Bunun hemen yanbaşındaysa, sosyalizmin birinci büyük dalgasının, geri çekilmesine rağmen, bugünlüremize uzanan (pozitif ve negatif) geleneklerinin varolan hareketimiz üzerindeki belirleyiciliği ve aşılması gereken yönlerin içiçe geçmiş olması; bize diyakronik ve senkronik özellikler taşıyan tarihsel bir kuruculuğun rönesansını dayatmaktadır. Atlanılmaması gereken bu zorunluluğumuz, belki de en yoğun ilgi ve faaliyet alanlarımızdan birisi olmak durumundadır. Unutulmamalıdır ki, dünyayı değiştirmekten yana ki tüm ihtilalci faaliyetlerin özünde, gücünü i) Devrimci romantizmin cür'et dolu, ii) Engin ütopya ufkundan ve iii) Bilimden alan eleştirisi vardır. Bunun içindir ki, ihtilalcilik sadece eleştiri özgürlüğüne ve eleştireliliğe ihtiyaç duymakla kalmıyor. Aksine ihtilalciliği asıl aşmacı, yenileme ve değiştirmeci eleştireliliğinin kendisi belirliyor.

Evet vazgeçilmez bir rönesans ihtiyacımızın eleştirel kuruculuğuna olan gereksinimin aciliyetiyle, içinden geçtiğimiz 'zorlu kesit'te düşünüyoruz da; dünyayı değiştirmek yolunda radikal sosyalistlerin ikinci dalgayı örme çabaları, dar kapıdan geçmek gibi bir şey...

(ONBEŞ)

Andre Gide'nin sevdiğim bir sözü var. Onu naklederek devam etmek istiyorum yazacaklarıma: "Kendinizi dar kapıdan geçmeye zorlaymız.."

"Dar kapılardan geçebilmek": Bu ihtilalci eleştirel bir cür'et ve bilimsel bir inat istiyor. İkisinden birisi olmazsa olmuyor. Çünkü işimiz her zamankinden de zor. Bir an anım-

sayalım, işimizi zorlaştıranın "referans" noktası ister istemez Doğu Avrupa ve oradaki "komünist" rejimlerin çöküşü oluyor. Buralarda, kuşaklar boyunca devrimcinin ütopyasını kirletenler, sonradan berbat ettikleri ülkelerini neo - nazisiyle, fahişesiyle, hırsız, uğursuz, işadımıyla birlikte kapitalizme devredip isim ve amblemlerini de değiştirerek günahlarından "arınan" ve böylesi bir pişkinlikle kendi çaplarında tarihlerinin son sayfalarını yazanları görüp referans alınca da insan doğal olarak, Türkiyeli Marksistlerin inadına şaşıyor, hatta bazıları onlarla "müzelikler" diye alay bile edebiliyor.

Bir "inat" olduğu kuşkusuz da, asıl tartışılması gereken de bu bence. Nasıl bağdaşıyor "inat"la temelli değişim olan tarih içinde yer alabilmek, çağı yakalamak, geleceğe uzanmak... Unutmayalım ki bu, donup taş kesilmeyi ve tarih dışına itilmeyi öngören bir inat değil. Bu, kökü geçmişte olan andaki değişmeyi kabul eden ama ona tutsak olmayan, onun da ilerideki değişimleri donduramayacağını ileri süren bir inattır. Bu, dünyanın değiştirilebilir olduğu, değiştirilmesi gerektiği yönündeki kararlı bir direncin inadıdır. Bu sadece bugünün değil yarınlara tarihin de doğrudan katılmaktır. Sahip çıkarak değiştirmek, inkar etmeden, mermer soğukluğunda donmadan değişmek ve bu arada da bambaşka, daha iyi bir dünyanın gereksiniminden, bilimsel gereklilikten ve örgütlü mücadeleden oluşacağına dair umudun inadıdır sözkonusu olan. Buna isterseniz "fakirin ekmeği inat" da diyebilirsiniz. Umut ve inatla beslenen yoksul milyonların bundan gocunacağını sanmam." (Haluk Gerger, Cumhuriyet, 10.07.1990, S.17, abç - y. n)

(ONALTI)

Çağımızda ve özellikle onun içinden geçtiğimiz hengameli kesitinde, sosyalist olmak; 'iğne deliğinden geçmeye' benzeyen zahmetli ve zahmetinden de ötede onurlu ve insanın hasına özgü 'zor'luktur.

Bu zor'luklar deryasında düşünüyorum da, ikinci dalganın örülmesi gereken radikal sosyalist "gaza"sı kolay değil. Değişenin, gelişenin ve kaçınılmaz bir biçimde oluşanın içinde,

olması gerekene yönelik olarak yürürken, olmadık bela (insanın hası olmanın onuru ile yaşamayı tercih etmiş bir çokları gibi!) eşikte radikal sosyalistleri beklemektedir...

Elbette kolay değil..

Devrimci bir romantizmin engin ütopya ufkuyla geleceği durmamacasına beyninin ve yüreğinin derinliklerine nakşederek, öne çıkmış olumsuzluk görüngülerine rağmen dünyamızın ve ülkemizin hiç bir zaman bu denli altüst olmasına karşın değişmeye, gelişmeye ve kaçınılmaz yeni patlamalara, hiç bu kadar gebe olmadığını görmek ve kavramak kolay mı?..

İnsan soyunun yarattığı kendi öz tarihinde, sosyalist olmayı ve büyük insanlığın safında olmayı seçebilmiş insanlar olarak, (kimilerine çok maceraperest ve irrasyonelce sergüzeşt gelse de!) en doğru işi yaptığımızdan hiç bir an ve hiç bir koşul altında şüphe duymamak ve bu yolda ilerlemek kolay mı?..

Özetle içinden geçilen zorlu kesitte de, radikal sosyalistler zor'u ve güzeli, yani insan onuruna layık olanı deniyoruz. Bu da hiç mi hiç kolay değil elbet..

(ONyedİ)

Şundan dost'unda düşman'ın da kuşkusu olmasın: çağımız hala tüm güncelliği ile 'ya sosyalizm ya da barbarlık' ikilemini yaşarken; kapitalizmin cangıllarında insanlığın sırtına geçirilmeye kalkışılan yabancılışmanın barbarlık ve vandalist motifli 'deli gömleği, insanın Spartaküs'lü ve Ekim'li insanal başkaldırı tarihinin ihtilalci gelenekleri ile (onlar geliştirilip üretkenleştirilerek!) sosyalizmin ikinci büyük dalgası ile, elbette yrtılacaktır...

(ONSEKİZ)

İçinden geçilen kesitte "umutsuzluk teccallığına da, ticaretine de" gerek yoktur!. Dünyamızın kuzeyi'nin ya da batı'sının bakanları, bankerleri, siyasetçileri, yargıçları, generalleri, parabalaları ve din adamları; yine dünyamızın Güney'inin ya da Doğu'sunun açlığı üzerinde, aşırı lüksten, asalaklıktan ve fazla tıkanmadan dolayı, grotesk bir parodiye inşaa etmişlerken; bu acaip dünya radikal sosyalistleri acı acı gülümse-

tip, ifadesi güç bir öfkeye ve mücadeleciliğe de gark ediyor...

İşte bunun için, bu rezillığe karşı olmağlıyladır ki, radikal sosyalist hareket (birlik sorununu haledebildiği oran ve düzlemde!) dar kapılardan geçmeye hazır olabiliyor.

(ONDOKUZ)

Son bir notta birlik sorunu üzerine: Bilmiyen yok. Birlik tartışmaları, radikal sosyalistlerin reformistlerden kopmadığı oranda, birleşemeyişin gittikçe kronikleşen trajedisine dönüştü.

Radikal sosyalistlerin "bölük parça" ve işlevsiz bu konumu, bizi şimdi onca olup bitenin ardından daha da fazla meşgul edip yoracaktır. Onun içinde bu durumda, bizim olan bu trajediyi İspartahlar gibi daha bir yürekli yaşayıp, ona alışarak onu aşmamız gerekiyor.

Birincisi: Bu trajediye, onu aşmak için 'alışmamız' gerekiyor.. İkincisi: Radikal sosyalist örgüt, yoğunluk, hareket ve çevreler açısından, unutulmamalıdır ki; 'örgütlenmek için örgütlenmeli' mantığı ile, radikal sosyalistlerin birleşik partisinin yaratılmasına yöneltmiş örgütsel bir

gelişme, olması gerekenci bir birliği yakalamada da önemli bir imkandır!..

Bu açıdan küçük rakamlara burun kıvrımadan, aşmacı bir biçimde düşünüp davranmamız gerekiyor.

Ya sonrası mi?. Bu su sızıntısının yolunu açması gibi, meşakatlili bir iş!

Kaldı ki, sosyalizmin ikinci büyük dalgasının örülmesi yolunda, radikal sosyalistlerin karınca kadarınca yapmaya çalıştıkları da bu değil mi ki?...

FEVZİ AÇIKGÖZ STOCKHOLM'DE

Serxwebun gazetesi, 93. sayısı ile birlikte, bir kez daha, yurtseverlere saldırıya geçti ve birkaç unsurun ismiyle (ki, bunların ajan olduğunu açıkça söylüyorlardı) onlarca sayfada, yalan ve iftiraların Kürdistan yurtseverlerine yöneltti. O ajan ilan edilen unsurlardan biri de Fevzi Açıkgöz'dü. 94. sayıda, Fevzi Açıkgöz'ün dilinden İbrahim Güçlü, Hanifi Celepli, Keya İzol, Salih İnce, Hemreş Reşo arkadaşlar; PKK eski sorumlularından Memo Yezidi, İsmet Celepli ve Hüseyin Yıldırım ajan ilan edildiler.

Kısa bir süre sonra, Abdullah Öcalan, Kıbrıs gazetelerinden birine yaptığı açıklamada diyordu ki; "Olof Palme'yi öldüren şahıs bizim elimizde tutulmuştur." Abdullah Öcalan bu konuşmasıyla kabul ediyordu ki, Olof Palme'yi Kürtler öldürmüş ve bu şahıs Fevzi Açıkgöz'dür. İbrahim Güçlü arkadaşımızın dergimizin 21. sayısında yazdığı gibi, Abdullah Öcalan bu konuşmasıyla İsveç istihbaratına ve Kürt düşmanlarına hizmet etti...

Dergimiz, İbrahim Güçlü arkadaşımız; Kürdistan'ın birçok dergi ve yazarı, PKK'nın bu saldırılarını karşısında sesiz kalmadılar, seslerini yükselttiler. PKK'nın saldırı ve suçlamalarını cevaplandırdılar, eleştirdiler; yurtsever ve devrimci kamuoyunun aydınlatılması için çaba gösterdiler. İbrahim Güçlü arkadaş, PKK ve Serxwebun gazetesine ilişkin olarak yazdığı yazılarda çok açık ve net biçimde ortaya koydu ki;

PKK ve Serxwebun gazetesi yalan söylüyor, yurtseverlere yönelik bu saldırılar sebepsiz değildir ve saldırı sebeplerini de genişçe tahlil etmeye çalıştı.

Gerçekten de uzun bir zaman geçmeden, PKK ve Serxwebun gazetesinin yalanları siyasi sahada açığa çıktı. Fevzi Açıkgöz ve PKK'nın ajan dediği unsurlar serbest bırakıldılar. PKK, bu serbest bırakılmalarının akabinde, yazılarında doğrudan doğruya iftira ve yalanlarının; yurtseverlere karşı yapılan planların sebeplerini açıklamadı; sadece bu konuda, PKK'nın emirleriyle o ajan dedikleri insanlara işkence yapan ve iftiralar yaptıran sorumlular, bu işten sorumlu tutulmaya çalışıldılar!! Bu tutumun kendisini, Kürdistan yurtsever kamuoyunun kafasında büyük bir soru işaretinin yaratılmasını sağlamak zorundadır ve çoktan durmuş durumdadır.

Kısaca diyebiliriz ki, Fevzi Açıkgöz bir dönemdir serbesttir ve İsveç'in başkenti Stockholm'de dolaşmaktadır. Fevzi Açıkgöz'ün serbest bırakılması ve Stockholm'de dolaşması PKK'yi teşhir etmiyor mu? Biz bu soruyu sormakta haklı mıyız ya da haksız mıyız? Yine Fevzi Açıkgöz'ün serbest bırakılması ve dolaşması, PKK'nın cevaplandıracağı birçok soruyu gündeme getirmektedir.

Birinci ve temel soru odur ki, "Fevzi Açıkgöz ajansa, niye serbest bırakıldı?" Bu soruya, PKK iki cevap verebilir. Birinci cevap şudur, "Fevzi

Açıkgöz ajandır, buna rağmen biz serbest bıraktık." Bu da iki anlama gelir. Birinci anlamı, "ajan" Fevzi Açıkgöz'ü serbest bırakanlarda onun gibidirler! İkinci anlamı, Fevzi Açıkgöz ajandır, fakat PKK korktuğu için serbest bıraktı. Bu da, PKK ile Türk devletinin bir kombinon içinde olduğunun göstergesidir.

İkinci cevap da şudur: "Fevzi Açıkgöz ajan değildir. Bunun sonucu olarak, ajan olarak nitelendirdiğimiz unsurlar da ajan değildirler. Biz Fevzi Açıkgöz'e ve onun ağzından ajan ilan ettiğimiz unsurlara haksızlık ettik. Biz bu eylemimizle düşmanın siyaseline hizmet ettik. Biz mecburuz ki kendimizi eleştirelim ve yurtsever devrimci kamuoyundan af dileyelim."

Fakat PKK, ikinci cevaba uygun hiçbir adım atmış değildir; yanlışlarını, haksızlıklarını ve saldırılarını devam ettirmektedir.

Kürdistan yurtseverlerinin bu haksızlıklar karşısında sesiz kalmamaları gerekir. Fevzi Açıkgöz olayını ve diğer olayları, siyasi sahaya çıkarak münakaşa ettirmeli ve halkımızın dikkatlerini bu sorun üzerine çekmelidir.

Küçük Bir Açıklama: Bu yazı, dergimizin 24. sayısında Kürtçe yayımlandı. Yazının içeriği, Türkçe bilen okuyucumuza da yakından ilgilendirmektedir. Bundan dolayı, okuyucularımızın da isteği üzerine, Türkçe yayınıyoruz.

KONFERANSA KURDAN LI MOSKOVAYÊ

EHMED QARAMUS

Di navbera rojên 25–26 / 07 /1990'an de li Mîskova'yê bi amadekirin û alîkarîya ronakbîrên Kurd ên li Sovyetê û Enstituya Marksîzm – Lenînîzm, bi navê "Kurdên Sovyetê; Dîrok û Serdem", konferansê pêk hat. Kurdnas, civaknas, nivîskar û nûnerên rêxistinên siyasî û demokratîk ên Kurd û Rûs û hinek welatên din, beşdarî konferansê bûn.

Di konferansê de bi dirêjahî qala dîroka Kurdên li Sovyetê hat kirin. Rewşa civakî, siyasî û kulturî ya Kurdên li Siviyetê ji aliyê gelek beşdarên ve hat ronkirin.

Bê guman surgunkirina Kurdan ji aliyê Stalîn ve di salên 1937 û 1944'an de û berdewambûna rewşa wan a xirab di dema Brejnev de bûn armancên gazindan. Her weha di sala 1929'an de rakirina devera Otonomiya Kurd "Kurdîstana Sor" ji aliyê hukûmeta Azerbeycanî û girtina xwendigeh, weşanxane, çapxane û grubên tîyatro yê Kurdî bi tundî di konferansê de hatin mehkûmki-

rin. û rexnên tûj li siyaseta hukûmeta Azerbeycanî hatin girtin ku nufûsa Kurdan kêm nişan dide û dibêje li Azerbeycanê Kurd tune ne.

Dîsan bêdengiya hukûmeta Sovyetê li ser qirkirina Helebçê û hebûna peywendiyên Sovyet bi Iraqê re ji aliyê beşdarên Konferansê ve bi dijwarî hat mehkûmkirin.

Kesên Kurd ên ku ji dervayî Sovyetê beşdarî konferansê bûne, ev bûn: Dr. Seîd Şerefqendî, Dr. Mehmed Osman, Dr. M. Salih Cuma, Dr. Kemal Fûad, Îsmet Şerîf Wanlî, Samî Ebdulrehman, Kendal Nezan, Dr. Mehmed Elî Osman, Seîd Molla, Riza Çolpan, Ezîz Mihemed, M. Elî Eslan, Selah Bedredîn, Ehmed Qaramus, Dr. Cemşîd Heyderî.

Komîta amadekirin û rêvebirina kongrê:

* Serokê Komîta Rêvebir, endamê Akademîya Zanîstî li Almaata K. Kadîr Nadîrof.

* Hevkarê sarokê Komîta Rêvebir, alîkarê serokê Enstituya Marksîzm – Lenînîzm; Î. N. Kîtayîv.

* Endamê Kara, endamê Akademîya Zanîstî Li Ermenîstanê, serokê beşa Kurdî; Şakîrê Xido Mihoyî.

* Sekreterê berpirs, serokê Komela "Yekbûn"; Memêd Suleymanovîç Babayev.

* Endamê Komîta Rêvebir, serokê beşa peywendiyên Netewî ya Enstituyê; M. L. Îdward Begramov.

* Sekreterê Komîta Rêvebir, rojnâmevan; Aza Evdal.

* Berpirsê Gruba Lêkolînên pîrsa Gelên ku zordestî dîtine, ji beşa Peywendiyên Netewî ya Enstituya Meaksîzm Lenînîzm G. Î. Trepeznikov.

Di konferansê de gazîyek ji bo serrokkomarê Yekîtiya Sovyet Mîxail Gorbaçov, ji bo Meclîsa Bilind a Yekîtiya Sovyetê û ji bo Serokatiya Bilind Ya Meclîsa Yekîtiya Sovyetê, hat himartin.

Ev jî kurtiya wê gaziyê ye:

"Konferans dixwaze ku devera otonomî ya 'Kurdîstana sor' ku berê hebû, li Kurdan bê veğerandin û ze-

raren ku gihîştine gelê Kurd bê xistin ber çavan. Avakirin otonomiya netewî divê ji bo serhev civandina Kurdên ku di dema Stalin de hatine surgunkirin, bibe alîkar.

"Em di wê baweriyê de ne ku hukûmeta me û gelên Azerbeycan, Ermenîstan, Gurcîstan, Kazaxîstan, Kirgizîstan û Turkmenîstan daxwazên gelên zilim lê bûye, fehm dikin û alîkarên helkirina problemên wan gelan dikin.

"Em dixwazin ku nîmînendeyên gelê Kurd têkevin organên hukûmeta merkezî, yan herêmi û têkevin nav Komîsyona Meclisa Bilind a Sovyetê.

"Li hinek welatên Asya Navîn rewşeke nebaş ji bo Kurdan hatiye pêş û dibe encamên xirab bide. Ji ber we yekê em ji we daxwaz dikin ku sînorek ji bo zordestîya li ser Kurdan heye, bê danîn."

Sekreterê Komîsyona Pirsên Netewî ya Komîta Merkezî ya Partiya Komunîst a Sovyetê di dawiya konferansê de peyivî û soz da ku li ser pirsên Kurdên Sovyetê bi ciddî bisekinin.

Konferans bi qebûlkirina deklarasyonê bi dawî hat. Deklarasyon wisa bû:

....

Kurdên Sovyetê: Dîrok û Serdem.

Ev navûnîşana Konferansa Moskovayê bû ku di rojên 25 û 26'ên tebaxê li seranserê Sovyetê hatibû lidarxistin.

Zanayên Sovyetê, Kurdnas, civaknas, nivîskar û ronakbîrên Kurd û biyanî, beşdarî konferansê bûbûn.

Di konferansê de bi awayekî giştî behsa rewşa Kurdên Sovyetê hatkirin. Bi nêrîneke demokratîk û derbirînê azad, hemû aliyên dîroka rewşa Kurdên Sovyetê xistin ber çavan. Di rapor û gotarên kesên beşdar de, aliyên pozîtîv ji bo pêşdeçûna Kurdan di warên curbecurên jiyana civakî û kulturî de hatin destnîşankirin.

Dîsa rewşa Kurdan di serdema Stalin de, ku mafên netewî yên Kurdan pişguh xistibûn û jinavbirina devera Kurdistana Sor (1929) li Azerbeycana Sovyetî, veguhestina bi zori di sa-

lên 1930—1940'an de rakirina xwendîngihan, qedexekirina kitebên Kurdî, veşartina rastiya hejmara Kurdan, di konferansê de hatin behskirin. Tiştêk diyare ku Perestroyka ji derdên Kurdên Sovyetê derman nake. Bi tenê hebûna rojnamekê yan programa radyokê têra hemû kesan nake. Alîkarî ji bona bidesxistina mafên netewî û hîssî yên Kurdan tune. Bi salan e ku nûnerê Kurdan di organên bilind yên Komarên Sovyetî tune. Heta di wan helbijartên dawîn de î nûnerêkî wan negihîste parlamenî, her çend niha dest birastkirina çewtiyên berê hatiye kirin di warê netewî de, lê dîsa jî rê li mafên netewî yên Kurdan nayê girtin û bi rastî ew ber bi xirabtiyê diçe. Konferansê bêtir girîngî dabû ser tîkiliyên kulturî û yên din di navbera Kurdên Sovyetê û yên derve. Beşdarên konferansê bi wê qayil bûn ku niha ew roj hatiye ku weşan û nivîsandinên bi Kurdî mîna yên ku li dervayê Sovyetê, bi tîpên latînî bêne nivîsandin, ji bo ku tev nivîskarên Kurd karibin berhemên hevdu bixwînin.

Konferansê eşkere kir ku Perestroyka, Kurd û xebata Kurdan bi xwe ve negirtiye û hêlengandina pîrsa Kurdî di tîkiliyên navnetewî yên rojhilata û rojava de, cihê xwe negirtiye!

Kesên konferansê bala xwe kêşa ser bêdengiya Sovyetê li hember wê qetleama kulî dijî gelê Kurd tête kirin, nexasîm bikaranîna çekên kîmyayî di sala 1988'an de li Kurdistanê Iraqê.

Kesên Kongrê dibêjin; em alîkarîkirin û piştgirtina rijêma ku bi awayê zorîyê dixwaze xebata gelê Kurd ji nav bibe, bi karekê normal nizanin. Em di wê baweriyê de ne ku dema wê hatiye Sovyet bi dîrin û riha nû ve alîkar be ji bona ku pîrsa neteweyê zorî lê tête kirin, bextê bervekolînê rêxirawên navnetewî de, nexasîm Rêxirawa Neteweyên Yekbûyî.

Rapor û gotarên di konferansê de hatin pêşkêşkirin, di warê netewî û qanûnî de rewşa Kurdên li Sovyetê xuya kirin.

Konferans hilweşandina îdara otonomiya sala 1929'an, wek binpêkirina mafên netewî dibîne û ji ber vê yekê jî daxwaza vegerandina otono-

mîyê û pêkanîna mekanîzmayeke bihêz, sedemên xwe yên rast hene. Divê em hewl bidin, mekanîzmayek welê bê danan ku sîyanete mafên netewî yên Kurdan bigre, ji bo destbikarkirinê divê daxwazên jiyana kulturî û mafên netewî yên Kurd bî destnîşankirin. Ev kar jî divê bi destê Rêxistina Seranserê Sovyetê, bê bicihanîn. Ji bo vê yekê jî divê çarçewa pirsên konkret bê xuyakirin, desteyek serokatîyê ji bo danana merkezên kulturî yên Kurdê li Moskowa û li cihên din yên ku Kurd lê dijîn, bê destnîşankirin, ku ev karekî girîng e.

Konferans hevdar e ku rêxistineke bilind a ku tê gotin, bi tememî xwe bide çareserkirina problemên Kurdên ku bi darê zorê ji cihên xwe hatine dîrxistin. Konferansê ew erk diyar kir ku ji bo danana devera otonomîyê rê bê xweşkirin, izin ji bo xwecîhbûna Kurdan, yan li cihêkî xwerist xweş yê Sovyetê komkirina wan û li gor wê jî devereke otonomî avakirin, bête dan.

Konferans di wê baweriyê de ye ku ji bo misogerkirina garantîya kontrola desthilatdariya organên deverî, fîrset bê dan.

* Konferans li Moskovayê hebûna programa radyoya Kurdî girîng dibîne.

* Avakirina weşanxanên bi Kurdîya bi herfên latînî ji bo çapkirina pirtûkên kurdî pêwîst e.

* Konferans ji bo guhertinên demokratîk piştgiriya xwe xuya dike.

Dîroka gelê Kurd ya ku pir ji bûyerên dramatîk, me digihîne wê baweriyê ku azadî û xwesîya gelan, li ser bîngê berberî, yan berjewendiyên gelekî din bi cih nayê. Lê ji bo ve hebûna harmonî, rêz li hev girtin û bawerîpêanîne dibe, ku ji tev awayên nasyonalist û ezeziya netewî dûr be.

Di rewşa aloz a welat de, Kurd dilsoziya xwe ya dîrokî û tradîsyonî û tîkiliyên xwe yên ruhî yên bi wan gelên ku pê re dijî, diparêze û di her warî de beşdariya pêşxistina jiyana gelên biçûk û mezin dibe.

ORTADOĞU'DA STATÜKO ÇATIRDIYOR MU?

Yekih GÜLBARAN

Petrol üreten ülkeler topluluğu OPEC'te, Kuveyt, Irak'ın önerdiği petrol fiyatını kabul etseydi "Körfez"deki gelişmeler yaşanır mıydı?

Soruna yüzeysel olarak bakıldığında; emperyalizmin Ortadoğu üzerinde yaptığı hesaplar, 10 yıllık İran-Irak savaşının faşist Saddam diktatörlüğüne getirdiği büyük ekonomik yük, bölgedeki çelişkiler, Araplararası ilişkiler görülmediğinde, Irak'ın bir oldu bittisiyle başlayıp emperyalizmin seferber olmasıyla devam eden "Körfez Krizi"de petrol fiyatlarındaki anlaşmazlığa bağlanabilirdi.

Ancak yaşananlar, petrol fiyatlarındaki anlaşmazlığın için bir boyutu olduğunu ortaya koymaktadır. Kaldı ki petrol üretimi bakımından Suudi Arabistan Kuveyt'ten daha öndedir. Anlaşmazlık petrolle sınırlı olsa Irak, bu konumundan ötürü Suudi Arabistan'ı işgal etmeliydi! Ancak bunu yapmadı. Irak böyle bir işgale girişse, Suudi Şeyhlerinin de pek bir şey yapamayacağı bizzat ABD uzmanlarınca açıklandı.

Saddam Neyin Peşinde?

Batılı uzmanların öve öve bitiremedikleri, "büyük taktisyen" dedikleri, diğer yandan bazı Arap ülkelerinin bir tapınma merkezi haline getirmeye çalıştıkları Saddam neyin peşinde? Kendi ülkesindeki sıkışmışlığını, dikkatleri dışarı çekerek savaştırmak mı istiyor? Yoksa Araplararası liderliğe mi oynuyor?

Bence Saddam sözde "ulusal çıkarlara" sığınarak 10 yıllık İran-Irak

savaşının yıkımını gözlerden kaçırıp egemenliğini sürdürmek istiyor. ABD emperyalizminin Ortadoğu ve Akdeniz'deki çıkarlarının korunmasında önemli yere sahip olan ülkeler İsrail, Türkiye, Mısır, Suudi Arabistan ve Kuveyt'tir. Bu yüzden Saddam Kuveyt'i işgal ederken ABD'nin tepkisini gözardı etmiş olamaz. Belli ki Saddam buna göre hesaplarını yapmış ve işin içinde ABD emperyalizmi olduğu için Filistin ve Ürdünlülere, hatta bağımsızlıkçı bir politik hattan yoksun bir kısım uzlaşmacı Kürt örgütlerinden ve bölge solundan destek alabileceğini dikkate almıştır. Nitekim gelişmeler de Saddam'ın bu öngörülerinde yanılmadığını göstermektedir.

Uluslararası Durum

İzlenildiği kadarıyla, ABD emperyalizmi hem bölgedeki durumunu sağlamlaştırmış, hem de Suudi Arabistan gibi gerici Arap ülkelerini iyice kendi yörüngesine almıştır. Önceleri kendi içinde yaratacağı tepki nedeniyle ABD güçlerinin Suudi Arabistan'da konuşlanmasına karşı çıkan Faysal hanedanlığı, gelişen noktada tamamen ABD'ye teslim olmuştur. Kuveytin durumu da aynıdır. Zaten ABD ve müttefiklerinin bölgeye gelişleri de bu iki ülkenin davetiyle gerçekleşmiştir.

Irak, Kuveyti işgal ettikten sonra uluslararası bir "kınama" yarışı başladı. İşgalin ilk günlerinde ABD Dışişleri Bakanı James Baker'in Moskova'ya uçup orada Edward Şeverdnadze ile görüşmesi dikkat çekti. Uluslararası arenada ortaya çıkan durum Irak'ın Kuveyt'i işgalinin benimsenmediğine işaret ediyordu.

Ancak Fransa gibi Irak'a silah satışından büyük gelir elde eden ülkeler, Irak'a karşı ekonomik alanda ambargo uygulamasıyla yetinilmesi görüşünü ifade ediyorlardı. Yoğun bir şekilde sosyalizmden kopuşun yaşandığı "Sovyetler" ise her zaman olduğu gibi yine en geç görüş açıklayanlardandı. Sonradan ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Margaret Tutwiler, "Sovyetlerin sorunun çözümünde BM Güvenlik Konseyi'nin 5 Daimi ülkesi ABD, Çin, SSCB, Fransa ve İngiltere'ye rol verilmesini istediğini, ABD'nin de işbirliğine hazır olduğunu" açıklayınca Sovyetlerin tutumu da gün ışığına çıktı.

Sovyetler bu tavrıyla, ABD emperyalizminin inisiyatifi kabul ettiğini gösterdi.

Diğer yandan Arap ülkeleri de Kahire'de yapılan zirvede sorunun siyasi bir çözüme kavuşturulmasını ve Araplar arası bir ordunun kurulması için Kuveyt'in "kurtarılması"na kararlandılar. Bu kararlar birlikte Araplar arasında daha önceden var olan görüş ayrılıkları da su yüzüne çıktı. Libya, Suriye, Ürdün, Cezayir, Filistin gibi ülkeler böylesi bir orduya karşı olduklarını açıkladılar. Bu durumu gören diğer ülkeler ise Ortadoğu'nun kaygan zeminini dikkate alarak, sorunu ABD eliyle çözmeye uygun bir politika izlediler.

İşgalin ikinci gününde Batılı televizyonlarda ABD'nin Ankara'daki askeri-sivil cuntadan, Türkiye'den geçen Irak petrol hattını kesmesini istediği haber verildi. İncirlik'teki ABD üssünün kullanılması da gündeme geldi. İlk günlerin sesizliğinden sonra Suudilere yakınlığı ile

bilinen Devlet bakanı Keçeciler'in "petrol boru hattını kesebiliriz" yönündeki açıklaması burjuva basınını dalgalandırdı. Dışişleri Bakanı Ali Bozer böyle bir şeyin sözkonusu olmadığını söyleyip, Keçeciler sözünü geri aldıysa da hem ABD'ye hem de Suudi ailesine göbekten bağlı Özal, BM'nin "ekonomik ambargo" kararına yaslanarak Batının isteğini yerine getirdi. Görüldüğü kadarıyla ABD müdahale için "karasal destek" aramaktadır. karasal desteği ABD'ye verebilecek ülkeler de Türkiye ve Suudi Arabistan'dır. Suudi Arabistan, ABD'yi müdahale için değil, kendilerini koruması için ülkeye davet ettiğini öne sürmektedir. Türkiye'de ise burjuva kamuoyunda İncirlik Üssü'nün kullanılmaması görüşü ağır basmaktadır. Diğer yandan Altumur Kılıç gibi ABD'yle direkt bağlantılı olan kişilerin ağzından bölgedeki olası gelişmelere karşı Türkiye'nin bir politikası olması gerektiği de ifade edilmekteydi. Altumur Kılıç'ı böyle düşünmeye iten nedenlerin en önemlisi herhalde Kürtlerin alabileceği konumdu. Bu yüzden Altumur Kılıç, T.C'nin Ortadoğu'da Kürtlere de "yer verecek" bir statükoya karşı şimdiden politikasını belirlemesini öğütledi. Görünen o ki Türkiye yine bir "BM Kararı"na yaslanarak Irak'a karşı bir askeri harekatta kullanılabilir. Türkiye böyle bir konuda politika belirlerken Kürtlere göre durumunu tayin edecektir. Bu nedenle kısa vadede görünürde Irak'la düşmanmış gibi bir izlenim yaratsa da, uzun vade de Türkiye ile Irak'ın yakınlaşması da büyük bir olasılıktır.

En ilginç tavrı İsrail'in koyduğunu belirtmeye bilmem gerek var mı? İsrail, beklenenin aksine bir tepkiyle, "Irak bize saldırırsa karşılık veririz" gibi bir görüşle ortaya çıkıp, ihtiyatı elden bırakmadı. Bu da ABD'nin İsrail'e ilk başlarda rol verip tüm Arapları karşısına almaktan çekindiğinin bir göstergesi olsa gerek. Belli ki İsrail en son anda devreye girecektir.

En Karlı Çıkan Devletlerden Biri İran Oldu

İran da birçok ülke gibi, Irak'a ekonomik ambargo uygulanmasından yana bir tavır takındı. Ancak İran, Suudi Arabistan'ın istemesi halinde

"kutsal toprakların korunması için" asker gönderebileceğini duyurdu. Irak'ın ekonomik ambargoyu "delmek" için İran'la ilişkilerini yumuşatacağı daha baştan tahmin edilebilen birşeydi. nitekim öyle de oldu. İran ve Irak ellerindeki savaş tutsaklarını serbest bıraktılar. Irak, 1975 Cezayir Anlaşmasıyla belirlenen Şattül Arap hattını yeniden sınır olarak kabul etti. Görünürde İran bu durumdan karlı çıkmaya benziyor.

Kürtlerin Tutumu

"Körfez Kirizi" değişik görüşlere sahip Kürt ulusal kurtuluş örgütleri içinde yeni bir "sınanma" noktası oldu. Güney Kürdistan'daki Kürt örgütleri tutarlı ve açık bir politika izleyemediler. İşgalin ilk günlerinde Paris'te bir açıklama yapan Irak Kürdistan'ı Sosyalist Partisi ve Güney Kürdistan Cephesi sorumlularından Dr. Mahmut Osman, "ABD'ye karşı saddam'ı destekleyeceğiz" dedi. Bu aynı zamanda İran—Irak savaşında sömürgecilere güvenerek Halepçe katliamına yol açan yanlış politika ve saplantıların halen Güney Kürdistan'da hüküm sürdüğünün göstergesiydi.

Ne yazık ki, Güney'deki kardeşlerimiz henüz bağımsızlıkçı bir perspektifle gelişmeler karşısında politika belirleyemiyorlar.

Mahmut Osman'ın açıklamasının yanı sıra, Londra'daki Cephe sözcüsü de A. A'ya verdiği bir demeçte, Irak'a karşı "ekonomik ambargoyu destekliyoruz" diyerek Kürtlerin birbirlerinden ne kadar habersiz ve bölük pörçük olduklarını kanıtladı. Mahmut Osman Paris'te yaptığı açıklamada "artık ABD'ye güvenilmeyeceğini" söylerken, elbette haklıydı. Ancak ABD'ye güvenilmeyeceği gerçeği, Saddam'ın sömürgeci faşist bir diktatör olmasını ortadan kaldırmıyor. Kürtler olarak iki gerici güç arasında saf tutmak yerine, halkımızın ulusal ve toplumsal çıkarlarını ön plana alan bir strateji izlemek daha doğrudur.

Talabani'nin ABD Seferi

Bu gelişmeler yaşanırken KYB lideri Celal Talabani'nin ABD'ye gidişi de gözlerden kaçmadı. Bu, Talabani'nin ABD'ye ilk gidişi değil. Talabani 1988 yılında da ABD'ye bir gezi düzenlemişti. Öteden beri

ABD emperyalizminin Kürt sorununu kendi yöntemleriyle bir "çözüm", daha doğrusu yeni bir çözümsüzlüğe kavuşturmaya çalıştığı biliniyor. Süreç, Türkiye'nin Kürtlerin de içinde güdümlü bir yönetimle temsil edileceği bir coğrafyayı kabul ettiği an ABD emperyalizminin kendi planlarını devreye koyacağını sinyallerini veriyor. İnönü'nün ABD dönüşü, SHP'nin alelacele bir "Kürt Raporu" hazırlamasının bununla direkt bir ilişkisi olduğunu düşünüyorum. Ayrıca bu "rapor"un emperyalizmin "çözüm" reçetesinden esinlendiği de ortada.

Yarına Müdahaleye Hazır Olalım

Sorun bu olası gelişmeleri önceden bilmemizle bitmiyor. Yarın emperyalizmin "çözümü" kapıya gelip dayandığında, 200 yıldır savaşa savaşa en küçük umudu bile parçalanan halkımıza, bu "çözümün" bizi bir tutsaklıktan başka bir tutsaklığa götüreceğini yeterince kavratılabilecek miyiz? Sorun, işte şimdiden yarına müdahale edebilecek gücün yaratılmasındadır.

Talabani'nin, Barzani'nin ABD'ye yaslanmak istemesi hatta Saddam ve İran yönetimiyle flörtü bizce sürpriz değildir. Bu tutum, geleneksel feodal önderliğin dokusunda her zaman var olmuştur.

Bu durum aynı zamanda, geleneksel önderliğin, bu yanı sıra tutuculaştığının da bir örneğidir.

Kürdistanlı devrimci sosyalistler olarak bize düşen görev, halkımızı militan ve sosyalist bir önderliğe kavuşturmaktır. "Sosyalizm" adına kimi örgütlerin "Bismillahirrahmanirrahim"le başlayan bildiriler dağıtıp, halka kağıttan kaplanlar sunduğu bir dönemde sosyalistlere düşen görev budur. Gerek sosyalizmin tarihi, gerekse halkımızın ulusal kurtuluş tarihi alınacak derslerle doludur.

Tarıhten Ders Alalım

Marksist—Leninist öğretisi, bir devrimde belirleyici olan gücün halkın kendi iç dinamikleri, yani kendi özgücü olduğunu vurgular. Marksist—Leninist öğretinin vurguladığı bir diğer noktada "devrimin ihraç edilemeyeceği ve dış dinamiklerin bir devrimde ancak etkileyici olacağıdır..."

Doğu Avrupa ülkelerinde kapitalist sistemle bütünleşme için başlayan yarışın temelinde bu somut saptamanın kavranamamasının az mı rolü vardır.

Bizim tarihimizde onlarca örnekle doludur. Mehabad'ın yıkılışı, 1975 yenilgisi, 1988 Halepçe katliamı.. Bunları belleğe çıkardığımız ölçüde yanlış payımız da azalacaktır. Ancak "belleksizlik" gibi bir hastalık yurtsever — devrimci saflarda egemense ve devrimciler bu hastalığa karşı yeterince mücadele etmiyorsa, tarihten ders çıkarma, ya olanaksızlaşmakta ya da anlamsızlaşmaktadır.

KYB, KDP, PKK gibi örgütler artık sömürgeci bir ülkeye karşı mücadele ederken, kürdistan'ı yutan başka bir sömürgeci ülkeye sırtını dayama alışkanlığından vazgeçmelidir. Bu örgütler, bu ülkelere olan bağımlılıklarıyla bağımsızlığa ulaşamayacağını görmeli; bu bağımlılıklarını "Ortadoğu'nun kendine özgü çelişkilerinden yararlanma" gibi cıvı cümlelerle gizleme yanlışlığını terketmelidirler.

Gelecekle İlgili Perspektiften Yoksunuz

Toparlayacak olursak, Güney Kürdistan'daki Kürtler, Irak—Kuveyt sorununda sergiledikleri tutumla geleceğe ilişkin bir perspektife sahip olmadıklarını, hazırlıksız yakalandıklarını gösterdiler. Paris ve Londra'da yapılan açıklamaların üstünden uzun bir zaman geçmeden Irak'ın Kürt bölgelerini bombalaması haberlerinin yaygınlaşması, bu hazırlıksızlığın bir kanıtı olsa gerek.

Kuzey Kürdistanlı Güçler

Kuzey kürdistanlı güçler de Irak — Kuveyt anlaşmazlığında sürecin gerisinde kaldılar. Kuzey Kürdistanlıların teorik anlamda, Güney ve Doğu Kürdistan'a göre daha duyarlı oldukları açık. Ancak bu duyarlılık ve teoride kılı kırk yaran tutum henüz pratiğe yansımış değil. Böyle olunca da yapılan saptamaların, doğru da olsa, vitrinde bir süs gibi durması sonucuna yol açıyor. Elbette pratiğin gerisinde olmanın belli nedenleri var. En önemlisi bence, ulusal ve toplumsal bilincin gerektirdiği gibi davranmamadadır.

Küçük burjuva reklamcılığında kurtulamama, parçalanmışlık ve sosyalistleşmemenin de teorisinin pratiğe dönüşmesine engel olduğu gözler önünde duruyor.

Körfez krizin de Kuzey Kürdistanlılara düşen görev, savaşın halkımız için taşıdığı tehlikeleri kitlelere yansıtmak, Türkiye'deki devrimci — demokrat güçlerle geliştireceği eylem birlikleriyle Türkiye çapında bir "savaş aleyhtarı kampanya yürütmek" olmalıydı. Diğer yandan Kürdistan'ın diğer parçalarındaki güçlerle de durumu değerlendiren ve buna karşı tavrı geliştiren bir hareketlilik sağlanmalıydı.

Kuzey Kürdistanlı sosyalistler, yurtseverler olarak bunu yapamadık.

Gözlerin körfeze çevrili olduğu günlerde sömürgeci faşist TC devleti Kürdistan'da yeni faşist uygulama örnekleri sergiliyordu. Özellikle Diyarbakır'da büyük bir memur kitlesi Batıya sürülüyordu. Olağanüstü bölge Valiliğinin açtığı 90 bin kişilik münhalle, "işbirlikçiliği" geliştirici yeni adımlar atlıyordu. Kürdistanlı sosyalistler olarak, T.C'nin "fırsat bu fırsattır" deyip uygulamaya koyduğu yeni oldu bittiler karşısında da üstümüze düşeni yapamadık.

Sonuç ve Olası Gelişmeler

Bu yazının kaleme alındığı günlerde Körfezdeki kriz 18. gününe girmişti. ABD'nin beklenen müdahalesi olmamıştı. ABD, ekonomik ambargo ve abluka ile Saddam'a "pes" dedirtme taktiğini sürdürüyordu. Saddam'da her an Kuveyt'ten çekilip, ABD saldırısından korunma olanağına kavuşabilirdi. Kürtler için asıl tehlike de o zaman başlayacaktı. Görüldüğü kadar Saddam er ya da geç Kuveyt'ten çekilecekti. El—Ahram gazetesinin iddia ettiği gibi, Kürtlerin de yer alacağı yeni statükonun oluşturulmasına da, bu aşamada ABD'nin yanaşması güç bir olasılıktır. Çünkü ABD, Türkiye'yi bu aşamada gücendirmeye razı görünmüyor. böyle bir statüko gelecekte yaratılsa bile, bu statüko Mehabad'ın yarattığı özgürlükleri bile yaratamayacaktır.

Ortadoğu'daki kriz, Kürtler için tarihi bir fırsattı. Egemenler arası çelişkileri lehimize çevirebilecek şansa sahiptik. Ancak bunu yapamadık.

Körfez krizi şu ana dek iki somut sonuca yol açtı: 1— Irak — İran anlaşmazlığı büyük ölçüde ortadan kalktı. 2— Arap dünyası ikiye bölündü. Ayrıca Suudi Arabistan'daki ABD varlığı bu ülkelerdeki iç çelişkileri derinleştirecektir. Uzun vade de ise Araplarda bir ulusal bilinçlenmenin meydana gelebileceği olanaklıdır.

Körfez krizinde en canalcı noktalardan biri yurtsever — devrimci Kürt, Türk ve Arap örgütlerinin takınacağı tutumdur. Filistinliler bu konuda gerekli duyarlılığı gösteremediler. Güney'deki Kürt kardeşlerimizde.

Türkiye'de ise yapılan korsan gösteriler bir nebze olsun umut verdi. Ancak tam bu sırada İttihat Terakki "Sosyalist" partinin yeni yayın organı "Yüzyıl"ın ikinci sayısında yapılan, "Türkiye'nin yeri ABD'ye karşı Irak'ın yanındır: İncirlik kapatılsın, ambargoya hayır!" çağrısı dikkat çekiciydi. Perinçek, bir yandan Teori dergisinde faşist Kemalist ideolojiyi restorasyona tabi tutarken, diğer yandan da "üç dünya teorisi" gibi sakatlığı kendinden menkul bir teoriye dayanarak sömürgeci Saddam rejimine arka çıkıyordu.

Kürt ve Türk devrimcileri böylesi yanlış eğilimlerle mücadeleyi bir an bile elden bırakmamalıdır.

Körfez kriziyle yurtsever ve devrimci saflar daha bir netleşmiştir.

Irak'ın Kuveyt'i işgaliyle başlayıp emperyalizmin Ortadoğu halklarının başına yeni çoraplar örmek için sefer olması, bizi devamlı olarak geleceğe ilişkin bir perspektifle donanma göreviyle karşı karşıya bırakmaktadır.

Emperyalizmin planlarına karşı uyanıklığı elden bırakmamalı, emperyalizmin yaratacağı yeni stütükoların da halkımızı kurtuluşa götürmeyeceğini bilince çıkarmalıyız.

Şurası unutulmamalıdır: Emperyalizm kendi yaptığı stütükoyu istediği an ortadan kaldıracaktır. Devrimcilerle düşen görev, hür türlü gerici statükoculuğu parçalamak, halkların devrimci mücadelesine önderlik ve gözcülük etmektir.

Dr. ŞIVAN – SAİT ELÇİ OLAYININ YAZIYA DÖKÜLMESİ İÇİN ŞARTLAR UYGUN MU?

Bawer DELİL

Bir dönem önce Yekitya sosyalist dergisinin 24. sayısını okudum. Birlik konusundaki görüşlerine katılıyorum, böylesi içerikli konuların işlenmesine seviniyorum. Hele Selim KEYA arkadaşın imzasıyla yayımlanan "Kürdistan'da Sosyalist Düşüncenin – Eylemin Bağımsız Örgütlenmesi Geleceğin Güvencesidir" yazısı gerçekten bugün tüm sosyalist kadroların ve bu düşünceyi savunan hareketlerin dikkate alması gereken bir olgu olduğu inancındayım. Bugünkü aşamada Kürdistan'da Sosyalist Birlik şarttır. Yoksa hiçbir yere varılamaz. Birlik oluşturulmadığı zaman ne bizlere (Kürdistan'daki hareketlere, partilere..) ne de Kürdistan halkına ve devrimine yarar getirir. Tüm bunlardan dolayı geçmişte varolan sürtüşmelerden alınarak birlik düşüncesini savunarak, halkımızın güvenini kazanabiliriz. Bundan dolayı, şimdilik bu düşünceye dayanan, hatta ilk adımları atılmış olan "Sosyalistlerin Birlik Platformu" da hemen hemen bir kaç hariç, Kürdistanlı tüm siyasi hareketler ve partilerin bu birliğe olumlu yaklaşmaları bugün ülkemizde tüm kitlenin arzuladığı bir şeydir. Zaten dikkat edilirse, hem TEVGER'i oluşturan hareketlerin böyle birşeye geç olsa bile kendilerini hazırlama-

ları, hem de bu sorunun geniş bir çevre içinde tartışılmaya başlanmış olması önemli bir aşamadır. "Bu konularda anlaşamadık, bu nedenle birlikte çalışamayız" tipindeki eski düşünce terkedilmiş yerine, "bazı konularda anlaşamadık ama bu bizim birlikte çalışmamıza engel olmadıktan sonra önemli değildir, buna rağmen birlik yapılmalıdır" düşüncesinin, Kürdistan'daki devrimci, yurtsever potansiyelin daha geniş tabanına yayılmasının kısa sürede sağlanabileceği, kuşku götürmez.

Bu aşamada bu gibi Sosyalist birlik çalışmalarına katılmayan siyasi hareketler de olacaktır. Bu çok doğaldır. Hatta TEVGER'in içinde yer alıpta, bu tartışma – çalışmaların dışında kalanlar olabilecektir. Böyle düşünen arkadaşların varoluğunda ayrıca bilinmektedir. TKSP, bu örgütlerden biridir. Herşeye rağmen, bu arkadaşlarla ilişkilerin daha sıklaştırılmasına çalışılmalı ve onların ikna edilmesi için uğraş gösterilmelidir. Eğer ikna edilemiyor veya onlar ikna olmayı kabul etmiyorlarsa, o arkadaşların düşüncelerine de saygı duyarak, süreçte sorunun haledilmesi şartlarının olgunlaştırılması yoluna gidilmelidir. Biliniyor ki, bulunulan aşamada TKSP, farklı düşünceler savunuyor. Legal parti konusundaki düşünceler, bu ayrı düşünülen konulardan biri olduğu açık. Ama zamanın kimi

haklı çıkaracağını da beklemek gerekir.

Tüm bu aktardığımız olumlu olan düşüncelerden sonra, asıl bu zor şartlara rağmen, geçmişte ve hatta günümüze kadar siyasi hareketler arasında çözümlenmemiş ve birliğin önünde çaban başı oluşturabilecek bazı geçmiş tarihi olaylar da vardır. Hatta bu sorunlar şimdilik kapanmış gibi görünmüyorsa da, birlik tartışmalarının önüne engel olarak çıkarılmaması olumludur. Ama buna rağmen, birden bire ortaya çok değişik ve hatta olayı yüzde yüz bir dönüşe getirecek yeni ortaya atılan düşüncenin, çok tehlikeleri beklediğinin bilinmesi gerekirdi. İ. Güçlü arkadaşın, hele ki sosyalist birlik tartışmalarının açıldığı bugünlerde, tarihte olan önemli bir olay üzerine olan düşüncelerinin, birliğe zarar getireceği kanısındayım.

Üzerinde durduğum ve duyarlılıkla üzerinde titredığım bu olay nedir?

Yekitya Sosyalistin 24. sayısında (s. 14'te), "O Bir Dağ Çiçeği Adlı Kitabın Yazarı Xorto'nun Gündeme Getirdiği Bazı Sorular" olarak yayımlanan ve İ. Güçlü tarafından yazılmış olan yazıda ismi geçen bazı belgelerle ilgili açıklamaların, Kürdistan'da hiç kimsenin haberinin olmadığı, sözüm ona kayıp olmuş veya bir iddiaya göre çalınmış olan belgelerle ilgili tartışma ve polemiklerin nereye kadar varacağını kestirmek

şimdilik mümkün değil. Ama bu yazının yayınlanmasından sonra, bazı insanların rahatsız olacağı, bazılarının da işlerine geleceği, hatta "işte biz yıllardır söylüyorduk, kimse bize inanmıyordu" gibi kendilerini haklı çıkarma tutumlarının ortaya çıkacağını herkes tahmin ediyor.

İbrahim GÜÇLÜ arkadaş da, yazıyı kaleme aldığı zaman, vicdani olarak rahatsız olduğu, Necmettin Büyükkaya'nın aramızda olmamasından dolayı konunun tam anlamıyla açığa kavuşamayacağını, aydınlanmayacağını en az bizim kadar tahmin etmesine rağmen, yine de açıklamasını doğru bulmuyorum. İleriki satırlarda, bunu niçin doğru bulmadığımı açıklayacağım.

Her ne kadar Xorto arkadaş kitabında bazı olaylara yer vermiş ise de, onun da hiçbir belge veya kanıtı orta yerde yok. Sadece Xorto ile Necmettin arkadaş arasında geçmişte geçen konuşmalar, şehit arkadaşın Ona aktardığı bilgilerin ötesinde bir şey yoktur. Yani sözlü olarak ve iki kişi arasında geçen konuşmalara dayanıyor, tüm belgeleri. Bizler o günün şartlarını da gözönünde bulundurursak — ki Diyarbekir 5 Nolu zindanındaki baskıları, işkenceleri ve psikolojik durumu da hesaplırsak — , Xorto arkadaşın yıllar sonra bu yazıyı kaleme aldığı zaman, konuşulmuş olan şeylerin bir kısmını unutmış olabileceğini de gözönünde bulundurmak gerekir. Her ne kadar, Xorto arkadaş "ben unuttum" diyecekse de, yine unuttuklarının var olduğunu hesap ediyorum.

Elbetteki İbrahim arkadaş Xorto ile bu konu hakkında bir seferde olmuş olsa konuşması, kendisine yönelttiği sorulara rağmen bir kanaate varmış olsa bile, şimdilik ortada olmayan bu belgelerin içeriğini kitleye ve kamuoyuna duyurması doğru değildir. Neden doğru bulmadığımı maddeler halinde sıralarsam:

1— Bu belgeleri, sınırlı sayıda insan dışında okuyan yoktur.

2— Belgeler günümüzde ortada yoktur veya varsa da bazı kişiler tarafından saklanmaktadır.

3— Anlaşıldığı kadarıyla bu iki arkadaşın Necmettin'le ikili görüşmelerini ve içeriğini bilen başka tanık yoktur.

4— Aradan uzun bir zaman geçmiş olmasına rağmen, neden sorun zamanında ortaya serilmedi ve kamuoyuna duyurulmadı?

Yukarıda sıraladığım soruları çoğaltmam mümkün, ama bizim amacımız polemik değil, sadece tasvip etmediğimiz, günümüzde Sosyalist Birlik Platformu için çalışan arkadaşların bu konuda çelişkiye düşmelerinin olası olabileceği gerçeğini vurgulamaktır.

oldukça önemli olan bu konuya ve bir dönemi aydınlatacak durumdaki belgelere ilişkin bir çağrı yapıyorum: Bu belgeleri, sözkonusu arkadaşlar dışında okumuş olan veya bu belgelerden haberdar olanlar vardır. Bu belgelerin taşıdığı önemden ve konunun hassasiyetinden dolayı kamuoyuna açıklama yapmalarını istiyoruz.

Yine inancım odur ki,

1— Bu belgeleri bir — iki insan dışında başka kişiler de okumuş, ama konuşmaktan çekiniyorlar veya söyleme gereği görmüyorlar. Bu da kendisiyle birlikte bir çok olumsuzluk getiriyor. Çünkü ortada bir olay var ve kimse bu olayın aydınlanmasını istemiyor. Aynı zamanda bilgisi olanlar, bu olayın aydınlanmasını istemeyen kişilerle aynı suç ortak olup, kamuoyunu bilgilendirmekten kaçınıyorlar. Bu insanlar şunu iyi bilmelidirler ki, "tarih her zaman en güzel yargılayandır". Ve tarih her dönemde en gizli olayları bile ortaya sermiştir. Bundan dolayı şimdi olmazsa bile on yıllar sonra, bu olayın gerçek yüzünü ortaya çıkaracaktır. İlgili insanları dürüstlüğe ve bu konuda bildiklerini kamuoyuna açıklamaya davet ediyorum. En doğru tavır budur. Gerçekler acı olsa bile, gerçektir: Herkes kabul etmeye mecburdur.

2— Bu belgeler, günümüzde, ortada yoktur veya Necmettin arkadaşın eşyalarını teslim alan unsurlarda olup olmadığı da bilmiyoruz. Kaldı ki eşyaları teslim alan kişi veya kişiler, "bu belgeler bizdedir" diyecekler mi? O da şüphelidir.. Böyle olunca, bu belgelerin içeriğini ispatlayacak hiçbir kanıt yoktur. Burada önemli bir konuya değinmeden geçmiyeceğim. Bunları yazarken, İbrahim arkadaşın yanıldığım kastetmiyorum. Yazdıklarına inanıyo-

rum. Kendisi ile Necmettin arkadaş bu konuda konuşmuşlardır, hatta kendisi de bu belgeleri okumuştur. Ama benim bugün üzerinde durduğum konu; Elinde yeterli bir delil yoktur, bunu bildiği halde ve üstelik konu, sözkonusu kitapta üstü kapalı olarak geçtiği halde, İbrahim arkadaşın açıklamasıdır. Böylelikle de, kendisini büyük bir yükten (vicdani sorumluluktan) kurtarmış olabilir, ama bundan doğacak gelişmeleri de değerlendirmeliydi.

3— Günümüzde halen bu olayın kayan bir yara gibi durduğunu bilmesine rağmen, Sosyalist Birlik Platformlarının geliştirilmek istendiği bugünlerde yayınlanmasının bazı siyasi hareketleri rahatsız edeceğinden kuşku duymuyorum.

4— Aramızda olmayan kişilerle ilgili konular açıldığı zaman, onların yanıt verme haklarının ve olanaklarının olmadığı hesaplanarak, konu ve olayların belgelere dayanmasına özen gösterilmelidir. Necmettin arkadaş da cevap veremeyecektir. O zaman kitlelerin kafasında soru işaretleri bırakmaya da gerek yoktur. Kanıt ve belgeye dayanmayan bu olayın ve konuşmaların, yazıya dökülmesine günümüz koşulları ve ortamı uygun değildir...

"Elinde belgeleri bulduranlar veya konu hakkında ayrıntılı bilgisi olanlar, bildiklerini açıklamalıdır" yolundaki çağrım ile; olayın İbrahim arkadaş tarafından bu haliyle açıklanmasına yaptığım eleştiri ve itirazın birbiriyle çeliştiği düşünülmemelidir. Bence olay yıllarca nasıl kalmışsa, belge veya kanıtlar bulunmadan, açıklanmamasının fazla bir zararı olmayacaktır.

Bu sebeplerden kaynaklanacak tüm olumsuzluklardan kaçınmalıyız. Kürdistan halkının yararına ne gerekiyorsa yapmalıyız. Parçalanmışlığa, dağınıklığa, başı boşluğa son verebilmek, düşmanlara karşı daha iyi mücadele edebilmek için "birliğe" daha çok ihtiyacımız vardır. Bu alanda herkese görev düşmektedir. Sorumluluklarının bilincinde olan insanları göreve çağırıyor, bu yoldaki çabaların somut sonuçlar vereceğine olan inancımı belirtiyorum...

Effet Qazî, jina kurd ya hêja bi destê Iranê ve hat kuştin!

Yekîtiya Sosyalîst
Rizgarî • Demokrasi • Sosyalizm

Navnîşan:
H. B.
Br. Berwaldsvägen 21
756 50 Uppsala / Sweden